

**ПРОКРЕДИТ БАНК (БЪЛГАРИЯ) ЕАД
КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2020 г.**

Съдържание

Доклад на независимите одитори

Консолидиран отчет за приходи и разходи	1
Консолидиран отчет за всеобхватния доход	2
Консолидиран отчет за финансовото състояние	3
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	4
Консолидиран отчет за паричните потоци	5
Приложения към консолидирания финансов отчет	6-81
Годишен консолидиран доклад за дейността	82-95
Декларация за корпоративно управление	96-103

КПМГ Одит ООД
бул. „България“ № 45/А
София 1404, България
+359 (2) 9697 300
bg-office@kpmg.com
kpmg.com/bg

Baker Tilly Klitou and Partners OOD
5 Stara Planina Str., 5th floor
Sofia 1000, Bulgaria
+359 (2) 9580980
info@bakertilly.bg
www.bakertilly.bg

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До едноличния акционер на „ПроКредит Банк (България)“ ЕАД

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения от стр. 1 до стр. 81 консолидиран финансов отчет на „ПроКредит Банк (България)“ ЕАД („Банката“) и нейните дъщерни дружества (заедно „Групата“), съдържащ консолидирания отчет за финансовото състояние към 31 декември 2020 г. и консолидирания отчет приходи и разходи, консолидирания отчет за всеобхватения доход, консолидирания отчет за промените в собствения капитал и консолидирания отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2020 г. и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет“. Ние сме независими от Групата в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за

международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на консолидирания

финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ние определихме въпроса, описан по-долу, като ключов одиторски въпрос:

Очаквани кредитни загуби („ОКЗ“) по отношение на кредити и вземания от клиенти

Към 31 декември 2020 г. консолидираният финансов отчет включва:

- Брутна стойност на кредити и вземания от клиенти в размер на 2,148,794 хил. лева (31 декември 2019 г.: 1,845,274 хил. лева) и загуба от обезценка за ОКЗ в размер на 39,046 хил. лева (31 декември 2019 г.: загуба от обезценка за ОКЗ: 35,192 хил. лева), както са представени в бележка 17 в консолидирания финансов отчет;
- Разходи за обезценка/(възстановяване на обезценка) за кредитни загуби, признати в отчета за приходи и разходи в размер на 5,811 хил. лева (2019: (464) хил. лева), както са представени в бележка 7 в консолидирания финансов отчет;

Виж също следните бележки в консолидирания финансов отчет:

- 3 ж) Загуба от обезценка
- 4 в) Кредитен риск

Ключов одиторски въпрос

Както е описано в бележките към консолидирания финансов отчет, очакваните кредитни загуби са били определени в съответствие със счетоводните политики на Групата, които следват изискванията на МСФО 9: *Финансови инструменти* („МСФО 9“). Съгласно изискванията на МСФО 9, Групата изготвя приблизителна оценка на очакваните кредитни загуби, като отчита класификацията по нива на заемните експозиции.

Ние се фокусирахме върху тази област, поради размера на свързаните с това суми, както и поради сложните счетоводни изисквания на МСФО 9, включително допускания, които се правят, за да се направи оценка и да се определят ОКЗ (в т.ч. макроикономически входящи данни, рисково моделиране на ОКЗ), които изискват значителни преценки при определяне на очакваните кредитни загуби.

От Управителния съвет се изисква да направи преценки, за това дали има

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Нашите процедури, изпълнени, където е приложимо с помощта на наши специалисти по управление на финансовия риск, включиха без да се ограничават до:

- Оценка доколко са подходящи счетоводните политики и методологията за обезценка на база на изискванията на съответния счетоводен стандарт, нашето разбиране за бизнеса и практиките в индустрията. По-конкретно ние подложихме на критична оценка преценката на Управителния съвет, за това дали нивото на сложност на методологията е подходящо на база на оценката на фактори на ниво дружество и на ниво портфейл;
- Отправихме съответните запитвания към служители в отделите за управление на риска на Банката, вътрешен одит и информационни технологии с цел да придобием разбиране за процеса на изчисляване на ОКЗ, използваните в него

значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване или има обективни доказателства за обезценка, на база на оценката за обслужването на заема от длъжника и вероятността от неизпълнение, както и на база на оценката за очакваните парични потоци, които да бъдат получени от длъжника.

За Ниво 1 и Ниво 2, както и за Ниво 3 експозиции, които не надхвърлят специфични прагове, определени за различните сегменти съгласно „Стандарт за обезценка на заеми и кредити към клиенти“ на Банката, очакваните кредитни загуби се определят на база на статистически модели, в които са заложили данни, на база на историческа информация на Банката, както и прогнозни фактори (напр. темп на нарастване на brutния вътрешен продукт) и макроикономически сценарии, като се отчита сходния кредитен риск. Основните допускания на Управителния съвет в тази област са свързани с вероятността длъжника да не изпълни задължението си и оценката на задължението, което няма да бъде възстановено от длъжника в случай на неизпълнение („загуба при неизпълнение“), като се вземат предвид и въздействието на COVID-19 и свързаните с него мораториум мерки (като отсрочване на плащанията) върху поведението на кредитополучателя, несигурност за плащане и свързаното значително увеличение на кредитния риск.

За експозиции от Ниво 3 над специфични прагове, определени за различните сегменти съгласно „Оценка на индивидуално значими кредитни експозиции“ на Банката, очакваните кредитни загуби се определят на индивидуална база, чрез анализ на дисконтирани парични потоци. Процесът включва елементи на субективност и разчитане на редица съществени предположения, включително тези по отношение на очакваните постъпления от продажбата на свързаното обезпечение и минималния период за реализиране на обезпечението.

Вследствие на горепосочените фактори, заедно със значително по-високата несигурност на оценката, произтичаща от

приложения на информационните технологии, основните източници на данни и допусканията, използвани в модела на ОКЗ. Също така, с помощта на нашите вътрешни специалисти по информационни технологии, направихме оценка и тестване на контролната среда на информационните технологии на Банката за достъп до данните и промени в програмите;

- Оценка и тестове на проектирането и внедряването, както и оперативната ефективност на избрани основни контроли по отношение на одобрение, отчитане и наблюдение на заеми, включително, но не само, контроли свързани с това доколко подходяща е класификацията на експозициите на такива, по които има изпълнение и такива, по които няма изпълнение, изчисление на дните просрочие и изчисление на ОКЗ;
- За избраната извадка от кредити и аванси към клиенти, критична оценка, която се базира на наличната документация (актуализирани финансови индикатори, специфика на изплащането, събития на неизпълнение, реструктурирана експозиция) и на дискусия с кредитните инспектори и служители в отдела за управление на риска, за наличие на обстоятелства, които да наложат класификация в Ниво 2 или Ниво 3 към 31 декември 2020 г.;
- За тези заеми, за които са идентифицирани обстоятелства, които да изискат класификация в Ниво 3, критичен анализ на основните допускания, използвани от Управителния съвет при изготвяне на приблизителната оценка на бъдещите парични потоци, използвани при изчисление на обезценките и оценките на обезпеченията, където е приложимо с помощта на нашите специалисти оценители;
- Получаване на съответните макроикономически прогнози на Банката и критичен анализ на оценката на Банката за прогнозната информация и макроикономическите сценарии, използвани при изчислението на ОКЗ. Независима проверка на информацията, чрез

въздействието на глобалната пандемия COVID-19 върху множество сектори на икономиката, ние счетохме, че очакваните кредитни загуби са свързани със значителен риск от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет.

Поради това, тази област изискваше нашето повишено внимание при одита и като такава бе определена като ключов одиторски въпрос.

сравнение на факторите, използвани от Банката с публично налична информация;

- Преизчисляване на вероятността от неизпълнение и загуба при неизпълнение за портфейлите на Банката, включително тестове за пълнота и точност на историческите данни, заложили в процеса на изчисление на горните параметри;
- Преизчисляване на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2020 г. на база на модела на Банката за ОКЗ;
- Проверка дали оповестяванията на ОКЗ в консолидирания финансов отчет на Банката включват и описват по подходящ начин съответната количествена и качествена информация, изисквана от приложимата рамка за финансово отчитане.

Други въпроси

Консолидираният финансов отчет на Групата за годината, завършваща на 31 декември 2019 г., е одитиран от Бейкър Тили Клитъ и Партньори ООД и

ПрайсуотърхаусКупърс Одит ООД, които са издали одиторски доклад с немодифицирано мнение относно този финансов отчет с дата 15 април 2020 г.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от годишен консолидиран доклад за дейността и консолидирана декларация за корпоративно управление, изготвени от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт. Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на годишния консолидиран доклад за

дейността и консолидираната декларация за корпоративно управление, ние изпълнихме и процедурите, добавени към

изискваните по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в приложимите в България Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100н, ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето на този консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидирани финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като

- Информацията, включена в годишния консолидиран доклад за дейността за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- Годишният консолидиран доклад за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- В консолидираната декларация за корпоративно управление за финансовата година, за която е изготвен консолидираният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8, където е приложимо, от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.

действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността и, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одиторите за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да

възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови

функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и предприетите действия за елиминиране на заплахите или приложените предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна

точка на обществен интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на

ангажмента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- КРМГ Одит ООД и Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД са назначени за задължителни одитори на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 г. на Групата на извънредна сесия на едноличния акционер, проведена на 4 декември 2020 г., за период от една година. Одиторският ангажимент е поет с Писмо за поемане на съвместен одиторски ангажимент от 5 декември 2020 г.
- Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 г. на Групата представлява първи непрекъснат

ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от КРМГ Одит ООД и четвърти пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД.

- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Групата.

София, 26 април 2021 г.

За КРМГ Одит ООД:

Иван Андонов
Управител

Севдалина Димова

Регистриран одитор,
отговорен за одита

Бул. „България“ № 45/А
София 1404, България

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД:

Спирidon Груиц
Управител

Галина Локмаджиева

Регистриран одитор,
отговорен за одита

Ул. „Стара Планина“ № 5, ет. 5
София 1000, България

Консолидиран отчет за приходи и разходи

(всички суми са в хиляди лева)

	Прил.	Годината приключила на 31 декември	
		2020	2019
Приходи от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент	6	65,241	60,946
Разходи за лихви и подобни разходи	6	(5,269)	(6,645)
Нетен доход от лихви		59,972	54,301
(Разходи за обезценка)/ Възстановяване на обезценка	7	(5,811)	464
Нетен доход от лихви след разходи за обезценка		54,161	54,765
Приходи от такси и комисиони	8	26,447	28,319
Разходи за такси и комисиони	8	(2,869)	(2,974)
Нетен доход от такси и комисиони		23,578	25,345
Нетен доход от валутни операции	9	8,943	8,823
Други приходи	10a	1,870	1,517
Други разходи	10b	(261)	(658)
Разходи за персонала	11	(19,790)	(18,429)
Административни разходи	12	(30,598)	(30,950)
Разходи за дейността		(50,388)	(49,379)
Печалба преди данъчно облагане		37,903	40,413
Разходи за данъци	13	(3,995)	(4,211)
Печалба за годината		33,908	36,202

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 81, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Данев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверили съгласно одиторския доклад
За КТМГ Одит ООД

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Севдалина Димова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Галина Локмаджиева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Иван Андонов
Упълномощен представител
За КТМГ Одит ООД

Спирidon Груиц
Упълномощен представител
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Приложенията на страници от 6 до 81 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

Консолидиран отчет за всеобхватния доход

(всички суми са в хиляди лева)

	Прил.		Годината приключила на 31 декември	
			2020	2019
Печалба за годината			33,908	36,202
Позиции, които няма да бъдат признати в отчета за приходи и разходи				
Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (акции)			693	1,474
Позиции, които могат да бъдат признати в отчета за приходи и разходи				
Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (държавни ценни книжа на българското правителство)			(8)	17
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци			685	1,491
Общо всеобхватен доход за годината			34,593	37,693

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 81, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверили съгласно одиторския доклад:
За КПМГ Одит ООД

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Севдалина Димова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Галина Локмаджиева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Иван Андонов
Упълномощен представител
За КПМГ Одит ООД

Спиридон Грунц
Упълномощен представител
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Приложенията на страници от 6 до 81 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

Консолидиран отчет за финансовото състояние

(всички суми са в хиляди лева)

Прил.

		31.12.2020	31.12.2019
АКТИВИ			
Парични средства и средства в централни банки	14	595,741	282,956
Вземания от банки	15	122,966	325,387
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	16	29,221	21,497
Кредити и вземания от клиенти, нетно	17	2,109,748	1,810,082
Дълготрайни материални активи	18	52,552	45,198
Нематериални активи	18	5,995	5,490
Отсрочени данъчни активи	19	58	313
Други активи	20	6,260	9,572
Общо активи		2,922,541	2,500,495
ПАСИВИ			
Привлечени средства от банки	21	7,756	27,634
Привлечени средства от клиенти	22	2,409,027	2,051,999
Привлечени средства от финансови институции	23	197,498	145,454
Пасиви по лизинг	24	3,818	4,274
Деривативни финансови пасиви	25	326	305
Други пасиви	26	3,374	4,882
Провизии	27	1,314	1,081
Текущи данъчни пасиви		491	522
Общо пасиви		2,623,604	2,236,151
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Акционерен капитал и премиен резерв	28	206,822	206,822
Законови резерви		16,887	14,931
Неразпределена печалба		71,319	39,367
Преоценъчен резерв		3,909	3,224
Общо собствен капитал		298,937	264,344
Общо собствен капитал и пасиви		2,922,541	2,500,495

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 81, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверили съгласно одиторски доклад
За КТМГ Одит ООД

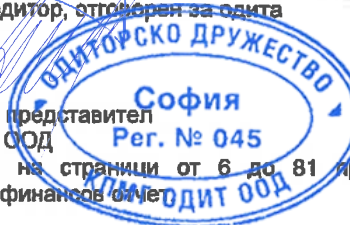
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Севдалина Димова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Малина Локмаджиева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Иван Андонов
Упълномощен представител
За КТМГ Одит ООД
Приложенията на страници от 6 до 81
представляват неразделна част от този годишен
консолидиран финансов отчет

Спиридон Груиц
Упълномощен представител
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Консолидиран отчет за промените в собствения капитал

(всички суми са в хиляди лева)

	Акцио- нерен капитал	Премиен резерв	Законови резерви	Неразпре- делена печалба	Преоце- нъчен резерв	Общо
Салдо към 31 декември 2018 г.	183,768	3,496	12,975	40,544	1,733	242,516
Всеобхватен доход за годината						
Промяна в преоценъчния резерв, нетно от данъци	-	-	-	-	1,491	1,491
Трансфер	-	-	1,956	(1,956)	-	-
Печалба за годината	-	-	-	36,202	-	36,202
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	1,956	34,246	1,491	37,693
Сделки с акционери, отчетени в собствения капитал						
Вноски от, и разпределения към акционери						
Увеличение на акционерния капитал (прил.4и)	19,558	-	-	-	-	19,558
Разпределени дивиденди	-	-	-	(35,423)	-	(35,423)
Общо сделки с акционери, отчетени в собствения капитал	19,558	-	-	(35,423)	-	(15,865)
Салдо към 31 декември 2019 г.	203,326	3,496	14,931	39,367	3,224	264,344
Всеобхватен доход за годината						
Промяна в преоценъчния резерв, нетно от данъци	-	-	-	-	685	685
Трансфер	-	-	1,956	(1,956)	-	-
Печалба за годината	-	-	-	33,908	-	33,908
Общо всеобхватен доход за годината	-	-	1,956	31,952	685	34,593
Салдо към 31 декември 2020 г.	203,326	3,496	16,887	71,319	3,909	298,937

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 81, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Заверили съгласно одиторския доклад.
За КТМГ Одит ООД

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Севдалина Димова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Галина Локмаджиева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Иван Андонов
Упълномощен представител
За КТМГ Одит ООД

Спирidon Груиц
Упълномощен представител
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Приложенията на страници от 6 до 81 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

Консолидиран отчет за паричните потоци

(всички суми са в хиляди лева)

	Прил.	Годината приключила на 31 декември	
		2020	2019
Печалба за годината		33,908	36,202
Непарични позиции и преход към парични потоци от основна дейност			
Разходи за обезценка/(Възстановяване на обезценка)			
Амортизация	7	5,811	(484)
Нереализирани (печалби)/загуби от валутна преоценка	12	6,011	6,310
Загуба при отписването на активите с право на ползване	9	(392)	13
Нетен доход от лихви		925	417
Разходи за данъци	6	(59,972)	(54,301)
	13	3,995	4,211
Промяна в активите и пасивите от основна дейност след непарични			
Минимални задължителни резерви			
Кредити и вземания от клиенти		(31,925)	(37,556)
Други и отсрочени данъчни активи		(305,216)	(210,640)
Краткосрочни привлечени средства от банки и финансови институции		3,362	1,404
Привлечени средства от клиенти		209	(37,557)
Деривативни финансови пасиви		357,447	395,692
Други пасиви		21	-
Получени лихви		(1,275)	1,563
Платени лихви		64,594	59,836
Платени лихви (пасиви по лизинг)		(4,464)	(5,869)
Платени данъци		(97)	(128)
Паричен поток от основна дейност		(3,821)	(3,820)
		69,121	155,313
Паричен поток от инвестиционна дейност			
Покупки на дълготрайни материални и нематериални активи			
Приходи от продажба на дълготрайни материални и нематериални активи		(13,820)	(7,779)
Инвестиции в дъщерни предприятия		409	645
Закупени ценни книжа		(20,644)	-
Падежирали ценни книжа		12,823	13,032
Паричен поток от/(използван в) инвестиционна дейност		(21,232)	5,898
Парични потоци от финансова дейност			
Изплатени дивиденди		-	(35,423)
Увеличение на акционерния капитал		-	19,558
Постъпления от дългосрочни привлечени средства от банки и фин. институции		68,455	97,792
Погашения на дългосрочни привлечени средства от банки и фин. институции		(36,095)	(158,251)
Пасиви по лизинг		(1,840)	(1,436)
Паричен поток от/(използван във) финансова дейност		30,520	(77,760)
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и еквиваленти		78,409	83,451
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		419,449	335,998
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	14	497,858	419,449

Консолидираният финансов отчет, представен на страници от 1 до 61, е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Заверили съгласно одиторския доклад:
За КПМГ Одит ООД

Севдалина Димова
Регистриран одитор, отговорен за одита

Иван Андонов
Упълномощен представител
За КПМГ Одит ООД

За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Галина Локмаджиева
Регистриран одитор, отговорен за одита

Спирidon Груиц
Упълномощен представител
За Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД

Приложенията на страници от 6 до 61 представляват неразделна част от този годишен консолидиран финансов отчет.

1 Отчетно дружество

ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“, „Банката“ или „институцията“, с ЕИК 130598160) е основана през октомври 2001 г. в резултат на учредителното събрание, проведено от международно ориентирани инвеститори, много от които днес са акционери в ПроКредит Холдинг АГ & Ко. КГаА („ПроКредит Холдинг“). От началото на 2013 г. едноличен собственик на капитала на Банката е ПроКредит Холдинг.

Банката е част от международна група от финансови институции, която се притежава от ПроКредит Холдинг. ПроКредит Холдинг е компанията-майка и упражнява контрол върху дейността на групата от ПроКредит Банки („Групата на ПроКредит“). Банката има три дъщерни дружества, които са изцяло притежавани от нея – ПроКредит Пропъртийз ЕАД, ПроКредит Едюкейшън ЕАД и Частно средно училище Дени Дидро ЕАД (общо определени като „Групата“).

Групата се управлява чрез Надзорен съвет, състоящ се от петима членове и Управителен съвет, състоящ се от четирима членове към 31 декември 2020 г., избирани за период от три години.

ПроКредит Банк е ориентирана към развитие банка, която предлага пълен набор от услуги, като цели да бъде основна банка на обслужване за бизнес клиенти и физически лица. Бизнес клиентите, на които Банката предлага услуги, са дружества, земеделски производители и самонаети лица. Те се категоризират като малки и средни предприятия в зависимост от своя бизнес потенциал. Клиентите физически лица са получатели на регулярен доход (от заплата, пенсия или др.) и собственици на бизнес. Банката се стреми да придобива подробни познания за своите клиенти и да прилага индивидуален подход и стратегия за обслужване на всеки отделен клиент, които се базират на профила на клиента. Стратегически фокус на Банката са производствените дружества, земеделските производители, както и финансирането на проекти, свързани с енергийна ефективност и опазване на околната среда.

2 База за изготвяне

а Съответствие с Международните стандарти за финансови отчети

Консолидираният финансов отчет на ПроКредит Банк е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане („МСФО“) и разясненията, издадени от Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО) и приети от Европейския съюз („ЕС“). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамка с общо предназначение за достоверно представяне, еквивалентно на дефиницията на рамката, въведена в § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството „Международни счетоводни стандарти“ (МСС). Финансовият отчет е изготвен на консолидирана база, в съответствие със Закона за счетоводството. Консолидираният финансов отчет бе одобрен от ръководството на 22 април 2021 г.

Консолидираният финансов отчет съдържа консолидиран отчет за приходи и разходи, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за финансовото състояние, консолидиран отчет за промените в собствения капитал, консолидиран отчет за паричните потоци и приложения към консолидирания финансов отчет.

Основните счетоводни политики са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е посочено друго. Консолидираният финансов отчет е представен в хиляди български лева, освен ако изрично не е посочено друго. Фискалната година на Групата е календарната година.

2 База за изготвяне (продължение)

б Консолидация

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на ПроКредит Банк (България) АД и дъщерните ѝ дружества към 31 декември 2020 г. Дъщерни дружества са тези дружества, които се контролират от Групата т.е., в които Групата определя финансовата и оперативна политика. Всички дъщерни дружества са изцяло консолидирани.

В края на 2020 г. Групата има три изцяло притежавани дъщерни дружества – ПроКредит Пропъртийз ЕАД, ПроКредит Едюкейшън ЕАД и Частно средно училище Дени Дидро ЕАД. Вътрешнофирмените операции, салда и нереализирани печалби и загуби от операции между Банката и дъщерните дружества са елиминирани. При необходимост счетоводната политика на дъщерните дружества се променя с цел да се постигне съответствие с политиката, приета от Групата. За придобивания на дъщерни дружества се прилага методът на придобиването.

в База на оценка

Консолидираният финансов отчет е изготвен на база историческа стойност, с изключение на следното:

- определени финансови активи и пасиви (включително деривативни инструменти), оценени по справедлива стойност;
- активи, държани за продажба, оценени по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба;
- задължения за обезщетения при пенсиониране, оценени по настоящата стойност на задължението за обезщетение при пенсиониране.

г Прилагане на приблизителни оценки и преценки

Финансовите отчети и финансовият резултат на Групата се влияят от предположения, оценки и преценки на ръководството, които при необходимост трябва да бъдат направени в хода на изготвянето на консолидирания финансов отчет. Действителните резултати могат да се различават от тези оценки.

Всички оценки и предположения, които се изискват от МСФО, са най-добри оценки в съответствие с приложимия стандарт. Оценка и преценките се определят систематично и се базират на историческия опит и други фактори, които включват и очакванията за бъдещи събития, които се приемат за вероятни при определени обстоятелства. Верността на счетоводните оценки и преценки се следи регулярно.

Групата прави оценки и преценки за целите на счетоводството и оповестяването. Получените счетоводни оценки, по дефиниция, рядко ще са равни на съответните реални резултати. Преценките на ръководството за определени позиции са особено критични за финансовия резултат и състояние, поради съществения си размер. Това се отнася за следните позиции:

2 База за изготвяне (продължение)

г Прилагане на приблизителни оценки и преценки (продължение)

Загуби от обезценка на кредитни експозиции

С прилагането на МСФО 9, моделът на понесените загуби от МСС 39 се заменя с модела на очаквана загуба. Обезценките се определят в размер, равен на очакваната загуба за всички финансови активи, признати по амортизирана стойност, за всички финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход (FVOCI) и за задбалансови ангажименти. Очакваните кредитни загуби се отчитат в различни фази. Прокредит Банк отчита нетно (след приспадане на обезценка) следните балансови позиции: "Средства в централни банки", "Вземания от банки", "Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)", "Кредити и вземания от клиенти" и "Други активи" (включително обезценката). Допълнителна информация за счетоводната политика на Групата по отношение на обезценката на кредити може да бъде намерена в прил. 3ж.

Оценяване на отсрочени данъчни активи

Групата признава отсрочени данъчни активи само до степента, до която е вероятно, че ще бъде налична данъчно облагаема печалба, за сметка на която да се използват ефектите за намаляване на данъка. Прогнозата за печалбата е базирана на последния бизнес план към декември 2020 г., който е одобрен от Надзорния съвет на Групата и следователно отразява виждането на ръководството за бъдещите бизнес перспективи. Периодът за данъчно планиране на Групата е пет години. За детайли относно признатите суми вижте прил. 13 и 19.

Опции за удължаване и прекратяване; значими счетоводни приблизителни оценки и преценки при определянето на срока на лизинговия договор

При определяне на срока на лизинга, ръководството взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически предпоставки за упражняване на опция за удължаване или отказ от прекратяване. Опциите за удължаване (или периодите след опция за прекратяване) се включват в срока на лизинга само ако е достатъчно сигурно, че срокът на лизинга ще бъде удължен (или, че договорът няма да бъде прекратен).

По-долу са изброени най-релевантните фактори за договори за лизинг на сгради:

- Ако съществуват значителни неустойки при упражняване на опция за прекратяване (или при неупражняване на опция за удължаване), то в повечето случаи се счита, че съществува достатъчна сигурност, че Групата ще упражни опцията за удължаване на лизинга (или няма да упражни опцията за прекратяване).
- Ако се очаква направените значителни подобрения на наетото имущество да имат значителна остатъчна стойност, то в повечето случаи се счита, че съществува достатъчна сигурност, че Групата ще упражни опцията за удължаване на лизинга (или няма да упражни опцията за прекратяване).
- При липса на горните две условия, Групата взема предвид други фактори, включващи историческата продължителност на договорите за лизинг, където Групата е била лизингополучател, както и разходите и пропуснатите ползи за бизнеса, свързани със замяна на лизинговия актив. В повечето случаи опциите за удължаване при договорите за лизинг на офиси, не са включени в пасива по лизинга, защото Групата би могло да замени активите без значителни разходи и пропуснати ползи за бизнеса.

Към 31 декември 2020 г. няма потенциални бъдещи изходящи парични потоци, които не са били включени в пасива по лизинга, защото не е било достатъчно сигурно, че лизинговите договори ще бъдат удължени (или няма да бъдат прекратени).

2 База за изготвяне (продължение)

г Прилагане на приблизителни оценки и преценки (продължение)

Срокът на лизинговия договор се преразглежда, ако опцията за удължаване бъде действително упражнена или ако Групата е била задължена да я упражни. Наличието на достатъчна сигурност се преразглежда само ако настъпи значително събитие или промяна в обстоятелствата, засягащи тази оценка, които са под контрола на лизингополучателя. През настоящия отчетен период няма финансов ефект от преразглеждане на периода на договорите за лизинг, с цел да отразят упражнените опции за удължаване и прекратяване.

д Нови и изменени стандарти, приети от Групата

По-долу са представени значимите счетоводни политики, приложени при изготвянето на консолидирания финансов отчет, доколкото те не са оповестени в другите приложения по-горе. Политиките са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е упоменато друго.

(i) Стандарти, изменения и разяснения, които вече са приложени

- Изменения в концептуалната рамка за стандартите на финансово отчитане имат незначително влияние върху консолидирания финансов отчет на Групата. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020г.
- Изменения към МСС 1 и МСС 8: "Определение за същественост" имат незначителен ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020г.
- Изменения към МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7: "Реформа на референтните лихвени проценти" имат незначителен ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.

Следните стандарти, изменения и разяснения, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, нямат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата: изменения към МСФО 3 "Бизнес комбинации".

(ii) Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са приложени

Публикувани са някои нови счетоводни стандарти и разяснения, които не са задължителни за отчетния период към 31 декември 2020 г. и не са били предварително приети от Групата. Оценката на Групата за въздействието на тези нови стандарти и тълкувания е представена по-долу.

- Изменения на МСФО 4: "Отлагане на МСФО 9" няма да окажат влияние върху консолидирания финансов отчет. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г.

2 База за изготвяне (продължение)

г Нови и изменени стандарти, приети от Групата (продължение)

- Измененията на МСФО 9, МСС 39, МСФО 7, МСФО 4 и МСФО 16 във връзка с реформа на референтния лихвен процент ще имат незначително влияние. Измененията се отнасят до промени в договорните парични потоци: ако промяната в референтния лихвен процент доведе до промени в договорните парични потоци, балансовата стойност на съответните финансови инструменти не се коригира или отписва, но ефективният лихвен процент се актуализира. Информацията за нови рискове, произтичащи от реформата на референтния лихвен процент трябва да се оповестява, както и как се управлява преходът към нови референтни лихвени проценти. Хеджирането няма ефект върху консолидирания финансов отчет. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021г.
- Годишните подобрения на МСФО (цикъл 2018 г. -2020 г) с изменения на МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 (Илюстративен пример) ще имат незначително влияние върху консолидирания финансов отчет по отношение на изменението на МСФО 9. Изменението разяснява кои такси трябва да бъдат включени при оценката на това дали договорните условия на модифицирания финансов пасив се различават значително от първоначалния финансов пасив. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022 г.
- Измененията на МСФО 3: “Позоваване на концептуалната рамка”, МСС 16: “Постъпления преди предвидената употреба” и МСС 37: “Обременяващи договори: разходи за изпълнение на договор” няма да окажат влияние върху консолидирания финансов отчет. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022г.
- Измененията на МСС 1 “Представяне на финансовите отчети: Класификация на пасивите като текущи и нетекущи” ще имат незначително влияние върху консолидирания финансов отчет. Измененията влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.
- МСФО 17 “Застрахователни договори” няма да окаже влияние върху консолидирания финансов отчет. Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.
- МСФО 16 “Отстъпки от наеми, свързани с COVID-19” няма да има влияние върху консолидирания финансов отчет. Изменението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 юни 2020 г.
- Изменения на Промени в МСС 1 “Представяне на финансови отчети” и МСФО Практическо становище 2: Оповестяване на счетоводни политики (издадено на 12 февруари 2021 г.), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.
- Изменения на МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки: Определение на счетоводните приблизителни оценки (издадено на 12 февруари 2021 г.), в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023 г.

Не е налице по-ранно прилагане на стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила.

3 Счетоводна политика

По-долу са представени значимите счетоводни политики, приложени при изготвянето на консолидирания финансов отчет, доколкото те не са оповестени в другите приложения по-горе. Политиките са последователно прилагани за всички представени години, освен ако изрично не е упоменато друго.

а Операции в чуждестранна валута

(а) Функционална валута и валута на представяне

Позициите, които участват във консолидирания финансов отчет, са измерени като се използва валутата на основната икономическа среда, в която институцията извършва своята дейност („функционална валута“). Финансовият отчет е представен в български лева, което е функционалната валута и валута на представяне на Групата. Всички суми, посочени в консолидирания финансов отчет са представени в хиляди лева, освен ако изрично не е упоменато друго.

(б) Операции и салда

Активите и пасивите в чуждестранна валута се превалутират във функционалната валута, като се използват валутни курсове при приключване, а позициите, свързани с приходи и разходи, се преобразуват по фиксинга към момента на операцията. Печалбите и загубите, получени в резултат на сделки в чуждестранна валута и от преценка на монетарни финансови активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отразяват в консолидирания отчет за приходи и разходи (нетен доход от валутни операции).

При промяна в справедливата стойност на активи в чужда валута, които са класифицирани като финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход деноминирани в чужда валута се определят отделно от разликите, които произлизат от разлики във валутните курсове от амортизираната стойността на актива и други промени в балансовата стойност на актива. Курсовите разлики по финансови активи (дългови инструменти) по справедлива стойност през друг всеобхватен доход отразяват в консолидирания отчет за за приходи и разходи.

Непаричните активи, оценявани по историческа цена, които са деноминирани в чужда валута, се оценяват по обменния курс, който е приложим към датата на първоначалното признаване.

Към 31 декември 2020 г., монетарните финансови активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, са оценени в български лева по официалния курс на Българска народна банка („БНБ“): 1.95583 лева за 1 евро и 1.59386 лева за 1 щ.д. (2019 г.: 1.95583 лева за 1 евро и 1.74099 за 1 щ.д.).

б Приходи от лихви и разходи за лихви

Приходите от лихви и разходите за лихви се признават текущо в консолидирания отчет за приходи и разходи за всички лихвоносни активи и пасиви по метода на ефективния лихвен процент за периода, през който възникват. "Ефективният лихвен процент" е процентът, който точно дисконтира бъдещите парични потоци, които се очаква да постъпят през прогнозния живот на финансовия инструмент, отнасящи се до:

- брутната балансова стойност на финансовия актив; или
- амортизираната стойност на финансовия пасив

3 Счетоводна политика (продължение)

б Приходи от лихви и разходи за лихви (продължение)

При изчисляване на ефективния лихвен процент за финансови инструменти, различни от закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка, Групата оценява бъдещите парични потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но не и очакваната кредитна загуба (ECL). За финансови активи, които са закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка се изчислява коригиран за кредитни загуби ефективен лихвен процент, като се използват прогнозни бъдещи парични потоци, включително ECL.

Изчисляването на ефективния лихвен процент включва транзакционни разходи и платени или получени такси, които са неразделна част от ефективния лихвен процент. Транзакционните разходи включват допълнителни разходи, които са пряко свързани с придобиването или създаването на финансов актив или финансов пасив.

Ефективният лихвен процент на финансов актив или финансов пасив се изчислява при първоначално признаване на финансов актив или финансов пасив. При изчисляването на приходите и разходите от лихви ефективният лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на актива (когато активът не е с кредитна обезценка) или към амортизираната стойност на задължението. Ефективният лихвен процент се преразглежда в резултат на периодична преоценка на паричните потоци от инструменти с плаващ лихвен процент, за да отрази движението на пазарните лихвени проценти.

За финансовите активи, които са с кредитна обезценка след първоначалното признаване, лихвеният доход се изчислява чрез прилагане на ефективния лихвен процент към амортизираната стойност на финансовия актив. Ако в последствие активът вече не е с кредитна обезценка, изчисляването на лихвения доход се прави отново на брутна база.

Постъпления, които са получени по отписани кредити, не се признават в позицията „Приходи от лихви“, а в „Разходи за обезценка“.

в Приходи и разходи от такси и комисиони

Групата предоставя банкови услуги на физически лица и бизнес клиенти (предимно МСП), включително откриване и управление на сметки, предоставяне на заеми, дебитни и кредитни карти, платежни услуги в местна и чуждестранна валута, касови операции на машини и други. Таксите за текущо управление на сметки се начисляват по сметката на клиента ежемесечно. Таксите, основани на транзакции, се начисляват по сметката на клиента, когато транзакцията се осъществи. Таксите за обслужване се начисляват ежемесечно на база на фиксирани проценти, определени от Групата. Разходите за такси и комисиони представляват дължими от Групата такси по сделки с други банки, и се признават към датата на тяхното възникване.

Приходите от такси за обслужване на сметки и другите такси за обслужване се признават за периода на предоставяне на услугата. Приходите, свързани с транзакции, се признават към момента на извършване на транзакцията.

г Нетен доход от валутни операции

Доходът от валутни сделки се отнася предимно за резултатите от валутни сделки с клиенти. Групата не извършва валутни операции за своя сметка. В допълнение тази позиция включва резултата от нереализирани ефекти от валутни преоценки. Групата не прилага хеджиране по смисъла на МСФО 9.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти

ПроКредит Банк класифицира притежаваните финансови активи според съответния бизнес модел за управлението им. Прави се разлика между следните бизнес модели за управление на финансови активи:

- „Държане с цел събиране”: Бизнес модел, чиято цел е активите да бъдат държани, за да се съберат договорните парични потоци под формата на лихва и главница.
- „Държане с цел събиране и продажба”: Бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорни парични потоци, така и продажби на финансови активи.
- Други бизнес модели: Използват се за финансови активи, които не са нито по модела „Държане с цел събиране”, нито по модела „Държане с цел събиране и продажба”.

Бизнес моделите за финансови активи на Групата се оценяват на базата на групи от финансови активи. Разпределението към даден бизнес модел става на базата на действителните обстоятелства по време на оценката. Това решение се взема от ръководството. Следните критерии, наред с други, се вземат предвид:

- бизнес стратегията и стратегията за управление на риска на ПроКредит Банк (и ПроКредит групата) и
- начинът, по който се оценява развитието на бизнес модела и се отчита пред ръководството и Надзорния съвет на Банката
- ако е имало продажби в предходни периоди, честотата, обема, времето и причините за тези продажби, както и очакванията за бъдещи такива.

Като резултат, следните позиции от Отчета за финансовото състояние се включват към бизнес модела „държане с цел събиране”: „Средства в централни банки”, „Вземания от банки”, „Кредити и вземания от клиенти, нетно”, „Други активи”. „Инвестиционните ценни книжа” (които са дългови инструменти) се отнасят към бизнес модела „държане с цел събиране и продажба”. Също така, неголяма сума акции, отчитани като част от позицията „Инвестиционните ценни книжа”, се включват към модела „държане с цел събиране и продажба”. „Парични средства в брой” и деривативните финансови активи се отнасят към други бизнес модели.

Няма нетиране на финансови активи и финансови пасиви.

Последващото признаване на финансови пасиви обикновено се извършва по амортизирана стойност. Само деривативните финансови пасиви се признават по справедлива стойност.

(а) Финансови активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата („ССПЗ“)

Финансовите активи, които се включват към „други бизнес модели” се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата. Включват се „Паричните средства в брой” и деривативните финансови активи. Финансови пасиви, които се оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, са само деривативните финансови пасиви.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

Групата не прилага счетоводство на хеджирането. Деривативи, които имат положителна справедлива стойност към датата на баланса, се отчитат като финансови активи в позиция „Деривативни финансови активи“. Деривативи, които имат отрицателна справедлива стойност към датата на баланса, се отчитат като финансови пасиви в позиция „Деривативни финансови пасиви“.

Деривативните финансови инструменти първоначално се признават по справедлива стойност, като транзакционните разходи се отчитат в консолидирания отчет за приходи и разходи. Покупки и продажби на деривативни финансови инструменти се признават на датата на търгуване – това е датата, на която Групата се ангажира да закупи или продаде инструмента. Последващото им отчитане също се осъществява по справедлива стойност. Печалби или загуби, които са резултата от промени в справедливата стойност, се отчитат незабавно в консолидирания отчет за приходи и разходи за годината.

Деривативните финансови активи се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата е прехвърлила по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността. Деривативните финансови пасиви се отписват, когато се погасят в случаите, когато задължението е изпълнено, анулирано или изтече.

(б) Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност („АС“)

Финансов актив се класифицира като оценяван по амортизирана стойност, ако същият се отнася към бизнес модела „държане с цел събиране“ и договорните парични потоци са в съответствие с принципа за плащане единствено на главница и лихва. Тези финансови активи възникват, когато Групата предостави средства директно на страната по договора, като не налице намерение за търгуване на вземането.

Тези финансовите активи първоначално се признават по справедлива стойност, в която се включват и разходите по транзакцията, като последващата им оценка е по амортизирана стойност, като се прилага методът на ефективния лихвен процент. Очакваните кредитни загуби се признават основно чрез три фазов модел (прил. 3ж относно счетоводната политика за обезценка на кредити, както и прил. 7 и прил. 17). Ако размерът на загубата от обезценка намалее, то обезценката се намалява и сумата на намалението се признава в консолидирания отчет за приходи и разходи. Обезценка може да се редуцира до размер на амортизираната стойност, която би била налична към датата на оценката, ако не е била налице обезценка. Кредити и вземания се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или когато Групата е прехвърлила по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността. В допълнение, когато кредитите и вземанията се реструктурират със съществено различни условия, първоначалният финансов актив се отписва и се заменя с новия финансов актив.

(в) Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход („ССДВД“)

Финансов актив се класифицира и признава като оценяван по справедлива стойност, като промените в справедливата стойност се признават през друг всеобхватен доход, ако финансовият актив се отнася към бизнес модел „държане с цел събиране или продажба“.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

По принцип „Инвестиционните ценни книжа“ се отнасят към този бизнес модел. Критерият за паричните потоци се проверява индивидуално. Всички инвестиционни ценни книжа на Групата (които са дългови ценни книжа) като цяло са в съответствие с принципа за плащане единствено на главница, като могат и да бъдат продадени при необходимост. В допълнение, неголяма сума акции (също, отчитани като част от позицията „Инвестиционните ценни книжа“), се включват към този бизнес модел. По принцип не е налице намерение да се търгуват или продават тези акции.

При първоначалното им признаване финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се отчитат по справедлива стойност включително транзакционните разходи, които директно се отнасят до придобиването на финансовите активи. Последващото им отчитане се осъществява по справедлива стойност. Печалби и загуби, които произтичат от промяна в справедливата стойност, се признават в отчета за всеобхватния доход в позиция „Промяна в преоценъчния резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход“. Ако финансовият актив се отпише или бъде обезценен (повече подробности по отношение на обезценката са налични в прил. 3ж), акумулираната печалба или загуба, призната преди това в „Преоценъчен резерв“, се признава в консолидирания отчет за приходи и разходи. Приходите от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент, както и резултатът от промяна във валутните курсове от финансови активи, които са оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават в консолидирания отчет за приходи и разходи. Приходи от дивиденди от финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават в консолидирания отчет за приходи и разходи, докато натрупаната стойност в резултат на промени в цените не се признава при отписване (не е налице възстановяване).

Покупки и продажби на финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, се признават на датата на търгуване. Те се отписват, когато се погаси правото за получаване на парични потоци от финансовите активи или, когато Групата по същество е прехвърлила всички рискове и ползи, свързани със собствеността.

(г) Други финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност

Другите финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност първоначално се признават по справедлива стойност, намалена с транзакционните разходи. Впоследствие те се оценяват по амортизирана стойност по метода на ефективния лихвен процент. Всяка разлика между постъпления, намалени с разходите за транзакцията, и остатъчната стойност се отразява в консолидирания отчет за приходи и разходи за срока на дълговия инструмент. Финансовите задължения се отписват, в момента на тяхното погасяване – когато задължението е изпълнено, анулирано или изтече.

Принципи за оценка по справедлива стойност

Първоначално, финансовите инструменти се признават по справедлива стойност. В общия случай това е транзакционната цена в момента на придобиване. Последващото им признаване в отчета за финансовото състояние се осъществява в зависимост от вида на финансовите инструменти и е или по справедлива или по амортизирана стойност. Като цяло финансовите инструменти по справедлива стойност се измерват периодично във финансовите отчети.

3 Счетоводна политика (продължение)

д Финансови инструменти (продължение)

Справедлива стойност е цената, която би била получена при продажба на актив или платена при прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници на основния (или най-изгодния пазар) към датата на оценяване.

Групата прилага йерархията за справедлива стойност съгласно МСФО. Йерархията категоризира в три нива използваните хипотези по отношение на методите за оценка на справедлива стойност:

Ниво 1

Обявени (некоригирани) пазарни цени на активни пазари за идентични активи или пасиви, до които Групата има достъп към датата на оценяване. Пазарът се определя като активен, ако пазарните сделки с актива или пасива се срещат достатъчно често и в достатъчен обем, за да се осигури непрекъсната информация за цената.

Ниво 2

Различни от включените в ниво 1 обявени цени, които могат да бъдат наблюдавани пряко или косвено. Прилаганите методи за оценка се отнасят до приближение към текущата справедлива стойност на подобни инструменти и до анализ на дисконтирани парични потоци при използване на наблюдаеми пазарни променливи.

Ниво 3

Това са ненаблюдаеми входящи данни за даден актив или пасив. Ако не са налични наблюдаеми пазарни стойности, се използват вътрешни лихвени проценти за целите на модела на дисконтираните парични потоци. Вътрешните лихвени проценти се отразяват цената на финансиране в зависимост от валутната и матуритетна структура, като се прилага и рискова премия. Вътрешните лихвени проценти са обект на регулярно сравнение с използваните в сделките между трети страни и са в съответствие с регулярните транзакции между пазарни участници при текущите пазарни условия към датата на оценката.

е Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквивалентни включват баланси с матуритет по-малък от три месеца, включително парични средства в брой и наличности по сметки в Българска народна банка и Банката на Гърция с изключение на минималните задължителни резерви, както и дължими суми от други банки.

Парични средства и средства в централни банки включват пари в брой и салда в БНБ и Банката на Гърция, признати по номиналната им стойност.

3 Счетоводна политика (продължение)

ж Загуби от обезценка

Групата определя провизии за загуби от обезценка като сума равна на очакваната загуба за всички финансови активи, признати по амортизирана стойност, за всички дългови инструменти оценяване по справедлива стойност с промяна в справедливата стойност, отчетена през друг всеобхватен доход и за задбалансовите финансови инструменти. Като цяло за отчитане на загубите от обезценка се използва трифазов модел. За да се определи кои бъдещи макроикономически фактори трябва да бъдат включени се използват оценки и предположения. Освен това определянето на вероятностите при претеглянето на сценариите изисква дискреционни решения.

ПроКредит Банк начислява провизии за загуби от обезценка за следните балансови позиции: „Средства в централни банки“, „Вземания от банки“, „Кредити и вземания от клиенти, нетно“, „Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)“, както и за финансовите активи, които попадат в позиция „Други активи“. Указаните позиции се представят по нетна стойност с изключение на позиция „Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)“, които се отчитат по справедлива стойност. Съответната загуба от обезценка се признава в собствения капитал в позиция „Преоценъчен резерв“.

Нетна промяна при загубата от обезценка

Нетната промяна при обезценката включва увеличения, намаления и промени в обезценката дължащи се на несъществени модификации.

За целите на признаване на загуби от обезценка се прилага три фазов модел, който е базиран на очаквани кредитни загуби. Разпределянето по фази изисква вземане на дискреционни решения по отношение на дефиницията на неизпълнение, трансфери между фазите и определяне на критерии дали е имало значително увеличение на кредитния риск след признаването му в баланса:

- Фаза 1: В общия случай, при първоначалното си признаване всички финансови активи се класифицират във Фаза 1. ПроКредит Банк определя загуби за обезценка, чиято сума съответства на очакваните кредитни загуби за максимум 12 месеца, доколкото не е налице значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване.
- Фаза 2: Ако е налице значително увеличение на кредитния риск, тогава се използва класификация във Фаза 2 и загубите от обезценка се определят като стойност, която е еквивалентна на очакваните кредитни загуби за целия срок на експозицията.
- Фаза 3: Финансови активи, при които е налице неизпълнение, се класифицират във Фаза 3, като загубите от обезценка съответно се установяват като стойност, която е еквивалентна на очакваните кредитни загуби за целия срок. При значими експозиции провизирането на риска се определя на база възстановимите парични потоци. По отношение на незначимите експозиции загубите от обезценка се определят на базата на портфейлни параметри. Приходите от лихви се признават на основата на нетна балансова стойност (намалена с провизията за обезценка). Във Фаза 3 също така се включват финансови активи, които са обезценени при първоначалното си признаване (закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка („РОСІ“)). Те се оценяват първоначално по справедлива стойност и без провизия за обезценка. РОСІ активите независимо от последващи промени в кредитния риск, се класифицират във Фаза 3 до тяхното погасяване.

3 Счетоводна политика (продължение)

ж Загуби от обезценка (продължение)

За позицията „Други активи“ загубите от обезценка се определят чрез опростен подход. Като правило провизиите за загубите от обезценка се начисляват при първоначалното признаване и на всяка следваща отчетна дата като сума, равна на очакваните кредитни загуби до падежа. За тези обикновено краткосрочни активи общият падеж е определен на 12 месеца.

Движението между фазите е възможно и в двете посоки, при условие че вече не съществуват основанията за предишната класификация. В случай, че кредитният риск намалее, вече начислените провизии загубите от обезценка се реинтегрират.

Несъществени модификации

Несъществена модификация е събитие, което не води до отписване на първоначалния актив. Ефектът се признава в консолидирания отчет за приходи и разходи като печалба или загуба от модификации. Печалбата или загубата от модификации се изчислява като разликата между оригиналната брутна балансова стойност и настоящата стойност на модифицираните договорни парични потоци, дисконтирани с първоначалният ефективен лихвен процент.

Отписване, възстановяване и директно отписване

Когато един кредит е определен като несъбираем, то той се отписва за сметка на начислената обезценка. Подобни кредити се отписват след извършване на всички необходими процедури и след определяне на размера на загубата. Възстановени суми, отписани преди това, се признават в консолидирания отчет за приходи и разходи в позицията „Разходи за обезценка“.

Преструктурирани кредитни експозиции

Преструктурирането се определя като промяна на условията и договореностите по дадена кредитна експозиция посредством сключване на споразумение между Групата и клиента за промяна на погасителния план по договор за кредит в отговор на увеличение на настоящия или бъдещия риск от неизпълнение, който произтича от клиента. Преструктурираните кредитни експозиции се класифицират във Фаза 3 към момента на преструктуриране, ако е изпълнено едно от следните условия: експозицията е в просрочие над 90 дни; и/или не може да се очаква да бъде изцяло изплатена поради значителни платежни проблеми на клиента. Във всички останали случаи преструктурираните кредити се класифицират във Фаза 2.

Иззети активи

Иззетите активи са нефинансови активи, които са придобити за сметка на кредити като част от процеса за изпълнение и се отчитат в позицията „Други активи“. Придобият актив се заприхождава по по-ниската от справедливата стойност, намалена с разходите за продажба и балансовата стойност на кредита към датата на изземване. Активите, държани за продажба, не се амортизират. Всяка последваща обезценка на иззет актив до неговата справедлива стойност, намалена с разходите за продажба, се признава в консолидирания отчет за приходи и разходи в позиция „Други приходи/(разходи)“. Всяко последващо увеличение на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба, до размера на преди това направената обезценка, също се признава в „Други приходи/(разходи)“ заедно с всякакви реализирани печалби или загуби от отписването на актива.

3 Счетоводна политика (продължение)

3 Нематериални активи

Софтуер и лицензи

Придобитият или разработен компютърен софтуер се признава на база на разходите, направени за придобиване или разработване и въвеждане в експлоатация на конкретния софтуер. Тези разходи се амортизират на база на очаквания полезен живот. Софтуерът има очакван полезен живот 5 години и се тества за обезценка, ако има показания, че може да е налице подобна. Компютърният софтуер се отчита по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. Амортизацията е, както следва:

Лицензи	7 години
Софтуер	5 години

и Дълготрайни материални активи

Дълготрайните активи се представят по историческа цена, намалена с начислената амортизация. В историческата цена са включени всички разходи, които могат да бъдат директно свързани с придобиването на актива. Съставни части на един актив се признават отделно, ако те имат различен полезен живот или предоставят различни по характер ползи на предприятието.

Разходи, свързани с покупката или производствени разходи, които са направени след придобиване на актива, се прибавят към балансовата му стойност или се признават като отделен актив, само когато подобни разходи могат да се оценят надеждно и когато има вероятност от тях да произтекат бъдещи икономически ползи. Всички останали разходи за ремонт и поддръжка се включват в консолидирания отчет за приходи и разходи при тяхното възникване.

Земята не се амортизира. Амортизацията за останалите активи се начислява по линеен метод, като се определя неговата остатъчна стойност за периода на полезния му живот, както следва:

Сгради	40 години
Обзавеждане	10 години
Подобрения на наети сгради	10 години
Компютри	5 години
Превозни средства	5 години
Други дълготрайни материални активи	7 години

Полезният живот и остатъчните стойности на дълготрайните материални активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се коригират, ако е подходящо.

Периодично се прави преглед на дълготрайните активи за обезценка, както и когато определени събития или обстоятелства предполагат, че има намаление във възстановимата стойност на актива. Когато балансовата стойност на актива превишава възстановимата му стойност, активът се обезценява до размера на възстановимата му стойност, която представлява по-голямата от справедливата стойност на актива, намалена с разходите за продажбата и стойността в употреба на актива. Обезценката се отразява в „Други административни разходи“.

Печалбите и загубите от продажбите се определят чрез сравняване на постъпленията с балансовата стойност и се признават в „Други приходи/(разходи)“ в консолидирания отчет за приходи и разходи.

3 Счетоводна политика (продължение)

й Лизинг

ПроКредит Банк е лизингополучател

При подписване на договор Групата преценява дали договорът представлява или съдържа лизинг. Това е случаят, при който договорът дава правото да се контролира използването на даден актив за определен период от време срещу заплащане. Групата използва възможността за отчитане на всеки лизингов компонент и всички свързани с него нелизингови компоненти като един общ лизинг. ПроКредит Банк признава актив за предоставеното право на ползване, както и пасиви по лизинг към датата на предоставяне. Активите с право на ползване се оценяват първоначално по цената на придобиване. Тя включва стойността на първоначалната оценка на пасива по лизинг плюс всички лизинговите плащания, извършени преди или на датата на възникване на лизинга, намалени с получени стимули по лизинга.

Активите с право на ползване се амортизират по линеен метод до края на срока на лизинговия договор. Всички загуби от обезценка също се вземат предвид. Пасивът по лизинга се признава по настояща стойност на лизинговите плащания, които все още не са извършени към този момент. Лизинговите плащания се дисконтират по лихвения процент за финансиране. В последствие те се оценяват по амортизирана стойност, използвайки метода на ефективната лихва.

Краткосрочните лизингови договори или лизинг на активи с ниска стойност не се признават в баланса. Вместо това тези лизинги се отчитат за срока на лизинговия договор в консолидирания отчет за приходи и разходи в позиция "Административни разходи".

Лизинговите договори се признават като актив с право на ползване и съответно пасиви по лизинг на датата, на която лизинговият актив е на разположение за използване от Групата. Всяко лизингово плащане се разпределя между пасива по лизинга и финансовите разходи. Финансовите разходи се начисляват в печалбата или загубата през периода на лизинга, така че да се получи постоянна периодична лихва върху остатъка от задължението за всеки период. Активът с правото на ползване се амортизира за по-краткия от полезния живот на актива и срока на лизинга по линейния метод.

Активите с право на ползване се представят като част позицията "Дълготрайни материални активи" отчета за финансовото състояние.

Активите и пасивите, възникващи от договор за лизинг, се оценяват първоначално на база на настоящата стойност. Задълженията за лизинг включват нетната настояща стойност на следните лизингови плащания:

- фиксирани плащания (включително фиксирани плащания по същество), намалени с вземанията за стимули за лизинг.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент за финансиране. Това е процентът, който Групата би трябвало да плаща, за да заеме за сходен период от време и при сходно обезпечение средствата, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване в сходна икономическа среда.

Всяко лизингово плащане се разпределя между пасива по лизинга и финансовите разходи. Впоследствие пасивите по лизинг се оценяват, като се използва методът на ефективния лихвен процент. Балансовата стойност на пасива по лизинга се преоценява, за да се отразят преоценките или измененията на лизинговия договор, или да се отразят коригираните фиксирани по същество лизингови плащания.

3 Счетоводна политика (продължение)

й Лизинг (продължение)

Срокът на лизинговия договор е неотменимият период, за който лизингополучателят има правото да използва основния актив; периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване или прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че лизингополучателят ще упражни тази опция.

Активите с право на ползване се оценяват първоначално по цената на придобиване, включваща:

- стойността на първоначалната оценка на пасива по лизинг.

Впоследствие активите, с право на ползване, се оценяват по цена на придобиване минус всички натрупани амортизации и всички натрупани загуби от обезценка и се коригират спрямо всяка преоценка на пасива по лизинга, дължаща се на преоценка или изменение на лизинговия договор.

Активите, с право на ползване, се амортизират по линеен метод за по-краткия срок от полезния живот на актива или срока на лизинговия договор. Амортизационните норми на активите с право на ползване са:

- право на ползване на офис сгради – 10 години.

Плащанията, свързани с краткосрочни лизингови договори и лизинг на активи с ниска стойност, се признават като разход по линейния метод за срока на лизинговия договор в консолидирания отчет за приходи и разходи. Групата разглежда възможността за освобождаване от признаване по отношение на лизинг на активи с ниска стойност за всеки лизингов договор поотделно. Когато активът е придобит чрез договор за преотдаване, е признат актив с право на ползване и пасиви по лизинг. За всички останали лизинги на активи с ниска стойност лизингополучателят признава свързаните с тях лизингови плащания като разход по линейния метод за срока на лизинговия договор.

(а) Лизинговата дейност на Групата

Групата наема офис сгради. Договорите за лизинг се сключват на индивидуална основа, но като цяло съдържат подобни общи условия (вкл. прекратяване и подновяване на правата на ползване). Основните характеристики на лизингите са обобщени по-долу:

- Офис сградите като цяло са наети за фиксиран срок от 10 години с възможност за подновяване на договора. Лизинговите плащания са фиксирани.

(б) Опции за удължаване и прекратяване

В редица договори за лизинг са включени опции за удължаване и прекратяване. Те се използват за осигуряване на максимална оперативна гъвкавост по отношение на управлението на активите, използвани в дейността на Групата. За значими счетоводни приблизителни оценки и преценки при определяне на срока на лизинга, моля вижте приложение 2.

(в) Лизингови активи с ниска стойност

Разходите по лизингови активи с ниска стойност се признават по линейния метод през отчетния период. Общата стойност на лизинговите активи с ниска стойност е представена в приложение 24.

3 Счетоводна политика (продължение)

к Данъчно облагане

Данъчното облагане, отразено в консолидирания финансов отчет, е в съответствие с българско законодателство.

(а) Текущи данъци

Текущият данък за отчетния период се изчислява на база годишната облагаема печалба въз основа на данъчните ставки, валидни към датата на изготвяне на отчета и се признава за разход в периода, в който е възникнала печалбата. Разходите за данъци, различни от данък върху печалбата, се отчитат като "Други административни разходи".

(б) Отсрочени данъци

Отсроченият данък върху печалбата се определя по метода на балансовите пасиви за всички възникнали временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност във финансовия отчет, изготвен на базата на МСФО, приети от ЕС. За определяне размера на отсрочените данъчни активи и пасиви се използва нормативно определената данъчна ставка в България, която е в сила към датата на баланса и се очаква да се прилага, когато съответният отсрочен данъчен актив бъде реализиран или задължението за отсрочен данък върху доходите бъде уредено. Данъчният период на планиране е 5 години.

Промяната в отсрочените данъци, която е свързана с повторно измерване на справедливата стойност на финансовите активи на разположение за продажба се отразява в отчета за всеобхватния доход, като се представя на брутна база. Към момента на продажбата съответните отсрочени данъци се признават в текущи данъци.

л Провизии

Провизии се признават, ако са налице следните условия:

- съществуват настоящи правни или конструктивни задължения, възникнали в резултат на минали събития;
- вероятно е възникването на изходящи парични потоци с цел уреждане на задълженията;
- и размерът на задълженията може да бъде надеждно оценен.

Когато са налице повече от едно сходни задължения, вероятността за възникване на изходящи парични потоци с цел тяхното уреждане се определя на база класа от задължения като цяло.

Стойността на провизиите се определя като настояща стойност на бъдещите разходи, когато е известен моментът на настъпване на изходящия паричен поток и когато това ще се реализира след повече от една година. Промените в справедливата стойност на задължението с течение на времето се признават като разход за лихви. Изтичане на икономически ползи по отношение на провизиите за непосредствени загуби от задбалансови ангажименти и за неизползван платен годишен отпуск се очаква през следващите една или две години.

3 Счетоводна политика (продължение)

л Провизии (продължение)

Условните задължения, които са основно гаранции и акредитиви, издадени на клиенти, са потенциални задължения, които възникват в резултат на минали събития. Тъй като възникването на подобни задължения зависи от събития, които не се намират изцяло под контрол на Групата, те не се отчитат във финансовите отчети, а се показват като задбалансови позиции, освен ако вероятността за уреждане е малка (прил. 30).

Правото на платен годишен отпуск се признава при неговото възникване. Провизия се признава на база изчисления годишен отпуск в резултат на труда, положен от служителите към датата на изготвяне на финансовия отчет.

м Договори за финансови гаранции

Финансовите гаранции първоначално се признават по справедлива стойност на датата на издаване на гаранцията. Последващата оценка на задълженията на Групата по такива гаранции се прави по по-високата от двете стойности: първоначалната оценка, намалена с неамортизирания приход от комисиони, който се признава по линейния метод за срока на гаранцията в консолидирания отчет за приходи и разходи и най-добрата оценка на разходите, които са необходими да се уреди всяко едно финансово задължение, което възниква към датата на отчета. Тези оценки се основават на опита от подобни сделки, историческите загуби, както и на преценката на ръководството.

н Доходи на персонала

Планове с дефиниран доход

Групата има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионира в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на две месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години в Банката или някое дружество от Групата към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на шест месечни брутни работни заплати. Към датата на финансовия отчет ръководството оценява приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители на база на доклад, изготвен от актюер чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици. Групата признава всички актюерски печалби и загуби възникващи от плана за дефинирани доходи като разходи за персонала за периода.

4 Управление на риска

а Бизнес модел и бизнес стратегия

ПроКредит Банк има за цел да бъде водещ партньор, предлагащ пълна гама от финансови услуги за малките и средни предприятия в България, тъй като те имат жизненоважен принос за развитието на икономиката и за откриването на нови работни места. Групата извършва дейността си по отговорен и прозрачен начин, като се фокусира върху изграждането на дългосрочни бизнес отношения с клиентите си като предлага гама от професионални и гъвкави бизнес решения както за бизнеса, така и за неговите собственици и персонал. Основните конкурентни предимства на ПроКредит Банк са персоналният подход към индивидуалните нужди на клиентите и високото качество на предлаганите услуги.

Като предлага опростени и достъпни депозитни услуги Групата насърчава спестовна култура, което допринася за по-голяма сигурност и стабилност на домакинствата. Същевременно ПроКредит Банк не предлага комплексни финансови продукти или услуги за управление на активи. ПроКредит Банк следва индивидуален подход спрямо клиентите си, с което цели да опознае техните нужди, за да изгради стратегия за тяхното най-ефективно обслужване. Групата спазва своя принцип „Опознай клиента си“, който се основава на идеята, че когато клиентите и бизнесът им се познава добре, Групата може да им предложи най-подходящите за тях услуги. Стратегически фокус при работата с клиенти е финансирането на проекти, водещи до повишаване на енергийната ефективност и опазването на околната среда както и финансирането на производствени предприятия и селскостопански производители. За постигането на по-бързи, по-ефикасни и по-лесно достъпни услуги, Групата предлага зони за самообслужване с 24 часов достъп както и леснодостъпни банкови операции през интернет (ProBanking).

Бизнес стратегията на ПроКредит Банк има две основни цели – да оказва положително влияние върху развитието на икономиката и социалната среда и да осъществява търговска печалба. Бизнес моделът е опростен, като активите се състоят предимно от кредити отпуснати на клиенти, а задълженията – от привлечени средства от клиенти.

Бизнес стратегията е базирана на фокусиран подход към развитие на персонала. Групата подбира, назначава и обучава персонала си към отговорна и професионална работа с клиенти. ПроКредит Банк е институция, която се основава на професионализъм, комуникация и доверие и цели високо ниво на удовлетвореност както за персонала, така и за клиентите си. За да постигне това Групата прави значителни инвестиции за обучение на служителите.

От ноември 2015 Групата има клон в Солун, Гърция с цел да предлага пълен набор от банкови услуги на представители на местния бизнес и да предоставя професионални услуги и съвети. И двата офиса в Солун са оборудвани с модерни зони за самообслужване, които са на разположение на клиентите 24 часа в денонощието и 7 дни в седмицата.

б Стратегия при управлението на риска

ПроКредит Банк е изложена на различни рискове в рамките на дейността си. Информираният и прозрачен подход към управлението на риска е основен компонент в социално отговорния бизнес модел. Това е отразено и в културата на Групата за управление на риска, което има за резултат вземане на добре балансирани решения по отношение на рисковете. Общият рисков профил на Групата е стабилен и съответства на дейността. Това е основано на цялостна оценка на индивидуалните рискове, както е представено в този отчет за риска.

4 Управление на риска (продължение)

6 Стратегия при управлението на риска (продължение)

Следвайки последователен подход за управление на рисковете на ниво ПроКредит група, целта е да се гарантира подходящо ниво на ликвидност и капиталова адекватност на Групата по всяко време, както и да се постигат стабилни резултати. Докато бизнес стратегията определя целите на Групата за всички значими бизнес дейности и региони на работа и предписва мерки за постигането им, стратегията за управление на риска на Групата се отнася до материалния риск, произтичащ от прилагането на бизнес стратегията и определя целите и мерките при управлението на риска. Стратегията за управление на риска се състои от отделни стратегии за всички материални рискове. Стратегиите се актуализират ежегодно и са одобрени от ръководството на ПроКредит Банк след дискусии с Надзорния съвет на Групата.

Принципите на управление на риска и рисковата стратегия на ПроКредит Банк не са се променили в сравнение с предходната година. Напротив, по време на пандемията от COVID-19 подходът за управление на рисковете в Групата се оказва подходящ. Въпреки това пандемията оказва влияние върху Групата, тъй като България бе силно засегната от COVID-19. Правителствата реагираха бързо на разпространението на COVID-19 през март. Мерките включваха локдаун, ограничения за изпращане на дивиденди, облекчени изисквания за капитал и ликвидност, пакети за фискални и бюджетни стимули и мораториум върху изплащането на заеми. В съответствие с МСФО мораториумите не засягат рисковата класификация на експозициите и следователно не водят до необходимост от допълнителни разходи за обезценка.

Тъй като някои от ограниченията бяха премахнати, през летните месеци икономическата активност се върна на нормални нива, с изключение на някои бизнес области като трансграничния туризъм. През третото и четвъртото тримесечие на 2020 г. обаче разпространението на пандемията отново се ускори. В резултат на това правителствата в страните, в които Групата функционира, наложиха нови мерки за блокиране, макар и не по еднакъв начин. През декември 2020 г. ЕБО поднови насоките за мораториуми, за да улесни допълнително финансовата подкрепа за реалната икономика.

За да защити здравето на своите служители и клиенти Групата въведе превантивни мерки за безопасност в своите клонове и офиси. Непрекъснатостта на бизнеса винаги беше осигурена както във фронт, така и в бек офиса, дори когато броят на случаите на COVID-19 достигна своя връх през четвъртото тримесечие. ИТ инфраструктурата беше напълно функционална, без загуба на производителност. Концепцията на Групата за МСП „Hausbank“ и напредналото ниво на дигитализация в банкирането на дребно осигуриха солидна основа за продължаване на бизнес операциите без големи ограничения.

Развитието през 2020 г. ще повлияе върху фокуса на дейностите на Групата по управление на риска през 2021 г. Здравната и икономическа криза продължава и въпреки положителната перспектива несигурността за степента на икономическо възстановяване през 2021 г. остава висока. Развитието на рисковете се следи отблизо. През финансовата 2020 година Групата е спазвала вътрешните лимити по всяко време, както и всички приложими регулаторни изисквания. Дори и при наличието на несигурността, произтичаща от пандемията COVID-19, общият профил на риска на Групата остава уместен и стабилен. Това се основава на цялостната оценка на отделните рискове, както е представено в раздела за управление на риска на консолидирания финансов отчет.

Принципите на бизнес дейността на Групата, описани по-долу, са в основата на управлението на риска. Последователността при прилагането на тези принципи намалява значително рисковете, на които е изложена Групата.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Фокус върху основната дейност

ПроКредит Банк се фокусира върху предлагането на финансови услуги на малки и средни предприятия и на физически лица. Съответно, приходите се генерират предимно под формата на приходи от лихви от кредити и от такси от банкови транзакции. Всички останали банкови операции са съпътстващи основния бизнес. В ежедневните си операции ПроКредит Банк е изложена предимно на кредитен, лихвен и ликвиден риск. Същевременно Групата избягва или строго ограничава останалите видове риск, свързани с банковата дейност.

Високо ниво на прозрачност, опростеност и диверсификация

Фокусът върху малки и средни предприятия води до много висока степен на диверсификация, както при кредитния портфейл, така и при депозитната база. В географско отношение тази диверсификация обхваща водещите икономически райони в България и на региона на град Солун в Гърция. По отношение на клиентските групи диверсификацията се реализира в различни икономически дейности, клиентски групи (малки и средни предприятия и частни клиенти) и групи приходи. Диверсификацията на кредитния портфейл е основен стълб в политиката на Групата за управление на кредитния риск. Друга особеност на подхода на ПроКредит Банк е, че се стреми да предостави на клиенти си опростени и лесно разбираеми услуги. Това води до висока степен на прозрачност не само от гледна точка на съответния клиент, но и от гледна точка на управлението на риска. Както високата степен на диверсификация, така и опростените, прозрачни услуги и процеси водят до значително намаляване на рисковия профил на Групата.

Внимателен подбор на персонала и интензивно обучение

Отговорното банкиране се характеризира с дългосрочни отношения не само с клиентите, а и с персонала на Групата. Ето защо ПроКредит Банк избира своя персонал много внимателно и прави значителни инвестиции в обучението на служителите си в продължение на много години. Интензивните усилия за обучение не само водят до високо ниво на професионална компетентност, но и преди всичко те насърчават открита и прозрачна комуникационна култура. От гледна точка на риска добре обучени служители, които са свикнали да изказват мнението си открито, са важен фактор за управление и намаляване на риска, по-специално на операционния риск и риска от измами.

Ключови елементи при управлението на риска

Управлението на риска включва идентифициране, количествено определяне, управление, мониторинг, контролиране и отчитане на рисковете. При управлението на рисковете, Групата взема предвид „Минималните изисквания за управление на риска“ (MaRisk – германски стандарти за управление на риска), публикуваните актове на национални и международни регулаторни органи, както и знанието на Групата за пазарите, придобито в продължение на много години. Механизмите, предназначени за ограничаване и смекчаване на рисковете, се наблюдават редовно, за да се гарантира тяхната ефективност, а процедурите и методите, използвани за управление на рисковете, търпят непрестанно развитие. Основните елементи на управлението на риска в ПроКредит са представени по-долу.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

- Всички ПроКредит институции прилагат единна обща рамка за управление на риска, която определя минимални стандарти за цялата група. Политиките и стандартите за управление на риска се одобряват от ръководството на ПроКредит Банк и се обновяват минимум веднъж годишно. Те уточняват отговорностите на ниво банка и група и установяват минимални изисквания за управление, мониторинг и отчетност.
- Всички поемани рискове се управляват чрез постоянно поддържане на адекватно равнище на регулаторен и вътрешен капитал на Групата.
- Ежегодно изготвяната проверка на рисковете гарантира идентифицирането на всички материални и нематериални рискове и ако е необходимо, се взема предвид при стратегията и процесите за управление на риска.
- Всички поети рискове се управляват така, че да винаги да се осигури адекватно ниво на капитал на групата и всички ПроКредит институции, както в нормативната, така и в икономическата перспектива, както и адекватни нива на ликвидност по всяко време.
- Провеждат се мониторинг и контрол върху рисковете и възможните концентрации на риск, като се използват всеобхватни инструменти за всички материални рискове. За всички материални рискове съществуват индикатори за ранно предупреждение и лимити, които са под постоянно наблюдение. Ефективността на избраните мерки, лимити и методи се наблюдава и контролира непрекъснато.
- Провеждат се регулярни стрес тестове за всички материални рискове. Стрес тестовете се извършват, както за всяка отделна рискова категория, така и за всички рискови категории заедно.
- Изготвят се регулярни и извънредни доклади върху рисковия профил, включващи подробни описания и коментари.
- Ефективността на прилаганите мерки, лимити и методи се наблюдава и контролира непрекъснато.
- Налице са адекватни процеси и процедури на ефективна система за вътрешен контрол. Системата е изградена на принципите на разделението на отговорностите, двойния контрол и разделянето на фронт от бек офис до управленско ниво за всички рискови операции. Това гарантира, че управлението и контрола на риска се извършват независимо от функциите на фронт офиса.
- Всички нови и значително променени продукти се подлагат на анализ „Оценка на рисковете при въвеждане на нов проект/процес“ преди прилагането им за първи път. Това осигурява предварителната оценка на новите рискове и провеждането на необходимата подготовка и тестове преди внедряването на нов или значително променен продукт за първи път.

Организация на дейността за управление на риска и отчитане на риска

Основната отговорност за управлението на риска се носи от Управителния съвет на Групата, който редовно анализира рисковия профил и взема решения за мерките, които трябва да бъдат взети. Дейността по контролиране на риска, изисквана от MaRisk, се оглавява от член на Управителния съвет. Управлението на риска се подпомага концептуално и се прилага оперативно от отдел Управление на риска и от различни функции, свързани с управлението на риска и финансовата област. Различни вътрешни органи подкрепят и съветват ръководството при изпълнение на дейностите по управление на риска.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Правилата за управлението на риска в Групата са част от вътрешните нормативна уредба и определят:

- Процеса и целите на управлението на риска в Групата;
- Структурата, състава и правомощията на компетентните вътрешни организации, техните дейности и мерките, които предприемат;
- Задълженията на служителите, отнасящи се до проследяване, отчитане, управление и анализ на различните рискове;
- Създаването и функционирането на вътрешни контролни системи и компетенциите на съответните нива на управление и на експертния персонал по отношение на участието им в управлението на риска.

Групата разполага с ефективна управленска система по отношение на съответствието (compliance function), която се подкрепя от Кодекс за поведение на Групата, който е обвързващ за целия персонал, а също така и от подхода към подбор и обучение на персонала. Служителите от Звеното за съответствие са отговорни за прилагането на групова система за спазване на всички регулаторни изисквания. В ПроКредит Банк е налице функция за съответствие на вътрешната нормативна уредба (compliance function), която е насочена към спазването на националните банкови регулации, като се изготвят и редовни и извънредни отчети за ръководството на Групата и ПроКредит Холдинг. Всяко поведение, което е несъвместимо с установените правила, може да бъде съобщено анонимно на имейл адрес, както на ниво ПроКредит група, така и на местно ниво.

Вътрешният одит е независима функция в рамките на ПроКредит Банк. Тя предоставя подкрепа при определяне на подходящото управление на риска и съответна система за вътрешен контрол в рамките на институцията. Освен това отдел „Вътрешен одит“ се подкрепя и наблюдава от груповия одит на ПроКредит групата. Веднъж годишно отдел „Вътрешен одит“ прави оценка на риска на всички дейности на Групата, чиято е цел е изготвяне на базиран на риска годишен одиторски план. Това включва процесите за управление и контрол на риска, включително идентифицирането, оценяването, контрола, мониторинга и комуникацията на материалните рискове. Съответно, системата за управление на риска се преразглежда. Отдел „Вътрешен одит“ изпълнява одиторските процедури, създадени от груповия одит на ПроКредит Холдинг. Отдел „Вътрешен одит“ докладва на Одит комитета на Групата, който по принцип се свиква на тримесечие. Одит екипа на ПроКредит групата наблюдава качеството на одитите, извършени в ПроКредит Банк, и предоставя технически указания.

Ръководството на Групата носи отговорност за управлението на риска в институцията. Комитетът за управление на общия риск, Комитетът за управление на кредитния риск и Комитетът за управление на операционния риск разработват рамката за управление на риска и наблюдават рисковия профил на Групата и индивидуалните рискове. Това включва наблюдение на индивидуалните рискови позиции и спазването на лимитите. Комитетът за управление на активите и пасивите („ALCO“) е отговорен за наблюдение на ликвидния резерв, управлението на ликвидността и вътрешния и регулаторен капитал на Групата, както и за координирането на мерките, насочени към осигуряване на финансиране за Групата.

4 Управление на риска (продължение)

б Стратегия при управлението на риска (продължение)

Рисковите позиции се анализират редовно, обсъждат се интензивно и се документират в стандартизирани доклади. Отдел „Управление на риска“ представя регулярни доклади до различните рискови отдели в ПроКредит Холдинг, а Надзорният съвет се информира поне веднъж на тримесечие за развитието на всички рискове. Мониторингът на рисковия профил се извършва посредством анализ на тези доклади и на допълнително генерирана информация. При необходимост се изготвят извънредни доклади на специфични теми. Целта е да се постигне прозрачност по отношение на материалните рискове и да се знае на ранен етап дали могат да възникнат потенциални проблеми.

Редовни регионални срещи и обучения на групово ниво помагат за обмен на най-добри практики и за развитието и подобряването на функцията по управление на риска.

Управлението на материалните рискове в ПроКредит групата е описано по-подробно в следващия раздел. Това включва: кредитен риск, валутен риск, лихвен риск, ликвиден риск, операционен риск, бизнес риск и риск на модела, както и рискове, произтичащи от пране на пари, финансиране на тероризъм и други дейности, забранени със закон.

в Кредитен риск

Групата определя кредитен риск като риск една от страните в дадена транзакция да не изпълни договорните си задължения, или да не ги изпълни напълно или навреме. В рамката на общия кредитен риск се прави разлика между кредитния риск от клиента, риска от контрагента (заедно с риска от емитента) и риска на държавата. Кредитният риск е най-значимият риск, на който е изложена Групата, и кредитните експозиции към клиенти имат най-голям дял в този риск.

Максимални експозиции към кредитен риск

Видове експозиции	31 дек. 2020	31 дек. 2019
Вземания от банки	122,966	325,387
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	22,540	15,056
Ценни книжа с фиксиран лихвен процент	22,540	15,056
Кредити и вземания от клиенти, нетно	2,109,748	1,810,082
Кредити и вземания от клиенти	2,109,748	1,810,082
Други активи	4,743	5,456
Други финансови активи	4,743	5,456
Условни задължения и ангажименти	446,479	320,562
Банкови гаранции	72,177	39,890
Акредитиви	1,308	976
Кредитни ангажименти (отменими ангажименти по заеми)	372,994	279,696

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Кредитен риск от клиента

Основните цели на управлението на кредитния риск са да се постигне високо качество на кредитния портфейл, ниска концентрация на риска в рамките на кредитния портфейл и подходящо покритие на кредитния риск с провизии за кредитни загуби. Благодарение на диверсификацията на операциите и на опита, натрупан от ПроКредит Банк през последните години, Групата има обширна експертиза, която позволява да ограничи ефективно кредитния риск от клиентите.

ПроКредит Банк обслужва широк спектър от клиенти, вариращи от относително малки бизнес клиенти с все по-формализирани структури до по-големи малки и средни предприятия. При кредитните операции се прилагат следните принципи:

- Анализ на кредитоспособността на кредитните клиенти, включително оценка на бъдещите парични потоци;
- Спазване на стандартите за обслужване на бизнес клиенти, съчетано с прилагане на единен подход за класифициране на риска в рамките на цялата група, подкрепя систематичното събиране и анализ на данни, свързани с риска, като по този начин се дава възможност за идентифициране на рисковете;
- Внимателно документиране на оценката на кредитния риск, така че извършеният анализ да бъде разбираем от трети страни;
- Строго избягване на свръхзадължняване на клиентите на Групата;
- Изграждане на дълготрайни отношения с клиента, поддържане на постоянен контакт и документиране на развитието на кредитната експозицията в рамките на редовните мониторингови доклади;
- Стриктен мониторинг на изплащането на кредита;
- Прилагане на клиентски ориентирано, интензивно управление на кредита в случаите на просрочие;
- Изземване на обезпечението в случай на неплатежоспособност.

Рамката за управление на кредитния риск е залегнала в съответните политики и стандарти. Политиките уточняват, наред с други точки, отговорностите при управлението на кредитния риск, принципите на организация при кредитирането, принципите при кредитните операции и рамката за оценка на обезпечения на кредитните експозиции. Стандартите съдържат подробни обяснения на кредитните операции при бизнес клиенти и физически лица, както и гамата от предлагани продукти. Те също определят правилата за реструктуриране, провизиране и отписване. По този начин политиките и стандартите определят мерките за намаляване на риска преди самото отпускане на кредита (оценка на кредитния риск) и след отпускането (например регулярен мониторинг на финансовото състояние, преглед на показателите за ранно предупреждение и засилено управление на проблемни кредити).

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Групата дели кредитните си експозиции на три клиентски категории: малки и средни бизнес кредитни експозиции и кредитни експозиции на физически лица. Малките експозиции са между 50 и 500 хиляди евро. Делят се на две подкатегории: долният сегмент малки предприятия са кредитни експозиции до 250 хиляди евро, а горният сегмент малки предприятия са кредитни експозиции, които са до 500 хиляди евро. Средните експозиции са над 500 хиляди евро. Делят се на две подкатегории: долният сегмент средни предприятия са кредитни експозиции до 1,500,000 евро, а горният сегмент средни предприятия са кредитни експозиции над 1,500,000 евро. В зависимост от клиентската категория, към която се причислява дадена експозиция, съществуват и съответни процеси за оценка на кредитния риск. Тези процеси се различават помежду си по следните показатели: степен на разделение на отговорностите, вид информация, предоставяща базата за кредитния анализ, критерии за кредитни решения и изисквания за обезпечения. За рисковите кредитни експозиции над 250,000 евро се прилага се строго разделение на фронт и бек офис функции до управленско ниво.

Опитът на Групата показва, че задълбочената оценка на кредитоспособността представлява най-ефективната форма на управление на кредитния риск. Поради това решенията за отпускане на кредит се основават предимно на анализ на финансовото състояние и кредитоспособността на клиента. Редовните посещения на място се извършват за всички клиенти, за да се гарантира адекватно отчитане на техните специфични характеристики и нужди.

Всички решения за отпускане на кредит се взимат на кредитен комитет. Членовете му имат лимити за одобрение, които отразяват техните експертни познания и опит. Всички решения за малки и средни кредитни експозиции се взимат на кредитен комитет в централния офис на Групата. Единственото изключение е за клиентите в долния сегмент на малките експозиции (до 250,000 евро) с класификация на риска от 1 до 4 (добър рисков профил) и оценка въз основа на финансови отчети със стандартна документация, тогава решението се взема без участието на отдел "Кредитен риск" в централата. Кредитният комитет се състои от 3 лица – експерт връзки с клиенти (ЕВК), управител на клон (УК) и заместник управител на клон (ЗУК) със съответните права за одобрение. Ако случаят е по-сложен и ръководството на клона прецени, че се нуждае от допълнителна помощ при анализа на бизнеса, ЕВК може да изпрати случая до отдел „Кредитен риск“. Ако експозициите са особено големи по размер, решението се взема от Надзорния съвет на Групата, обикновено след положително гласуване от Груповият кредитен риск комитет в ПроКредит Холдинг.

Най-важната основа за вземане на решения в рамките на кредитния комитет е предложението за финансиране и структурата на обезпечението, което е съобразено с потребностите на клиента и зависи от рисковия му профил. В този контекст общите параметри по отношение на обезпечението са: сумата на заема, периодът на кредита, качеството на предоставената от клиента документация и риск класификацията.

Политиката за управление на кредитния риск ограничава възможността за отпускане на необезпечени кредити. В зависимост от рисковия профил и срока на експозицията, кредитите могат да се отпускат и без да са напълно обезпечени. Като общо правило кредитните експозиции с по-висок рисков профил са покрити с физическо обезпечение, най-вече чрез ипотeki на недвижими имоти.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Оценката на обезпечението се извършва въз основа на становища, изготвени от външни независими експерти. За да се гарантира, че намалението на стойността на обезпечението се идентифицира на ранен етап за да могат да се предприемат подходящи мерки, проверките за адекватност на стойността на обезпеченията са част от процеса по годишен мониторинг на кредитополучателите. Оценките трябва да се актуализират регулярно, като проверките за достоверност се извършват от специализиран персонал в Групата.

Поради изискванията за обезпеченост по кредитите, ипотеката на недвижимо имущество е сред най-важните инструменти за ограничаване на кредитния риск. Въпреки че най-големият дял е съсредоточен в недвижимите имоти, разпределението му по индивидуално предназначение, местоположение и свързания с него пазар е диверсифицирано по региони и икономически сектори, подобно на разпределението на кредитния портфейл на Групата. В този контекст рискът от концентрация на обезпечение се счита за нисък. Таблицата, която е представена по-долу, показва разпределението на кредитите и вземанията от клиенти според вида на обезпечението:

Обезпечение	31 дек. 2020	31 дек. 2019
Ипотеки	49%	53%
Гаранции от ЕИФ	22%	24%
Машини и транспортни средства	7%	7%
Парични средства	4%	5%
Други видове обезпечение	8%	6%
Без обезпечение	10%	5%
Общо	100%	100%

Таблицата по-долу показва балансовата стойност и стойността на съответното обезпечение (главно търговско имущество), държано срещу кредити и вземания от корпоративни клиенти, измерено по амортизирана стойност, различна от договори за обратно изкупуване и продажба. За всеки кредит стойността на оповестеното обезпечение е ограничено до номиналната стойност на кредита срещу който се държи.

	2020		2019	
	Брутна балансова стойност	Обезпечение	Брутна балансова стойност	Обезпечение
Фази 1 и 2	2,096,090	1,772,472	1,809,953	1,600,553
Фаза 3 и „РОСИ“	52,704	47,958	35,321	30,826

Следващата таблица разпределя кредитните експозиции за жилищни заеми на физически лица по диапазони на съотношението на кредита към стойността на обезпечението (LTV). LTV се изчислява като отношение на брутната сума на заема към стойността на обезпечението. Оценката на обезпечението изключва всякакви корекции за получаване и продажба на обезпечението. Стойността на обезпечението за жилищни ипотечни заеми се базира на стойността на обезпечението при възникване на експозицията, актуализирана въз основа на промените в индексите на цените на жилищата.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

LTV съотношение	31 дек. 2020	31 дек. 2019
По малко от 50%	31,264	29,002
51%-70%	40,368	33,826
71%-90%	56,476	47,601
90%-100%	29,280	20,749
Повече от 100%	48,065	41,998
Общо	205,453	173,176

Групата има отпуснати кредити по линия на Програма ДЖЕРЕМИ (Съвместни европейски ресурси за микро до средни предприятия), която е съвместна инициатива на Европейската комисия и групата на Европейската инвестиционна банка („ЕИБ“) с цел да подобри достъпа до финансиране на малките и средни предприятия в рамките на структурните фондове за периода 2007 г. – 2013 г. Кредитите са частично гарантирани от Европейския инвестиционен фонд („ЕИФ“). През 2016 г. стартираха две нови програми съвместно с ЕИФ – InnovFin SME Guarantee Facility и SME Initiative Guarantee Facility, които предоставят частична гаранция за кредитите отпуснати по тези програми.

През 2020 г. имаше разширение на програмата InnovFin за портфейл от заеми за МСП, включително такива за подкрепа вследствие на COVID-19. През 2020 г. стартираха нови гаранционни програми с ЕИФ: JEREMIE България – гаранция за документарно финансиране за портфейл от заеми и документарни операции, ESIF EAFRD Гърция за портфейл от заеми за земеделски производители и ESIF ERDF Гърция за портфейл от кредити за МСП. Освен това в Гърция беше подписано споразумение за гаранция с Гръцката банка за развитие (HDB) за портфейл от заеми за МСП. Общият кредитен портфейл по програмите, представени по-горе, е в размер на 467,025 хиляди лева в края на 2020 г. (2019: 440,191 хиляди лева).

Ранното откриване на увеличен кредитен риск на ниво кредитополучател е заложено във всички процеси, свързани с кредитирането, което води до бързо идентифициране и навременна оценка на финансовите трудности, пред които са изправени клиентите. Освен това Групата е разработила и прилага показатели за ранна идентификация на риска, които са базирани на количествени и качествени рискови характеристики. Част от тях са намалените обороти и/или салда по сметки, висока усвоеност на предоставените кредитни линии и овърдрафти за по-дълъг период от време и просрочия. Редовното следене и анализ на тези показатели за ранно предупреждение спомага за управлението на обслужвания портфейл, да се идентифицират потенциалните рискове от неизпълнение на ранен етап и да се предприемат необходимите мерки за избягване на значително увеличение на кредитния риск. Отчети за съответните портфейли редовно се изпращат на управителите на клонове, централата на Банката и в обобщен вид на ПроКредит Холдинг. Допълнително, на тримесечна база отдел Управление на риска изготвя отчет, в който се изследва кредитния портфейл на Групата за концентрация по икономически отрасли и подотрасли и географски региони, както и тенденции в качеството на портфейла в тези икономически отрасли/подотрасли. Също така, Групата следи регулярно и промените във външната среда с оглед оценката на тяхното потенциално влияние върху кредитния ѝ портфейл.

Извънредни събития, които биха могли да окажат въздействие върху значителна част от кредитния портфейл (общи рискови фактори), се анализират и обсъждат на ниво група и банка. Това може да доведе до налагането на ограничения върху рисковите експозиции към определени групи клиенти, например в определени сектори на икономиката или географски региони.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Най-значимият нов фактор, влияещ върху кредитния риск през 2020 г., беше избухването на пандемията от COVID-19. Поради това дейностите на Групата са фокусирани върху оценката на ефектите от пандемията върху кредитния портфейл и върху съответната стратегия за намаляване на риска.

В рамките на приетите мерки за международна и национална помощ Групата възприе консервативен подход. По този начин Групата третира мораториумите само като временна мярка за краткосрочни проблеми с ликвидността. Мораториуми бяха предоставени за период от три месеца (за всички икономически сектори) до шест месеца (за най-засегнатите сектори). Делът на кредитния портфейл в мораториум в общия кредитен портфейл достигна връх от 13.8% през май 2020 г. Делът след това постепенно намаляваше, падайки до 0.3% в края на 2020 г. В съответствие с тълкуванията на ЕБО, прилагането на тези мораториуми не доведе автоматично до мерки за реструктуриране или понижаване на риск класификацията. Въпреки това, в случаите, когато това бе необходимо, през 2020 г. бяха предприети мерки за реструктуриране, за да се предотврати евентуално неизпълнение от страна на клиента, като това е оповестено в прил. 17.

В следваща стъпка Групата анализира и категоризира целия кредитен портфейл. Взе се предвид, както очакваното въздействие на пандемията върху икономическия сектор или подсектор, така и финансовите резултати на компанията преди пандемията. Това улесни приоритизирането при мониторинга на отделните експозиции. Като отговор на избухването на пандемията, процеса за оценка и отпускане на нови кредити при и последващото им представяне беше преработен. Важно е да се отбележи, че целият портфейл от бизнес кредити беше оценен, а не само експозициите на които е предоставен мораториум, за да се идентифицират бизнес клиентите, които са или биха могли да бъдат засегнати от пандемията от COVID-19 и свързаните с нея ограничения. Бизнес експозициите бяха класифицирани в различни категории (така наречените COVID-19 категории на въздействие) – ниска, средна, висока и много висока. Принципът на категоризация е комбинация от два фактора – бизнес сектор и финансово състояние на клиента. Основната презумпция е, че секторите са засегнати по различен начин и в различна степен от пандемията, а в някои не се наблюдава и не се очаква отрицателен ефект. В допълнение, всеки клиент е повлиян от ефектите на COVID-19 в различно финансово състояние – някои имат средства за справяне с кризата, докато други нямат такива финансови буфери.

В допълнение, на база определените показатели за качество на активите Групата разпределя кредитния портфейл в следните категории: обслужван; с намалено обслужване; и в неизпълнение. Експозициите се включват в тези групи на основа на просрочието по договорените плащания, риск класификацията или други рискови характеристики на длъжника, които включват иницирането на процедура по несъстоятелност или съдебна такава, реструктуриране или реализиране на обезпечение от други банки. Също така и други фактори, които свидетелстват за значително влошаване на финансовото състояние на клиента могат да бъдат взети предвид. Индикаторите за качество на активите позволяват да е налице ясна представа за качеството на кредитния портфейл на Групата и са един от най-важните инструменти в рамките на процеса за управление на кредитния риск. Категориите са следните:

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

- **Обслужван кредитен портфейл (performing)** – не показва признаци за потенциално увеличение на кредитния риск. Независимо, че някои експозиции имат индикация за ранно предупреждение, това не е задължително да има за резултат увеличение на кредитния риск.
- **Портфейл с намалено обслужване (underperforming)** – включва експозиции които показват увеличен кредитен риск. Това може да е породено от временни затруднения, свързани с изплащането (просрочие над 30 до 90 дни) реструктуриране или други фактори. Независимо от това, Групата все още смята че е възможно експозициите да бъдат изцяло погасени (например – вследствие на реструктуриране).
- **Портфейл в неизпълнение (defaulted)** – включва всички експозиции при които е налице неизпълнение, като при повечето от тях са налице продължителни затруднения в изплащането (просрочие над 90 дни) или други негативни фактори като инициране на съдебна процедура. Допълнителни подробности са посочени по-долу.

След идентифицирането на повишен риск от неизпълнение за дадена кредитна експозиция, тя се поставя под специално управление. То се състои в пряка комуникация с клиента, откриване на причината за завишен риск от неизпълнение и стриктно наблюдение на бизнес дейностите извършвани от клиента. Решенията за мерките за намаляване на риска от неизпълнение при индивидуалните кредитни експозиции се взимат от специален Кредитен комитет за реструктуриране. В допълнение, може да бъде възложено на специализирани служители по събирания на взимания да окажат подкрепа в процеса на специално управление на кредитната експозиция.

Една от първите стъпки при управлението на такива кредити е да се определи икономическото и финансовото състояние на клиента, тъй като това е базата за вземане на решение дали експозицията може да бъде реструктурирана. Целта е подобно решение да се вземе на ранен етап, докато шансовете за стабилизиране са високи и преди експозицията да навлезе в напреднал стадий на забавяне на плащането.

Когато дадена кредитна експозиция е класифицирана като в неизпълнение, тя се прехвърля на служителите, осъществяващи връзка с клиентите. Тези служители се подкрепят от съдебни юристи и/или специалисти по продажба на активи и обезпечения. Обезпеченията се осребряват чрез продажба на трети страни на възможно най-високата цена, обикновено чрез публичен търг. По-голямата част от продадените обезпечения се състои от материални активи като земя или сгради.

Загуби от обезценка

Моделът за очакваните кредитни загуби (ОКЗ), съгласно МСФО 9 е централен елемент на подхода чрез който се остойностяват кредитни загуби за балансови и задбалансови финансови инструменти и продължава да бъде оптимизиран. Изчислените загуби от обезценка се определят на базата на очакваните кредитни загуби съгласно няколко бъдещи сценария на неизпълнение. Това представлява комбинираната сума от вероятностно претеглените резултати от сценариите. Оценките на ECL се основават на надеждна информация за минали събития, настоящи условия и прогнози за бъдещи икономически условия. Подробно описание на спецификите на модела е представено по-долу.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Трифазов подход

Към всяка отчетна дата всички кредитни експозиции на клиенти се разпределят между трите, изброени по-долу фази, въз основа на промените в качеството на кредитите след първоначалното им признаване и с различна методология за провизиране, прилагана за всеки етап. Експозициите могат да променят фазата си през целия си срок.

- **Фаза 1** – включва финансови активи, за които кредитният риск не се е увеличил значително след първоначалното им признаване, както и тези, които показват нисък кредитен риск към отчетната дата или за които не са налице условия за прехвърлянето им във Фаза 2 или Фаза 3. Като цяло активите се разпределят към Фаза 1 при първоначалното им признаване, с изключение на закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка („POCI“). За активите във Фаза 1 на разход се признават очакваните кредитни загуби, произтичащи от възможно неизпълнение в рамките на 12 месеца след отчетната дата (12 месечна ОКЗ). За експозиции с остатъчен матуритет по-малък от 12 месеца прилаганата вероятност за неизпълнение (PD) отразява оставащия матуритет.
- **Фаза 2** – включва финансови активи, за които към отчетната дата е налице значително увеличение на кредитният риск първоначалното им признаване, но при които не са налице обективни доказателства за обезценка. Подобна оценка взема под внимание уместна и правдоподобна информация. Провизиите за загуби от обезценка се определят в размер, еквивалентен на очакваните кредитни загуби за целия остатъчен срок (т.е. ОКЗ за целия срок при активи, които не са обезценени).
- **Фаза 3** – включва всички финансови активи, които са обезценени към отчетната дата, т.е. има съществено увеличение на кредитния риск и обективни доказателства за обезценка. Съответното изчисляване на провизиите за обезценка се базира на очаквани кредитни загуби за целия срок на кредита при 100% вероятност за неизпълнение (т.е. ОКЗ за целия срок при активи, които са обезценени).

Изчисляване на ОКЗ

Очакваните кредитни загуби се изчисляват, като се прилагат следните основни параметри:

Експозиция при неизпълнение (EAD):

EAD е експозицията, която се очаква да бъде дължима в случай на неизпълнение по кредит. Тя се базира на текущата експозиция към клиента и потенциалните промени в текущата сума съгласно договора поради погасяване. EAD на финансов актив е неговата брутна балансова стойност към момента на възникване на неизпълнение. За експозиции с регулярно погасяване, моделираната EAD се коригира като се вземат предвид очакванията за предплащания въз основа на исторически наблюдения, сценарии по отношение на икономическата среда и прогнози, насочени към бъдещето. Използвайки исторически наблюдения, се прави оценка на потенциалните бъдещи суми, които могат да бъдат изтеглени по договори за ангажименти за отпускане на заеми, като кредитни линии и овърдрафт. За финансови гаранции, EAD представлява сумата на гарантираната експозиция, коригирана с коефициент на конверсия въз основа на анализ на минали събития и експертна оценка.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Вероятност от неизпълнение (PD):

PD представлява вероятността от неизпълнение по кредит в рамките на определен период от време. Тя се базира на исторически данни за събития за неизпълнение като дата, вид и размер на неизпълнението, както и от информация за рисковите характеристики на клиентите, както се използват в системата за вътрешна риск класификация. Параметрите отчитат спецификата на страната, а също и различни нива на риск за определени клиентски сегменти в Групата. ПроКредит Банк използва статистически модели, разработени от ПроКредит Холдинг, за да анализира историята на данните и да генерира прогнози, насочени към бъдещето, за вероятностите по подразбиране въз основа на сценарии по отношение на икономическата среда. В допълнение, определят се PD, свързани с остатъчния срок на експозициите, които количествено определят как се очаква те да се променят в резултат на изтичане на времето.

Загуба при неизпълнение (LGD):

LGD представлява очакваната кредитна загуба в случай на неизпълнение, като се базира на исторически данни за плащане от страна на клиенти в неизпълнение. LGD се изчислява на базата на дисконтираните парични потоци като включват разходи за възстановяване и се диференцира по отношение на размера на експозицията. Оценките на LGD въз основа на сценарии по отношение на икономическата среда са адаптирани да бъдат прогнози, насочени към бъдещето.

Входните данни за оценка на параметрите на кредитния риск се основават на многогодишни исторически данни за всички кредитополучатели в Групата. Използва се регресионен анализ за оценка на влиянието на характеристиките на клиентския риск, както и на макроикономическите фактори за разглежданите параметри. Изборът на съответните макроикономически фактори (ръст на БВП, темп на инфлация, безработица) се основава на тяхната статистическа значимост и икономическа правдоподобност.

За PD и LGD се изчислява среднопретеглена стойност, определена при прогноза за момент във времето (PiT) на базата на различните сценарии на прогнозните макроикономически фактори през прогнозната година. Оценките на ECL се основават на надеждна информация за минали събития, текущи условия и прогнози за бъдещи икономически условия, използвайки перспективите на Международния валутен фонд (МВФ). За всеки макроикономически фактор се генерира среден, оптимистичен и песимистичен сценарий:

- Средният сценарий е на база на текущите прогнози, предоставени от МВФ.
- Песимистичен и оптимистичен сценарий:
 - Въз основа на историческото разпределение на промените в макроикономическите променливи.
 - Сценариите се формират от 25-ия и 75-ия процентил от разпределението.
 - В зависимост от променливата, горният (или долният) квантил може да се тълкува като песимистичен или оптимистичен сценарий. Например, за инфлацията 75-ия процентил определя песимистичния сценарий, докато за растежа на БВП 75-ия процентил определя оптимистичния сценарий.

Песимистичният, средният и оптимистичният сценарий имат тегла съответно от 0.25, 0.50 и 0.25. Сценариите са изведени за разглеждания период от време (обикновено текущата или предстоящата година) и следващия. Следващата таблица представя макроикономическите променливи за всички сценарии за 2020 и 2021 г.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Държава	Годи-на	БВП			Инфлация			Безработица		
		среден	Оптимистичен	Песимистичен	среден	Оптимистичен	Песимистичен	среден	Оптимистичен	Песимистичен
България	2020	-0.31	1.75	-1.28	1.80	-1.81	5.23	4.90	3.24	6
България	2021	1.16	3.22	0.19	2.00	-1.61	5.43	4.77	3.11	6

Чувствителността на разходите за обезценка се анализира по отношение на влиянието на съответните макроикономически фактори. БВП е основният макроикономически фактор, който води до промяна в разходите за обезценка от кредити на клиенти, докато ефектът от останалите икономически променливи е незначителен. Следващата таблица представя разходите за обезценка от кредити на клиенти при 1% промяна в растежа на БВП.

31 декември 2020			
в хил. лева	Разходи за обезценка при +1% растеж на БВП	Разходи за обезценка при +1% растеж на БВП	Разходи за обезценка при +1% растеж на БВП
Общо разходи за обезценка	35,472	39,046	43,619

Промените в тези предположения могат да доведат във времето до промени в загуби за обезценка. ПроКредит Групата оценява, че ръководството изпълнява значителна преценка и че съществува степен на несигурност на оценката при определяне размера на загубите за обезценка за финансови активи, които са оценени колективно и на индивидуална основа. Управленската преценка се основава на приложимите дефиниции на неизпълнение, на подхода за определяне на значително увеличение на кредитния риск и на структурата на използваните перспективни макроикономически променливи.

Значително увеличение на кредитния риск

При определяне дали е настъпило или не значително увеличение на кредитния риск (SICR), се използва както количествена, така и качествена информация.

Количественото тестване за значително увеличение на кредитния риск се основава на сравнение към всяка отчетна дата на PD за целия остатъчен срок не експозицията спрямо PD за целия срок на експозицията при възникването ѝ. Параметрите за загуба се основават на вътрешната система за риск класификация за оценените експозиции. Счита се, че значително увеличение на кредитния риск е налице, ако разликата в PD надвиши прага от 150%. В такъв случай, съответният финансов инструмент се прехвърля от Фаза 1 във Фаза 2. Обратно прехвърляне от Фаза 2 във Фаза 1 е възможно, когато свързаният кредитен риск намалее значително.

В допълнение, за определяне дали е налице или не значително увеличение на кредитния риск се използват и качествени показатели. Трансфер от Фаза 1 към Фаза 2 се извършва при наличие на някой от следните критерии:

- Плащания по договор са в просрочие над 30 дни, но по-малко от 90 дни
- Експозицията е класифицирана като реструктурирана според вътрешната политика (промяна на първоначално договорените договорни условия).
- Експозицията е класифицирана като по-лоша от стандартна според вътрешната система за класификация на риска.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Обезценени финансови активи

Една експозиция се счита за обезценена и се прехвърля към Фаза 3, когато към отчетната дата по нея са налице следните или подобни характеристики:

- Плащания по договор, по което и да е кредитно задължение са в просрочие над 90 дни.
- Признаци за значителни финансови затруднения на кредитополучателя.
- Погасяването не може да бъде извършено без реализиране на обезпечение.
- Започване на производство по несъстоятелност.
- Инициирана е съдебна процедура, заплашваща съществуването на бизнеса или способността за погасяване на експозицията.
- Измама.

За повече информация относно обезценени кредити и вземания от клиенти, моля, вижте прил. 17. Групата няма други обезценени кредитни експозиции.

Определение за неизпълнение

Определението за обезценен актив (кредит) съгласно МСФО 9 на ПроКредит Банк е в съответствие с дефиницията за неизпълнение за регулаторни цели. Това определение за неизпълнение също се прилага за целите на вътрешното управление на риска и то е приложимо за всички експозиции, които са част от клиентския кредитен портфейл. Групата разглежда експозиция като в неизпълнение, когато е налице една или повече от горните характеристики и очакваните парични потоци от кредитна експозиция са отрицателно повлияни до степен, при която може да се предположи, че кредитополучателят няма да може да изпълни кредитните си задължения.

При определяне на провизии във Фаза 3 се прави разлика между индивидуално значими обезценени и индивидуално незначими обезценени кредитни експозиции, като прагът е 150,000 евро на ниво група от кредитополучатели. За значими експозиции с индикации за обезценка се извършва индивидуална оценка за определяне на провизиите, като се вземат предвид очакваните притоци, включително продажба на обезпечение при наличие на такова. Групата поставя силен акцент върху внимателния подход към оценките на разходите и очакваните постъпления, както и върху предположенията относно продължителността на реализацията на обезпечението. За незначими експозиции провизиите се базират на колективна оценка на параметрите на кредитния риск.

Преминването на експозиция от Фаза 3 към фаза с по-добро кредитно качество е възможно, ако клиентът е в състояние да изплати дълговете си изцяло, без да се прибегва до реализация на обезпечение. Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка не отговарят на условията за миграция между фазите.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Закупени или първоначално създадени финансови активи с кредитна обезценка („РОСІ“)

Като част от обезценените експозиции Групата въведе специално третиране на РОСІ експозициите в съответствие с изискванията на МСФО 9 относно модифицираните финансови активи. В бизнес модела на Групата придобиването на подобни активи, при които е налице висока вероятност от неизпълнение, не е разрешено. Съответно РОСІ експозиции могат да възникнат само по време на предоговаряне или съществена промяна на договорните парични потоци по съществуваща експозиция. РОСІ активите нямат обезценка при първоначално признаване. През последващи отчетни периоди всички промени в изчислените ОКЗ се признават в консолидирания отчет за приходи и разходи. Благоприятните промени се признават като приход от реинтегриране на обезценка, дори ако изчислените ОКЗ за целия остатъчен срок към отчетната дата са по-ниски от изчислените ОКЗ за целия срок при възникване. В крайна сметка, размерът на обезценката, който се признава за подобни активи, е до размер на изчислените ОКЗ за целия срок при възникването им.

Промени в условията на договорите (модификации)

Модификации на първоначално договорените кредитни задължения могат да бъдат предоставени с цел подобряване на възможността за събиране и, ако е възможно, да се избегне неизпълнение, възбрана или придобиване на обезпечение. Групата използва както количествени, така и качествени фактори, за да определи дали е настъпила съществена промяна. Количествено, наличието на модификация по заем се оценява с помощта на тест на нетната настояща стойност (NPV тест). Ако промяната в NPV е по-малко от 10% резултатите показват несъществена модификация, като печалбата или загубата от промяната се признава в консолидирания отчет за приходи и разходи. За разлика от това, ако за NPV тестът показва промяна по-голяма от 10%, то резултатите индикират съществена модификация и тогава първоначалният заем се отписва и се признава нов по справедливата му стойност към датата на промяна.

Отписване

Експозиции се отписват само когато няма разумни очаквания за възстановяване. Преките и непреки разходи за управление на кредитни експозиции, които не са отписани, трябва да са пропорционални на размера на неизплатената експозиция.

Групата извършва оценка на специфични индивидуални обезценки за кредитни експозиции без значение на размера, ако няма разумни очаквания за възстановяване. Групата следва да извърши такава оценка най-късно, когато експозициите достигнат 180 дни в просрочие за експозиции до 10,000 евро и най-късно до 360 дни за експозиции над 10,000 евро и по-специално, ако те не са обезпечени. В зависимост от резултата от оценката, Групата може да реши да отпише или да запази активна кредитната експозиция, за да позволи текущо възстановяване.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Индивидуално оценявани експозиции

При определяне на загуба от обезценка се прави разлика между индивидуално значими и индивидуално незначими кредитни експозиции, като прагът за експозиция на група клиенти е 150,000 евро. За значими експозиции с индикации за обезценка се извършва индивидуална оценка за определяне на загуби от обезценка, като се вземат предвид очакваните входящи парични потоци, включително от продажба на обезпечение. Групата поставя значим акцент върху внимателния подход за оценка на разходите и очакваните приходи, а също и по отношение на предположенията за срока на реализация на обезпечение. Независимо от размера на загубата от обезценка, заемът се класифицира като обезценен веднага щом в очакваните парични потоци се вземат предвид потоци, свързани с продажба на обезпечение.

Следващата таблица представя преглед на съответните брутни и нетни експозиции, както и провизиите за обезценка, по фази.

Към 31 декември 2020	Фаза 1	Фаза 2		Фаза 3			РОСИ	Общо
	12 мес. ОКЗ	ОКЗ за целия срок		ОКЗ за целия срок				
		0-30 дни	31-90 дни	0-30 дни	31-90 дни	над 90 дни	0-30 дни	
Брутна стойност	2,052,095	42,084	1,911	20,970	1,724	29,195	815	2,148,794
Обезценка	(14,144)	(1,752)	(74)	(4,840)	(858)	(17,352)	(26)	(39,046)
Балансова стойност	2,037,951	40,332	1,837	16,130	866	11,843	789	2,109,748

Към 31 декември 2019	Фаза 1	Фаза 2		Фаза 3			Фаза 1	Фаза 2
	12 мес. ОКЗ	ОКЗ за целия срок		ОКЗ за целия срок				
		0-30 дни	31-90 дни	0-30 дни	31-90 дни	над 90 дни	0-30 дни	
Брутна стойност	1,739,580	68,752	1,621	10,972	1,377	22,109	863	1,845,274
Обезценка	(12,834)	(2,824)	(57)	(4,635)	(428)	(14,412)	(2)	(35,192)
Балансова стойност	1,726,746	65,928	1,564	6,337	949	7,697	861	1,810,082

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Следващата таблица представя брутни и нетни експозиции, според икономическия сектор и по фази.

Към 31 декември 2020	Бизнес кредити					Кредити на физически лица			Общо
	Търговия на едро и дребно	Селско, горско и рибно стопанство	Производство	Транспорт и складиране	Други икономически дейности	Жилищни	Инвестиционни кредити и овърдрафти	Други	
Фаза 1									
Брутна стойност	355,200	402,232	386,477	95,668	581,789	201,924	24,178	4,627	2,052,095
Обезценка	(2,241)	(2,321)	(2,343)	(573)	(4,121)	(2,175)	(331)	(39)	(14,144)
Балансова стойност	352,959	399,911	384,134	95,095	577,668	199,749	23,847	4,588	2,037,951
Фаза 2									
Брутна стойност	4,040	21,248	5,084	2,164	10,306	853	249	51	43,995
Обезценка	(276)	(815)	(238)	(55)	(322)	(111)	(8)	(1)	(1,826)
Балансова стойност	3,764	20,433	4,846	2,109	9,984	742	241	50	42,169
Фаза 3									
Брутна стойност	15,150	3,255	9,870	2,875	17,833	2,676	136	94	51,889
Обезценка	(4,629)	(1,418)	(3,941)	(1,621)	(9,819)	(1,480)	(85)	(57)	(23,050)
Балансова стойност	10,521	1,837	5,929	1,254	8,014	1,196	51	37	28,839
POCI									
Брутна стойност	-	-	-	-	815	-	-	-	815
Обезценка	-	-	-	-	(26)	-	-	-	(26)
Балансова стойност	-	-	-	-	789	-	-	-	789

Към 31 декември 2019	Бизнес кредити					Кредити на физически лица			Общо
	Търговия на едро и дребно	Селско, горско и рибно стопанство	Производство	Транспорт и складиране	Други икономически дейности	Жилищни	Инвестиционни кредити и овърдрафти	Други	
Фаза 1									
Брутна стойност	353,469	370,330	359,800	112,690	352,576	168,674	17,279	4,762	1,739,580
Обезценка	(2,397)	(2,373)	(2,436)	(680)	(2,837)	(1,874)	(201)	(36)	(12,834)
Балансова стойност	351,072	367,957	357,364	112,010	349,739	166,800	17,078	4,726	1,726,746
Фаза 2									
Брутна стойност	18,146	14,260	15,800	5,399	14,593	2,076	53	46	70,373
Обезценка	(771)	(372)	(959)	(89)	(525)	(162)	(2)	(1)	(2,881)
Балансова стойност	17,375	13,888	14,841	5,310	14,068	1,914	51	45	67,492
Фаза 3									
Брутна стойност	8,086	3,670	5,586	2,494	11,741	2,426	118	337	34,458
Обезценка	(4,307)	(1,705)	(3,533)	(1,477)	(6,870)	(1,330)	(79)	(174)	(19,475)
Балансова стойност	3,779	1,965	2,053	1,017	4,871	1,096	39	163	14,983
POCI									
Брутна стойност	-	-	-	-	863	-	-	-	863
Обезценка	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
Балансова стойност	-	-	-	-	861	-	-	-	861

Кредитният риск на ниво портфейл се оценява на тримесечна база, а при необходимост и по-често. Оценката включва анализ на структурата и качеството на портфейла, реструктурирани експозиции, отписвания, коефициент на покритие (провизии към просрочен портфейл) и риск от концентрация.

Рискът от концентрация в Групата се ограничава ефективно чрез високата степен на диверсификация. Това произтича от кредитирането на малки и средни предприятия от различни икономически сектори. От географска гледна точка кредитите и вземанията от клиенти са към клиенти, които са резиденти на България и Гърция.

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

В допълнение, ПроКредит Банк ограничава също риска от концентрация в портфейла си, посредством следните изисквания: отпускането на големи кредитни експозиции (надвишаващи 10% от собствения капитал) изисква одобрението на Груповия комитет по управление на риска и Надзорния съвет в Групата. Голяма кредитна експозиция не може да надвишава 25% от регулаторния капитал, а сборът от всички големи кредитни експозиции не може да надвишава 150% от него. В края на 2020 г. най-голямата кредитна експозиция на Групата е 12% от регулаторния капитал (2019 г.: 7%).

Непрекъснатото обучение на персонала осигурява правилната оценка на кредитния риск при отпускането на кредити, както и внимателното проследяване на кредитните експозиции през целия им срок и своевременното взимане на подходящи мерки.

Кредитният риск за клиент в Групата периодично се измерва в количествени показатели като се изчислява потенциал за понасяне на риск чрез прилагането на модел за кредитен риск. Използват се също и подходящи стрес сценарии за определяне на икономическия капитал необходим на Групата за покриване на кредитния риск от клиента при крайно неблагоприятни обстоятелства.

Групата следи концентрацията на риска по икономически сектори и географско местоположение. Анализът на концентрациите на кредитния риск са показани по-долу. Бизнес кредитите включват кредити за бизнес цели (оборотни средства или инвестиции), отпуснати на малки и средни клиенти. Бизнес кредитите включват също и земеделски кредити, както и бизнес овърдрафти и револвиращи кредити. Кредитите на физически лица включват потребителски и жилищни кредити, както и овърдрафти и кредитни карти

Към 31 декември 2020	<= 50,000 EUR	>50,000 <= 250,000 EUR	> 250,000 EUR	Общо
Бизнес кредити	111,463	572,849	1,229,694	1,914,006
Търговия на едро и дребно	22,052	128,881	223,457	374,390
Селско, горско и рибно стопанство	49,708	202,687	174,340	426,735
Производство	11,385	97,790	292,256	401,431
Транспорт и складиране	11,817	47,279	41,611	100,707
Други икономически дейности	16,501	96,212	498,030	610,743
Кредити на физически лица	69,458	144,044	21,286	234,788
Жилищни	41,083	143,084	21,286	205,453
Инвестиционни кредити	23,939	624	-	24,563
Други	4,436	336	-	4,772
Брутен кредитен портфейл	180,921	716,893	1,250,980	2,148,794

Към 31 декември 2019	<= 50,000 EUR	>50,000 <= 250,000 EUR	> 250,000 EUR	Общо
Бизнес кредити	105,787	566,841	976,875	1,649,503
Търговия на едро и дребно	22,873	138,062	218,766	379,701
Селско, горско и рибно стопанство	41,747	194,133	152,380	388,260
Производство	13,174	98,266	269,746	381,186
Транспорт и складиране	12,970	51,888	55,725	120,583
Други икономически дейности	15,023	84,492	280,258	379,773
Кредити на физически лица	68,375	115,836	11,560	195,771
Жилищни	46,897	114,719	11,560	173,176
Инвестиционни кредити	16,736	714	-	17,450
Други	4,742	403	-	5,145
Брутен кредитен портфейл	174,162	682,677	988,435	1,845,274

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Таблиците по-долу представят кредитния портфейл от кредитни и условните задължения и ангажименти, разделени по риск класификациите, приложени от Групата.

Към 31 декември 2020

Кредити и вземания от клиенти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Риск класификации 1-5: обслужвани	1,702,862	15,536	-	-	1,718,398
Риск класификации 6-7: с намалено обслужване	11,287	27,485	-	-	38,772
Риск класификация 8: обезценени	-	-	48,260	815	49,075
Експозиции без риск класификация	337,946	974	3,629	-	342,549
Брутна балансова стойност	2,052,095	43,995	51,889	815	2,148,794

Към 31 декември 2019

Кредити и вземания от клиенти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Риск класификации 1-5: обслужвани	1,469,623	46,864	-	-	1,516,487
Риск класификации 6-7: с намалено обслужване	3,646	21,961	-	-	25,607
Риск класификация 8: обезценени	-	-	31,025	863	31,888
Експозиции без риск класификация	266,310	1,549	3,433	-	271,292
Брутна балансова стойност	1,739,579	70,374	34,458	863	1,845,274

Към 31 декември 2020

Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Договори по МСС37	Общо
Риск класификации 1-5: обслужвани	365,557	6,540	13	39,993	412,103
Риск класификации 6-7: с намалено обслужване	35	2,267	-	250	2,552
Риск класификация 8: обезценени	-	-	1,730	9	1,739
Експозиции без риск класификация	28,431	12	6	1,636	30,085
Брутна балансова стойност	394,023	8,819	1,749	41,888	446,479

Към 31 декември 2020

Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Договори по МСС37	Общо
Риск класификации 1-5: обслужвани	259,681	6,578	-	24,028	290,287
Риск класификации 6-7: с намалено обслужване	88	109	-	468	665
Риск класификация 8: обезценени	-	-	1,917	10	1,927
Експозиции без риск класификация	26,858	-	15	810	27,683
Брутна балансова стойност	286,627	6,687	1,932	25,316	320,562

Експозициите без риск класификация включват експозиции към физически лица или предприятия, които са под 50 000 евро.

Следващата таблица представя балансовите стойности на финансовите инструменти на Групата, категоризирани по географски региони към 31 декември:

4 Управление на риска (продължение)

в Кредитен риск (продължение)

Към 31 декември 2020	България	Гърция	Германия	Сърбия	Северна Македония	Общо
Активи						
Вземания от банки	14,345	6	79,269	29,346	-	122,966
Инвестиционни дългови книжа (ССДВД)	22,540	-	-	-	-	22,540
Кредити и вземания от клиенти, нетно	1,711,180	398,568	-	-	-	2,109,748
Други финансови активи	4,550	193	-	-	-	4,743
Общо активи	1,752,615	398,767	79,269	29,346	-	2,259,997
Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)						
	396,154	50,325	-	-	-	446,479
Към 31 декември 2019	България	Гърция	Германия	Сърбия	Северна Македония	Общо
Активи						
Вземания от банки	9,700	-	315,687	-	-	325,387
Инвестиционни дългови книжа (ССДВД)	15,056	-	-	-	-	15,056
Кредити и вземания от клиенти, нетно	1,618,084	190,821	-	-	1,177	1,810,082
Други финансови активи	5,302	154	-	-	-	5,456
Общо активи	1,648,142	190,975	315,687	0	1,177	2,155,981
Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)						
	312,415	8,147	-	-	-	320,562

Кредитни ангажименти

Основното предназначение на този вид инструменти е да се гарантира наличието на средства, когато те бъдат поискани от клиента. Гаранциите, които представляват неотменим ангажимент от страна на Групата да плати, в случай че клиентът не изпълни свое задължение към трета страна, пораждат същия кредитен риск, както кредитите.

Ангажиментите за предоставяне на кредити представляват неизползваната част от кредити и гаранции. Относно кредитния риск по ангажименти за предоставяне на кредити, Групата е изложена на потенциален риск от загуба в размер на неизползваната част от кредита. Вероятният размер на загубата е по-малък от общата стойност на ангажиментите, тъй като повечето ангажименти за предоставяне на кредити са подчинени на условия за поддържане на определени кредитни стандарти от страна на клиентите.

г Риск от контрагента (включително риск от емитента)

Групата определя риска от контрагента, включително риска от емитента, като риск при който контрагентът/емитентът не може да изпълни договорните си задължения навреме или изцяло. В Групата рискът от контрагента произтича предимно от поддържане на високо ниво на ликвидни активи с цел намаляване на ликвидния риск. Също така налице са и структурни експозиции към БНБ и към Банката на Гърция под формата на минимални задължителни резерви.

4 Управление на риска (продължение)

г Риск от контрагента (включително риск от емитента) (продължение)

Рамката за управление на риска от контрагента се одобрява от ръководството на Групата и е заложена в съответните политики и стандарти. Същите дефинират риска от контрагента, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания относно управлението, мониторинга и отчетността. Както Комитетът за управление на активите и пасивите, така и Комитетът за оценка на общия риск вземат решения по отношение на риска от контрагента.

Управлението на риска от контрагента се състои в принципа ликвидните активи в Групата да се инвестират сигурно и във възможно най-голяма степен по диверсифициран начин. Групата опитва да генерира приходи от тези активи, но по-важната и цел е да осигури надеждно разпределение и своевременно наличие на активите, следователно преобладават съображенията за риска. Поради това Групата работи само с внимателно подбрани надеждни банки с висок кредитен рейтинг, предоставя депозити за кратки срокове (до три месеца, но обикновено за по-кратко) и използва само много ограничено количество прости финансови инструменти.

Рискът от емитента се управлява по същия принцип. На Групата е забранено да извършва спекулативна търговия. По принцип се закупуват само високоликвидни ценни книжа, обикновено с максимален матуритет до три години при фиксирани лихвени проценти. Ликвидността в лева се инвестира предимно в БНБ или български държавни облигации. От друга страна, пласментите в евро и щатски долари се правят като цяло в ПроКредит Банк Германия или ценни книжа, емитирани от институции, които са с международно признат рейтинг поне AA-. Влиянието от страна на промените на пазара върху Групата е ограничено. Причините са, че обемът на ценните книжа е сравнително малък и емитентите се подбират внимателно, въз основа на консервативни критерии за риск.

От започването на пандемията COVID-19 Групата наблюдава внимателно кредитното качество на своите контрагенти. За тази цел, наред с друга информация, Групата проследява действията на агенциите за кредитен рейтинг, отразяването на новини, докладите от анализите и оценките от риск мениджърите в Групата.

По принцип партньорите на Групата са БНБ, Българското правителство и търговските банки. Основните експозиции са салдата по сметките, краткосрочни депозити, високо ликвидни ценни книжа, а в много ограничен мащаб - прости деривативни инструменти за управление на ликвидността и с цел хеджиране (предимно валутни форуърди и суапове). В рамките на консервативната инвестиционна стратегия ефективно ограничаваме риска от контрагента и риска от емитента. Концентрация съществува в експозициите към БНБ поради изискванията за поддържане на минимални задължителни резерви, като и в следствие на решението на БНБ от март 2020 г. относно увеличаване на ликвидността на банковата система чрез намаляване на чуждестранните експозиции на банките.

Експозицията на Групата към риск от контрагента и емитента се увеличи през 2020 г. в сравнение с края на 2019 г., поради нарастването на клиентските депозити и съответното увеличение на ликвидните средства. Пласираните средства са концентрирани в централни банки и ПроКредит Банк Германия. Ликвидните активи, различни от паричните средства на Групата, са разпределени по следния начин:

4 Управление на риска (продължение)

г Риск от контрагента (включително риск от емитента) (продължение)

Контрагент	31 дек. 2020	в %	31 дек. 2019	в %
Централни банки	562,527	80%	248,490	42%
Задължителен резерв	220,821	32%	188,896	32%
Други парични еквиваленти	341,706	48%	59,594	10%
Банкови групи	122,966	17%	325,387	56%
Банки от ОИСР	79,275	11%	315,687	54%
Местни банки	14,345	2%	9,700	2%
Други банки	29,346	4%	-	-
Дългови ценни книжа, издадени от българското правителство	22,540	3%	15,056	2%
Общо	708,033	100%	588,933	100%

В таблицата по-долу е представено разпределение на притежаваните дългови инструменти и вземанията от банки в зависимост от определения кредитен рейтинг, според кредитната оценка на рейтинговата агенция Фич:

Към 31 декември 2020 г.

Рейтинг	Дългови ценни книжа	Вземания от банки	Общо
AA- to AA+	-	9,584	9,584
BBB- to BBB+	22,540	113,382	135,922
Общо	22,540	122,966	145,506

Към 31 декември 2019 г.

Рейтинг	Дългови ценни книжа	Вземания от банки	Общо
AA- to AA+	-	2	2
BBB- to BBB+	15,056	325,385	340,441
Общо	15,056	325,387	340,443

Експозицията към контрагент се обезценява, ако е настъпило едно или повече събития с неблагоприятен ефект върху очакваните бъдещи парични потоци. Примери за такива събития са нарушение на договора (като неизпълнение или просрочено плащане), значителни финансови затруднения на контрагента или значително влошаване на външния рейтинг. Нито една от показаните позиции не е в просрочие, нито показва признаци за обезценка към 31 декември 2020 г. Групата е начислила провизии в съответствие с изискванията на МСФО 9 (вижте също прил. 14-17 към консолидирания финансов отчет).

Както кредитният риск от клиента, така и рискът към контрагента и емитента се управляват на базата на система от лимити. ПроКредит Банк сключва сделки единствено с партньори, които преди това са били внимателно анализирани и за които има одобрен лимит. За банките и банковите групи се определя общ лимит, като се прави разграничение между банки и банкови групи в ОИСР държави и такива извън ОИСР. Типичният матуритет на срочните депозити е до три месеца; по-дългите срокове подлежат на одобрение. Също така се изисква одобрение преди всяка инвестиция в ценни книжа. Рискът от контрагента на Групата се измерва и анализира редовно като част от изчислението на вътрешната капиталова адекватност. При изчисляване на коригираната спрямо риск и срок експозиция, се вземат предвид всички експозиции.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск

Пазарните рискове включват риска от потенциални загуби от промени в пазарните цени, като например обменни курсове или други параметри, които влияят върху цените. Видовете пазарен риск, засягащи ПроКредит Групата, са валутният риск и лихвеният риск в банков портфейл. Групата управлява пазарните рискове по такъв начин, че тяхното въздействие да е възможно най-ограничено в рамките на цялостната риск перспектива. В съответствие с груповата стратегия, валутен или лихвен риск не могат да бъдат поети за спекулативна търговия. Валутните и лихвените деривати се използват единствено за хеджиране или ликвидност. ПроКредит Банк не притежава търговски портфейл.

Валутен риск

Валутният риск се определя като риска, при който Групата може да понесе загуби поради колебания във валутните курсове. Валутният риск може да окаже неблагоприятно въздействие върху приходите и да доведе до спад в регулаторните капиталови коефициенти.

Рамката за управление на валутния риск е одобрена от ръководството на Групата и е заложена в съответните политики и стандарти. Същите дефинират валутния риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Както Комитетът за управление на активите и пасивите, така и Комитетът за оценка на общия риск вземат решения по отношение на валутния риск.

Резултатите се повлияват отрицателно, когато обемите на активите и пасивите, деноминирани в чуждестранни валути, не съвпадат и обменните курсове се променят неблагоприятно. Основният индикатор на риска, който улавя несъответствието на баланса за всяка валута, е откритата валутна позиция. Лимитите за откритата валутна позиция се определят на ниво банка. Общата откритата валутна позиция се изчислява като сума от абсолютните стойности на отделните валутни позиции и се ограничава до 10% от капитала на Групата, освен ако отклонение от този праг не е одобрен от Комитета за управление на активите и пасивите или Комитета за управление на риска. Определен е праг от 7.5% от капитала на ПроКредит Банк за индикатор за ранно предупреждение за общата сума на открити валутни позиции, и $\pm 5\%$ за всяка отделна открита валутна позиция.

ПроКредит Банк оперира в среда, където местната валута е стабилна поради валутния борд в България. Той гарантира, че в средносрочен план не се очакват колебания на местната валута към обменния курс на еврото. Тъй като почти всички активи и пасиви са деноминирани или в местна валута, или в евро, експозицията на Групата към валутен риск е незначителна.

Ефектът за приходите и разходите, произтичащи от открита валутна позиция също се измерва редовно при изчисляване на потенциала за поемане на риск на ПроКредит Банк. Изчислението се базира на анализ от типа „Стойност под риск“ („VaR“) на откритите валутни позиции като се взимат под внимание исторически екстремните колебания в обменния курс през последните седем години. В допълнение се провеждат редовни стрес-тестове за риска произтичащ от откритите валутни позиции. Таблицата по-долу обобщава експозицията на Групата към валутен риск.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2020 г.	Левове	Евро	Щ.Д.	Други	Общо
Активи					
Парични средства и средства в централни банки	285,574	309,436	673	58	595,741
Вземания от банки	-	54,160	52,441	16,365	122,966
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	918	22,611	5,692	-	29,221
Кредити и вземания от клиенти, нетно	1,019,574	1,088,726	1,448	-	2,109,748
Други финансови активи	3,931	807	5	-	4,743
Общо активи	1,309,997	1,475,740	60,259	16,423	2,862,419
Пасиви					
Привлечени средства от банки	316	7,439	1	-	7,756
Привлечени средства от клиенти	1,384,558	945,722	62,585	16,162	2,409,027
Привлечени средства от финансови институции	-	197,498	-	-	197,498
Пасиви по лизинг	3,446	372	-	-	3,818
Деривативни финансови пасиви	-	326	-	-	326
Други финансови пасиви	1,239	1,156	22	1	2,418
Общо пасиви	1,389,559	1,152,513	62,608	16,163	2,620,843
Нетна балансова позиция	(79,562)	323,227	(2,349)	260	241,576
Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)	288,517	156,297	1,665	-	446,479
Открити спот сделки	(15,647)	17,785	(2,446)	308	-
Към 31 декември 2019 г.	Левове	Евро	Щ.Д.	Други	Общо
Активи					
Парични средства и средства в централни банки	258,757	23,179	961	59	282,956
Вземания от банки	9,700	260,084	44,266	11,337	325,387
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	5,965	10,080	5,452	-	21,497
Кредити и вземания от клиенти, нетно	892,080	916,497	1,505	-	1,810,082
Други финансови активи	4,726	730	-	-	5,456
Общо активи	1,171,228	1,210,570	52,184	11,396	2,445,378
Пасиви					
Привлечени средства от банки	239	27,394	1	-	27,634
Привлечени средства от клиенти	1,225,203	761,919	53,542	11,335	2,051,999
Привлечени средства от финансови институции	-	145,454	-	-	145,454
Пасиви по лизинг	3,739	535	-	-	4,274
Деривативни финансови пасиви	-	305	-	-	305
Други финансови пасиви	2,947	1,052	24	1	4,024
Общо пасиви	1,232,128	936,659	53,567	11,336	2,233,690
Нетна балансова позиция	(60,900)	273,911	(1,383)	60	211,688
Условни задължения и ангажименти (Прил. 30)	216,767	102,792	1,003	-	320,562
Открити спот сделки	-	1,477	(1,524)	53	6

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Лихвен риск в банковия портфейл

Лихвеният риск е рискът от загуби, породени от промени в пазарните нива на лихвените проценти, като основно произтича от структурни несъответствия между лихвочувствителните активи и пасиви.

Рамката за управление на лихвения риск е одобрена от ръководството на Групата и е залегнала в политиките и стандартите. Те дефинират лихвения риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Комитетът за оценка на общия риск е отговорен за всички ключови решения свързани с управлението на лихвения риск, като анализира профила на лихвения риск в Групата минимум веднъж на тримесечие.

С цел управление на лихвения риск, ПроКредит Банк отпуска кредити с променлив лихвен процент. По този начин следващите дати, при които се променя лихвения процент на активите могат да бъдат по-добре съпоставени със съответните дати на които се променя лихвения процент на задълженията, дори когато задълженията са с по-краткосрочни падежи от тези на кредитите. С цел да предоставя заеми с променлив лихвен процент по прозрачен начин, Групата използва публично достъпни лихвени проценти като база за промяна на лихвените проценти.

Измерването, мониторингът и ограничаването на лихвения риск на Групата се базира на анализ на лихвения дисбаланс. Активите и пасивите, се разпределят във времеви интервали в зависимост от условията на съответните договори. Безсрочните депозити се включват в анализа на дисбаланса като безлихвени, а спестовните сметки са представени във времеви период до един месец. В таблицата са включени активите и пасивите на Групата, представени по балансова стойност, групирани според по-ранната от двете дати – следваща дата на промяна на лихвения процент или договорната дата на падеж. Кредитите на клиенти, които са нелихвени представляват експозиции с влошено кредитно качество. Таблицата по-долу обобщава излагането на Групата на лихвен риск.

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Към 31 декември 2020 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Нелих- вени	Общо
Активи							
Парични средства и средства в централни банки	341,757	-	-	-	-	253,984	595,741
Вземания от банки	64,707	29,334	-	-	-	28,925	122,966
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	-	2,279	-	20,261	-	6,681	29,221
Кредити и вземания от клиенти, нетно	86,553	133,841	606,081	825,427	457,846	-	2,109,748
Други финансови активи	-	-	-	-	-	4,743	4,743
Общо активи	493,017	165,454	606,081	845,688	457,846	294,333	2,862,419
Пасиви							
Привлечени средства от банки	-	-	7,114	-	-	642	7,756
Привлечени средства от клиенти	835,418	30,352	275,391	33,814	-	1,234,052	2,409,027
Привлечени средства от финансови институции	-	28,443	53,129	106,147	9,779	-	197,498
Пасиви по лизинг	79	157	607	2,091	884	-	3,818
Деривативни финансови пасиви	326	-	-	-	-	-	326
Други финансови пасиви	-	-	-	-	-	2,418	2,418
Общо пасиви	835,823	58,952	336,241	142,052	10,663	1,237,112	2,620,843
Лихвен дисбаланс	(342,806)	106,502	269,840	703,636	447,183	(942,779)	241,576
Към 31 декември 2019 г.	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Нелих- вени	Общо
Активи							
Парични средства и средства в централни банки	38,450	-	-	-	-	244,506	282,956
Вземания от банки	279,477	41,072	-	-	-	4,838	325,387
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	7,961	5,070	-	2,026	-	6,440	21,497
Кредити и вземания от клиенти, нетно	74,524	130,308	575,296	717,056	312,898	-	1,810,082
Други финансови активи	-	-	-	-	-	5,456	5,456
Общо активи	400,412	176,450	575,296	719,082	312,898	261,240	2,445,378
Пасиви							
Привлечени средства от банки	16	9,780	17,419	-	-	419	27,634
Привлечени средства от клиенти	834,759	67,396	305,233	22,162	-	822,449	2,051,999
Привлечени средства от финансови институции	-	28,682	7,805	108,967	-	-	145,454
Пасиви по лизинг	86	173	761	2,470	784	-	4,274
Деривативни финансови пасиви	305	-	-	-	-	-	305
Други финансови пасиви	-	-	-	-	-	4,024	4,024
Общо пасиви	835,166	106,031	331,218	133,599	784	826,892	2,233,690
Лихвен дисбаланс	(434,754)	70,419	244,078	585,483	312,114	(565,652)	211,688

4 Управление на риска (продължение)

д Пазарен риск (продължение)

Във връзка с управлението на лихвения риск, приемаме паралелно изместване на кривата на лихвения процент. За EUR или USD шокът за лихвения процент е +/- 200 базисни пункта, докато за националната валута величината на шока се определя на базата на исторически анализ, като минималният лихвен шок е определен на $\pm$ 200 базисни пункта. Разплащателните сметки и спестовните депозити са включени в лихвения дисбаланс според датата на очаквана промяна на лихвения процент. Тези падежи се базират на групов анализ на историческото им развитие. Определят се лимити за регулаторния капитал (които не са нетирани в отделните случаи) за стойността на икономическото въздействие, когато се симулира едновременно (в посока нагоре или надолу) неблагоприятен лихвен шок за всички валути, както и за ефекта върху печалбата и загубата.

Потенциалната стойност на икономическо въздействие, когато се симулира едновременно (в посока нагоре или надолу) неблагоприятен лихвен шок за всички валути, не трябва да надвишава 15% от капитала на Групата, освен ако не е одобрена от Комитета за управление на риска на ПроКредит групата; индикаторът за ранно предупреждение за всяка валута се определя на 10%.

Втори ключов индикатор измерва потенциалното въздействие на сътресения в лихвените проценти върху очакваните приходи на Групата за период от дванадесет месеца. Тази мярка за риска показва как промяната в консолидирания отчет за приходи и разходи може да бъде повлияна краткосрочно. Определен е лимит до 10% от регулаторния капитал Групата по отношение на не-нетирани 12 месечни приходи от лихви, като показателят за ранно предупреждение е 5% от капитала. При достигане на индикатора за ранно предупреждение, отдел Управление на риска трябва да анализира ситуацията и да я обясни на Комитета за управление на активите и пасивите или Комитета за оценка на общия риск. При необходимост се вземат подходящи мерки.

През 2021 г. ПроКредит Банк очаква да внедри модифицирана методология за изчисляване на лихвения риск. Изчисленията на показателя за стойност на икономическо въздействие следва да се основават на нов модел със специфични изисквания и предварително дефинирани сценарии на ЕБО в Насоките относно управлението на лихвения риск, произтичащ от дейности извън търговски портфейл (EBA/GL/2018/02).

Валута	31 декември 2020		31 декември 2019	
	Стойност на икономическо въздействие	12-месечен ефект върху приходите и разходите	Стойност на икономическо въздействие	12-месечен ефект върху приходите и разходите
BGN	(2,624)	(3,154)	2,118	(529)
EUR	(3,249)	(1,978)	(335)	(5,078)
USD	(122)	(907)	(104)	(654)
Общо абсолютна сума	5,995	6,039	2,557	6,261

Експозицията на Групата към лихвен риск се определя количествено и се анализира всяко тримесечие като част от изчисляването на потенциала за понасяне на риск.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането

Ликвидният риск и рискът, свързан с финансирането, се отнасят до краткосрочните и дългосрочни възможности на ПроКредит Групата да посреща финансовите си задължения напълно и своевременно, дори в ситуации на стрес.

Рамката за управление на ликвидния риск и риска за финансиране на ПроКредит Банк е одобрена от ръководството на Групата и е залегнала в съответните политики и стандарти. Те дефинират ликвидния риск, определят отговорностите на ниво банка и постановяват минималните изисквания за управлението, мониторинга и отчетността. Комитетът по управление на активите и пасивите е отговорен за всички ключови оперативни решения свързани с управлението на ликвидния риск. Избрани показатели на ликвидния риск се отчитат и представят детайлно всеки месец на Комитета за управление на риска на ПроКредит Групата.

Краткосрочният ликвиден риск се измерва, наред с други инструменти, и чрез анализ на дисбаланса между падежите на активите и пасивите. Мониторинга на риска се извършва посредством 30-дневен индикатор за ликвидност (коефициент за достатъчна ликвидност, SLI) и период, в който банката отговаря на критериите за поддържане на достатъчен обем ликвидни средства, които да покрият настъпили задължения, както и в съответствие с изискванията за минимална стойност за ликвиден коефициент съгласно Регламент 575/2013 (коефициент за ликвидно покритие, LCR). SLI показва дали Банката разполага с достатъчна ликвидност във връзка очакваните входящи и изходящи парични потоци през следващите 30 дни. Периодът, в който банката отговаря на критериите за поддържане на достатъчен обем ликвидни средства, които да покрият настъпили задължения е периодът, през който банката е в състояние да изпълни всички задължения за плащане, въпреки намалените ликвидни входящи парични потоци и увеличените изходящи парични потоци. При изчисленията се вземат под внимание изходящи потоци, които са определени чрез исторически анализ на движенията на депозитите в Групата. LCR показва дали Групата притежава достатъчно ликвидност, за да посрещне нетните изходящи парични потоци в рамките на следващите 30 дни дори в случай на определени неблагоприятни сценарии на икономически шок. Определят се и се наблюдават също и индикатори за ранно предупреждение.

Пазарни, специфични за институцията, комбинирани и дългосрочни стрес-тестове се провеждат ежемесечно и извънредно с цел подsigуряване на достатъчна наличност от ликвидни средства, за посрещане на задълженията дори и при неблагоприятни условия. Нещо повече, ПроКредит Банк има план за ликвидност при извънредни ситуации. Ако възникнат непредвидени обстоятелства и се окаже, че някоя отделна институция от ПроКредит Групата не разполага с достатъчно ликвидни средства, ПроКредит Холдинг е разработил план за ликвидност при извънредни ситуации и ще се намеси като "кредитор от последна инстанция". За тази цел ПроКредит Холдинг поддържа адекватен ликвиден резерв. Размерът на ликвидния резерв се определя на базата на групови стрес тестове и се наблюдава регулярно.

Ликвидността на Групата се управлява на ежедневна база от съответните отговорни звена (например Капиталови пазари и ликвидност), на базата на одобрени от Комитета за управление на активите и пасивите прогнози за паричните потоци, които се наблюдават от отдел Управление на риска и Комитета за управление на активите и пасивите.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

През март 2020 г. беше създадена работна група на ниво ПроКредит група, която да наблюдава въздействието на пандемията от COVID-19 върху ликвидността на групата и своевременно да предприема подходящи действия. Развитието беше наблюдавано и оценявано въз основа на дневните показатели за ликвидния риск, редовната комуникация между ПроКредит Холдинг и дъщерните банки и мониторинг на регулаторните мерки и пазарните тенденции.

Въпреки значителната несигурност по отношение на ликвидността на пазара и възможните изтеглени на депозити, особено в началото на глобалното избухване на пандемия, ликвидността на Групата остана стабилна. Всъщност ликвидността показва подобрене, главно поради увеличаване на депозитите на клиенти, както и във връзка с нови споразумения за финансиране от международни финансови институции. Това може да се разглежда като доказателство за високото ниво на доверие в ПроКредит Банк, дори в стресови ситуации, и демонстрира силния профил на Групата на пазара. Въздействието на мораториума за изплащането на кредитите от клиенти върху ликвидната позиция беше точно прогнозирано точно и отразено. Групата разполагаше с достатъчна ликвидност, за да изпълни своевременно всички финансови задължения по всяко време през 2020 г.

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

Таблицата по-долу представя анализ на недисконтираните парични потоци по финансови активи и пасиви на Групата, групирани по остатъчния срок до техния договорен падеж към края на отчетния период.

Анализ на падежите на финансовите активи и финансовите пасиви

Към 31 декември 2020 г.

	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Брутна номинална сума	Обща балансова стойност
Активи							
Парични средства и средства в централни банки	595,864	-	-	-	-	595,864	595,741
Вземания от банки	93,601	29,359	-	-	-	122,960	122,966
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	-	2,370	-	20,824	6,681	29,875	29,221
Кредити и вземания от клиенти, нетно	82,468	138,876	647,475	945,744	523,293	2,337,856	2,109,748
Други финансови активи	4,743	-	-	-	-	4,743	4,743
Общо финансови активи	776,676	170,605	647,475	966,568	529,974	3,091,298	2,862,419
Пасиви							
Привлечени средства от банки	682	108	488	6,822	-	8,100	7,756
Привлечени средства от клиенти	1,967,402	49,493	359,120	34,213	-	2,410,228	2,409,027
Привлечени средства от финансови институции	2	10,703	57,752	120,450	10,462	199,369	197,498
Пасиви по лизинг	79	157	607	2,091	884	3,818	3,818
Деривативни финансови пасиви	-	-	-	-	326	326	326
Други финансови пасиви	2,418	-	-	-	-	2,418	2,418
Общо финансови пасиви	1,970,583	60,461	417,967	163,576	11,672	2,624,259	2,620,843
Ликвиден дисбаланс	(1,193,907)	110,144	229,508	802,992	518,302	467,039	241,576
Условни задължения и ангажименти	446,479	-	-	-	-	446,479	446,479

Към 31 декември 2019 г.

	До 1 месец	1 – 3 месеца	3 – 12 месеца	1 – 5 години	Над 5 години	Брутна номинална сума	Обща балансова стойност
Активи							
Парични средства и средства в централни банки	283,064	-	-	-	-	283,064	282,956
Вземания от банки	284,295	41,041	-	-	-	325,336	325,387
Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	7,971	5,085	29	2,055	6,441	21,581	21,497
Кредити и вземания от клиенти, нетно	69,367	133,237	611,244	815,785	350,310	1,979,943	1,810,082
Други финансови активи	5,456	-	-	-	-	5,456	5,456
Общо финансови активи	650,153	179,363	611,273	817,840	356,751	2,615,380	2,445,378
Пасиви							
Привлечени средства от банки	892	9,947	10,297	7,472	-	28,608	27,634
Привлечени средства от клиенти	1,653,719	68,487	309,808	22,639	-	2,054,653	2,051,999
Привлечени средства от финансови институции	-	3,623	14,504	128,425	1,550	148,102	145,454
Пасиви по лизинг	86	173	761	2,470	784	4,274	4,274
Деривативни финансови пасиви	-	-	-	-	305	305	305
Други финансови пасиви	4,024	-	-	-	-	4,024	4,024
Общо финансови пасиви	1,658,721	82,230	335,370	161,006	2,639	2,239,966	2,233,690
Ликвиден дисбаланс	(1,008,568)	97,133	275,903	656,834	354,112	375,414	211,688
Условни задължения и ангажименти	320,562	-	-	-	-	320,562	320,562

4 Управление на риска (продължение)

е Ликвиден риск и риск, свързан с финансирането (продължение)

В позицията „Привлечени средства от клиенти” с падеж до 1 месец са включени всички безсрочни и спестовни депозити в размер на 1,907,002 хил. лева (2019 г.: 1,615,580 хил. лева). Ръководството на Групата счита, че тези средства няма да бъдат изтеглени по едно и също време или в рамките на периода, за който се отнасят. В допълнение, при анализ на поведението на вложителите в Групата бе установено, че 94% от срочните депозити не са били изтеглени на падеж, а автоматично са предоговорени при сходни условия.

Рискът, свързан с финансиране, е опасността да не може да се получи допълнително финансиране или същото да се получи при по-висока цена. В тази връзка, той обхваща части от несистемния ефект от изменението на лихвените проценти. Този риск се ограничава от факта, че Групата финансира своите кредитни операции предимно чрез клиентски депозити, като депозитните операции са фокусирани върху целевата група от бизнес клиенти и физически лица спестители, с които са установени трайни взаимоотношения. Това се допълва от дългосрочни кредитни линии от международни финансови институции. През 2020 г. не са привлечени средства от междубанковия пазар. В допълнение, Групата основно отпуска кредити на вноски с ежемесечни погашения. Финансирането на Групата се доказва като устойчиво дори по време на стрес.

Групата управлява и ограничава риска за финансиране посредством планиране на бизнеса, анализ на дисбаланса на падежите и определени индикатора. Нуждите от финансиране на Групата, възникващи в процеса на бизнес планирането, се следят и редовно се ревизират. Комитетът за управление на активите и пасивите следи развитието на всички значими индивидуални сделки с институции, които предоставят външно финансиране, и по-специално международните финансови институции. ПроКредит Холдинг и ПроКредит Банк Германия също предлагат мостово финансиране, в случай забавяне на финансиране. Важен индикатор за ограничаване на риска от финансиране е показателят за концентрация на депозити, който не трябва да надвишава 7% и има зададен праг за отчитане от 5,5% (стойността му бе 3% в края на 2020 г.). Още два индикатора допълнително ограничават финансирането от междубанковия пазар до ниско ниво.

ж Управление на операционния риск

В съответствие с Регламента за капиталовите изисквания, Групата определя операционния риск като риска от загуба, произтичаща от неадекватни или недобре функциониращи вътрешни процеси, хора или системи, или от външни събития. Това определение включва риска от измами, ИТ риск, правен риск, репутационен риск и аутсорсинг риска. Принципите, заложи в политиките за управление на операционния риск в Групата, са в съответствие със стандартизиращия подход към операционния риск, съгласно регламента за капиталовите изисквания.

В Групата има определени служители, които да осигуряват ефективно внедряване на рамката за управление на операционен риск и риск от измами в институцията. В допълнение, Комитетът за управление на операционния риск взема решения за въпроси свързани с операционния риск. Съществуващата централизирана и децентрализирана процедура за отчетност гарантира, че ръководството, както и останалите членове на Комитета за управление на операционния риск получават редовни подробни доклади относно операционния риск, въз основа на които да взимат решения.

4 Управление на риска (продължение)

ж Управление на операционния риск (продължение)

Целта на управлението на операционния риск е рисковете да се открият на ранен етап и да се избегне повторно проявление. Основните инструменти, използвани за управление на тези рискове са база данни за рискови събития, годишни оценки на риска, установени основни рискови показатели и анализ на всички нови услуги и процеси в структуриран процес за оценка на нови рискове.

Базата данни за рискови събития е създадена с цел да бъдат документирани, анализирани и ефективно комуникирани всички идентифицирани операционни рискови събития в ПроКредит групата. Всички ПроКредит Банки и ПроКредит Холдинг документират рискови събития чрез изградената рамка, което гарантира, че се отделя достатъчно внимание на прилагането на необходимите коригиращи или превантивни мерки за намаляване или избягване на операционния риск или риска от измами.

За разлика от последващия анализ на рисковите събития от базата данни, годишните оценки на риска са систематичен начин за идентифициране и оценяване на съществените рискове, с цел да се потвърди адекватността на контролната среда. Тези два инструмента се допълват взаимно и предоставят цялостната картина за операционния риск в Групата.

Рискови индикатори се използват при идентифициране на повишен риск от измама в специфични области на банковите операции. Тези показатели редовно се анализират и при необходимост се взимат решения за превантивни мерки.

За да бъде завършено управлението на операционния риск, всички нови продукти трябва да бъдат анализирани с цел определяне и управление на потенциалните рискове преди тяхното въвеждане (процес за одобрение на нови рискове).

С цел ограничаване на рисковете, свързани с информационни технологии („ИТ рискове“), Групата е въвела стандарти за ИТ инфраструктурата, непрекъсваемостта на бизнеса и информационната сигурност. Регулярните контроли по отношение на информационната сигурност и непрекъсваемостта на бизнеса са част от съществуващите процеси и процедури. Групата извършва класификация на информационните активи и пасиви и повежда годишна риск оценка на критичните информационни активи. Рамката за непрекъсваемост на бизнеса, която е приложена в Групата, гарантира, че указаните рискове се разбират от всички членове на екипа, че критичните процеси се идентифицират и че необходимите ресурси за възстановяване на операциите са осигурени от гледна точка на приоритизиране на процесите.

Подходът на Групата към дигитализация на всички рутинни банкови операции позволи на институцията бързо да внедри модели за работа от вкъщи, за да защити здравето и безопасността на клиентите и служителите в контекста на пандемията от COVID-19.

Ключов елемент от оценката на риска е оценката на аутсорсинга. Групата спазва последните насоки на ЕБО (EBA/GL/2019/02) по отношение на възлагането на услуги на външни изпълнители. Групата поддържа регистър на всички изнесени дейности и извършва оценка на риска за всеки отделен процес, както и за компанията изпълнител. Ключови показатели за изпълнение се проследяват за качеството на услугите на възложените дейности, а на годишна база се извършва мониторинг на всички дейности.

4 Управление на риска (продължение)

3 Рискове, произтичащи от пране на пари, финансиране на тероризма и други деяния, наказуеми от закона

Етичното поведение е неразривна част от ценностно ориентирания бизнес модел на Групата. Това е отразено в Кодекса за поведение на служителите на Групата, както и в съдържанието на уводните курсове за нов персонал и в учебните програми на ПроКредит академиите. Предотвратяването на прането на пари, финансирането на тероризма и измамите са ключови моменти във визията на Групата. Това се вижда от критериите, използвани за избор на клиенти, и от съвсем малкото случаи на вътрешни измами в Групата.

Групата изпълнява всички регулаторни изисквания по отношение на превенцията на прането на пари и финансирането на тероризма. Освен това Групата е изпълнила насоките на ПроКредит групата за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, които в много отношения са по-стриктни от правните изисквания, преобладаващи в отделните държави, където оперира ПроКредит групата. Тъй като ПроКредит групата се наблюдава от Федералното управление за финансов надзор на Германия ("BaFin"), Групата също изпълнява изискванията, предвидени в германския Закон за изпирането на пари, както и изискванията, приложими на европейско равнище.

Етичната отговорност е документирана под формата на Кодекс за поведение и Изключващ списък, които съдържат основните правила и разпоредби, които всички служители на ПроКредит групата са задължени да спазват. Груповите насоки относно предотвратяването на изпирането на пари, финансирането на тероризма и измамни дейности, заедно с подчинените им документи, уточняват как тези основни правила трябва да се прилагат на практика.

Освен идентифицирането на всички договарящи се страни и изясняването на целите за бизнес отношенията, събирането на клиентски данни винаги включва определяне на действителния собственик (beneficial owner) на средствата, които се управляват чрез клиентските сметки. Действителните собственици са физически лица, които практически се възползват от дадена бизнес структура, дори и да не са персонално упоменати в рамките на бизнес отношенията с даден клиент. Групата идентифицира и преглежда, без изключение, всички лица, които могат да се окажат действителни собственици.

ПроКредит Банк използва специализиран софтуер за идентифициране на плащанията, които дават повод за съмнение за пране на пари, финансиране на тероризъм или измама. Експертите Мерки срещу изпиране на пари работят в тясно сътрудничество с компетентните правоприлагащи органи и докладват редовно на съответното отговорно длъжностно лице за мерките срещу изпирането на пари в ПроКредит Холдинг, което от своя страна е основният контакт за надзорните и правоприлагащите органи в Германия и други държави.

и Управление на капитала

Управлението на капитала в Групата се ръководи от принципа, че институцията в нито един момент не може да поеме риск, по-голям от размера на капитала необходим за покриването му. Това правило се прилага посредством използването на различни индикатори, за които са установени лимити и индикатори за ранно предупреждение. Индикаторите включват, в допълнение към регулаторните стандарти в страната, изчисляване адекватността на вътрешния капитал в рамките на вътрешния анализ на адекватността на капитала („ВААК“).

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

Рамката за управлението на капитала в Групата има следните цели:

- Спазване на регулаторните изисквания за капитала.
- Осигуряване на вътрешна капиталова адекватност.
- Съответствие с вътрешно определени изисквания за капиталова адекватност и създаването на достатъчен капиталов буфер, за да се гарантира работата на Групата.
- Подкрепа за Групата при изпълнението на плановете ѝ за устойчив растеж.

Капиталовата адекватност се управлява посредством използването на различни индикатори, за които са установени лимити и показатели за ранно предупреждение. Индикаторите включват изчисляване на капиталова адекватност в съответствие с изискванията на Регламента за капиталовите изисквания (CRR) (EU) №575/2013, коефициент на ливъридж от първи ред в съответствие с CRR и изчисляване на капитализацията в рамките на икономическата перспектива. ПроКредит Банк спазва изискванията, наложени от съответните национални надзорни органи. Управлението на капитала в ПроКредит Банк се ръководи от специфични политики и се контролира на месечна база от ръководството.

Капитализация в рамките на икономическата перспектива

Да се гарантира, че Групата поддържа достатъчно ниво на капитализация по всяко време е ключов елемент от процесите за управление на риска и за управление на капитала. В контекста на икономическата перспектива, капиталовите нужди, произтичащи от специфичния рисков профил на Групата, се сравняват с наличните капиталови ресурси, за да се гарантира, че капитализацията на институцията е достатъчна по всяко време. Капитализацията в икономическа перспектива бе на достатъчно ниво през цялата 2020 г.

Методологията, която се използва за изчисляване на необходимия икономически капитал за покриване на различните рискове, се базира на приложими и налични статистически модели. Водещ принцип при вътрешната оценка за капиталова адекватност е, че Групата е в състояние да понесе силни шокови сценарии. В сравнение с предходната година не са правени съществени корекции на рисковите модели. Тъй като наборите от данни включват различни периоди на стрес, не е необходимо да се коригира модела на риска, за да се отрази адекватно въздействието на пандемията COVID-19.

При определяне на икономическия капитал, който се изисква за покриване на рисковите експозиции, се прилага едногодишен хоризонт. Оценяваните материални рискове и лимитите, определени за всеки риск, отразяват специфичния рисков профил на Групата, като се базират на годишно провежданата проверка на рисковете. Следните рискове се включват при изчисляване на вътрешния капитал:

Материален риск	Оценяване
Кредитен риск, включващ: • кредитен риск на клиента • кредитен риск на контрагента	Портфейлен модел, който се базира на Монте Карло симулация (VaR)
Валутен риск	Монте Карло симулация (VaR)
Лихвен риск	Историческа симулация (VaR)
Операционен риск	Количествен модел, който се базира на Монте Карло симулация

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

Капитализация в рамките на нормативната перспектива

От 1 януари 2014 г. споразумението „Базел III“ за собствения капитал на банките, бе въведено в България чрез Директивата за капиталовите изисквания (CRD) 2013/36/EU и Регламента за капиталовите изисквания (CRR) (EU) №575/2013, е задължително за Групата. Съгласно чл. 92 на Регламент 575/2013 минималното капиталово изискване за съотношение на обща капиталова адекватност е в размер на 8% от общата рискова експозиция. В допълнение към това изискване се включват и капиталовите буфери, които БНБ изисква от банките в България да подържат съгласно разпоредбите на Наредба N8 за капиталовите буфери на банките. Това са:

- предпазен капиталов буфер под формата на базов собствен капитал от първи ред, равняващ се на 2.5% от общата сума на рисковата експозиция;
- буфер за системен риск под формата на базов собствен капитал от първи ред, равняващ се на 3.0% от общата сума на рисковата експозиция в България;
- антицикличен капиталов буфер под формата на собствен капитал от първи ред, равен на 0.5% от експозициите към кредитен риск в България.

След включване на капиталовите буфери към капиталовите изисквания тяхната минимално изискуема стойност ефективно става 13.4% към 31.12.2020 г., съгласно регулаторната рамка, приложима за ПроКредит Банк. Политиката на Групата за вътрешното управление на капитала поставя дори по-строги изисквания за общата капиталова адекватност с праг на докладване от 15.0% и лимит 14.5%.

През отчетния период всички регулаторни капиталови изисквания са изпълнени по всяко време.

При определяне на капиталовите изисквания за целите на изчисляване на капиталовата адекватност съгласно разпоредбите на Регламент 575/2013, Групата прилага следните подходи:

- Капиталови изисквания за кредитен риск и кредитен риск от контрагента – Стандартизиран подход съгласно Трета част, Дял II, Глава 2 на Регламент 575/2013. При изчисляването на капиталовите изисквания за кредитния риск се прилагат техники за редуциране на кредитния риск. Рисковите стойности, произтичащи от кредитния риск, се намаляват частично чрез признаване на гаранциите от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ), паричните обезпечения и ипотеките на недвижими имоти
- Капиталови изисквания за операционен риск – Стандартизиран подход съгласно Трета част, Дял III, Глава 3 на Регламент 575/2013. В сравнение с регулаторните капиталови изисквания за операционен риск, които са в размер на 17.2 милиона лева, средната годишна загуба съгласно базата данни на рискови събития през последните три години е в размер на 72 хиляди лева.

Тъй като ПроКредит Банк не притежава търговски портфейл и освен това не участва в операции, включващи стоки, валутният риск е единственият пазарен риск, който трябва да се има предвид. Въпреки това, ПроКредит Банк не изчислява капиталово изискване за валутен риск, тъй като общата нетна валутна позиция (с изключение на валутата EUR) на практика се поддържа на ниво много близо до 0% от капитала (към 31.12.2020 г. е 0.04%, което е по-малко от минималния праг от 2%, съгласно Регламент 575/2013).

4 Управление на риска (продължение)

и Управление на капитала (продължение)

Регулаторните капиталови съотношения се изчисляват, като собственият капитал се разделя на сумата от рисково-претеглените активи, като при изчисляване на всяко от съотношенията само съответните капиталови компоненти се вземат под внимание (на базовия собствен капитал от първи ред, на капитала от първи ред и на обща капиталова адекватност). Информация за регулаторните капиталови съотношения на Групата е представена по-долу:

Собствен капитал	2020	2019
Базов собствен капитал от първи ред	221,259	200,427
Общо собствен капитал	221,259	200,427
Рисково-претеглени активи		
Рисково-претеглени активи за кредитен риск	1,206,514	1,116,328
Рисково-претеглени активи за операционен риск	127,730	126,635
Общо рисково-претеглени активи	1,334,244	1,242,963
Отношение на капиталова адекватност		
Базов собствен капитал от първи ред	16.6%	16.1%
Отношение на адекватност на капитала от първи ред	16.6%	16.1%
Отношение на обща капиталова адекватност	16.6%	16.1%

Развитието, което най-вече повлия на капиталовата адекватност през 2020 г., беше, както следва:

- ПроКредит Банк увеличи акционерния си капитал с 19 558 хил. лева през декември 2019 г., като за регулаторни цели беше признат от БНБ като основен собствен капитал от първи ред през март 2020 г.
- Въвеждане на временно третиране на държавния дълг, емитиран във валутата на друга държава-членка (член 500а от Регламент 575/2013), според който експозициите към БНБ и България, деноминирани в евро, получават рисково тегло 0% (преди промяната рисковото тегло бе 50% от 01.01.2020). Промяната съгласно Регламент (ЕС) 2020/873 влезе в сила от 27 юни 2020 г.
- По-ранно прилагане на по-висок коефициент за подпомагане на малки и средни предприятия (МСП). Промяната съгласно Регламент (ЕС) 2020/873 влезе в сила от 27 юни 2020 г.
- Увеличение на кредитния портфейл към клиенти.

Базовият собствен капитал от първи ред на Групата се състои от акционерен капитал и резерви. Приспадат се нематериалните активи, допълнителни корекции на оценките за балансовите позиции, признати по пазарна стойност, инвестиции в нефинансови дъщерни предприятия и други намаления, свързани с корекции на кредитния риск.

Общата сума на рисково претеглените активи на Групата се увеличи със 91 млн. лева през 2020 г. Промяната бе породена основно от ръста на кредитния портфейл на клиенти.

4 Управление на риска (продължение)

и Системи за вътрешен контрол и за управление на риска при процеса на финансова отчетност

Системите за вътрешен контрол и за управление на риска в рамките на процеса на финансова отчетност на ПроКредит Банк включват принципите, процедурите и средствата за ефикасно, разходо-ефективно и съобразено с правилата прилагане на изискванията за финансова отчетност. Основните рискове, които са налице при една надлежна и уместна финансова отчетност, са некоректното показване на финансовата позиция и представяне или закъсняло публикуване. Системата за вътрешен контрол в рамките на процеса на финансова отчетност се основава на същите общи принципи, както подхода за управлението на риска и като такъв е интегрална част на системата за управление на риска.

Ръководството носи основна отговорност по отношение на системите за вътрешен контрол и за управление на риска в рамките на процеса на финансова отчетност, а по този начин и за нейната ефективност и мониторинг. Ръководството установява общите принципи и определя областите на отговорност. Финансовата функция от своя страна прилага изискванията на ръководството и определя специфичните параметри в съответните зададени рамки. Функцията на управлението на операционния риск определя и оценява рисковете регулярно. Оценката на рисковете включва оценяване на операционните и рискове от измама, както и преглед на ефективността на съответните контроли. В случай на необходимост се определят и прилагат подходящи мерки с цел лимитиране на идентифицираните рискове.

Процесът на финансова отчетност има за цел да стандартизира, доколкото е възможно, прилагането на международните стандарти за финансово отчитане и свързаните процеси. Функцията за Счетоводство и данъци на ПроКредит групата създава счетоводно указание, което се прилага в цялата група и което определя материалните процеси в съответни политики, като се взема под внимание принципът на двойния контрол. Процесите по изготвяне на финансови отчети до голяма степен са автоматизирани, като функционалностите на основните ИТ приложения са определени на централизирана база. ИТ правата се определят и преглеждат регулярно в зависимост от съответните политики.

Процесът на финансова отчетност се подпомага от многопластова система за контрол. Това осигурява съответствие с правните изисквания, а също и прилагането на вътрешните политики. Звената в Групата подготвят информация, която е релевантна за финансовата отчетност с помощта на ИТ приложенията, които са приложими в рамките на Групата. Информационните пакети на звената в Групата се преглеждат, като се взема под внимание принципът на двоен контрол, а след това са обект на стандартизирани проверки за качеството им.

В допълнение, Вътрешният одит подпомага Управителния и Надзорния съвет по отношение на техните контролни функции чрез независими и обективни одити, които са риск насочени. Регулярни проверки се извършват на процесите на финансова отчетност с цел да се установи дали те са ефективни, надеждни и разходо-ефективни.

5 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Таблицата, представена по-долу, обобщава балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата, разпределени в йерархичното ниво, което съответства на методите, приложени за определяне на справедливата стойност на инструментите.

Към 31 декември 2020 г.

Финансови активи	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Йерархия на справедливата стойност		
				Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Парични средства	AC	33,337	33,337	33,337	-	-
Средства в централни банки	AC	562,404	562,527	-	562,527	-
Вземания от банки	AC	122,966	122,969	-	122,969	-
Инвестиционни ценни книжа (облигации)	ССДВД	22,540	22,540	22,540	-	-
Инвестиционни ценни книжа (акции)	ССДВД	6,681	6,681	5,692	-	989
Кредити и вземания от клиенти, нетно	AC	2,109,748	2,184,147	-	-	2,184,147
Други финансови активи	AC	4,743	4,743	-	4,743	-
Общо		2,862,419	2,936,944	61,569	690,239	2,185,136

Финансови пасиви	Категория*	Carrying amount	Fair value	Level 1	Level 2	Level 3
Привлечени средства от банки	AC	7,756	7,587	-	642	6,945
Привлечени средства от клиенти	AC	2,409,027	2,409,460	-	1,946,652	462,808
Привлечени средства от финансови институции	AC	197,498	190,619	-	-	190,619
Пасиви по лизинг	AC	3,818	3,818	-	3,818	-
Деривативни финансови пасиви	СС	326	326	-	326	-
Други финансови пасиви	AC	2,418	2,418	-	2,418	-
Общо		2,620,843	2,614,228	-	1,953,856	660,372

Към 31 декември 2019 г.

Финансови активи	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Йерархия на справедливата стойност		
				Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Парични средства	AC	34,574	34,574	34,574	-	-
Средства в централни банки	AC	248,382	248,490	-	248,490	-
Вземания от банки	AC	325,387	325,388	-	325,388	-
Инвестиционни ценни книжа (облигации)	ССДВД	15,056	15,056	15,056	-	-
Инвестиционни ценни книжа (акции)	ССДВД	6,441	6,441	5,452	-	989
Кредити и вземания от клиенти, нетно	AC	1,810,082	1,873,169	-	-	1,873,169
Други финансови активи	AC	5,456	5,456	-	5,456	-
Общо		2,445,378	2,508,574	55,082	579,334	1,874,158

Финансови пасиви	Категория*	Брутна балансова стойност	Обща справедлива стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Привлечени средства от банки	AC	27,634	27,656	-	434	27,222
Привлечени средства от клиенти	AC	2,051,999	2,051,877	-	1,633,072	418,805
Привлечени средства от финансови институции	AC	145,454	143,724	-	-	143,724
Пасиви по лизинг	AC	4,274	4,274	-	4,274	-
Деривативни финансови пасиви	СС	305	305	-	305	-
Други финансови пасиви	AC	4,024	4,024	-	4,024	-
Общо		2,233,690	2,231,860	-	1,642,109	589,751

* категории: СС – по справедлива стойност; АС – амортизирана стойност; ССДВД – по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

5 Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)

(i) Парични средства

Справедливата стойност на активите съответства на тяхната балансова стойност.

(ii) Вземания от банки

Вземанията от банки включват междубанкови депозити. Справедливата стойност на позициите с плаващ лихвен процент и овърнайт депозити съвпада с тяхната балансова стойност. Справедливата стойност на депозитите с фиксиран лихвен процент се базира на дисконтираните парични потоци чрез прилагане на лихвени проценти, използвани на паричния пазар за инструменти с подобен кредитен риск и матуритет.

(iii) Инвестиционни ценни книжа

Портфейлът на Групата от държавни ценни книжа се отчита по справедлива стойност, като се използва Ниво 1: данни за обявени пазарни цени (непроменени) на активни пазари за същите инструменти. При малка част от инвестиционните ценни книжа на Групата не са налични пазарни стойности (акции на SWIFT и Борика).

(iv) Кредити и вземания от клиенти

Предоставените кредити и вземания от клиенти са представени нетно след приспадане на обезценката. Изчислената справедлива стойност на кредитите представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи парични потоци. Очакваните парични потоци се дисконтират с настоящите пазарни лихвени проценти с цел да се определи справедливата стойност. Разликата между справедливите и балансовите стойности изразява промените в настоящите пазарни лихвени проценти. Справедливата стойност включва очакваните бъдещи загуби, докато амортизираната стойност и свързаните с тях обезценки включват само възникнали загуби към датата на отчета за финансовото състояние.

(v) Финансови пасиви

Справедливата стойност на депозитите, които нямат определен матуритет, включително на нелихвените такива, е сумата, която е платима при поискване. Справедливата стойност на депозити с фиксиран лихвен процент и на други заемни средства, които нямат обявена пазарна цена, се базира на дисконтираните парични потоци чрез прилагане на лихвени проценти по нововъзникнали задължения, които имат подобен остатъчен матуритет.

Лихвени проценти, определени от отдел Капиталови пазари и ликвидност на ПроКредит групата, се използват като входящи данни за модел за дисконтирани парични потоци, ако не са налични пазарни лихвени проценти, които да се приложат за определянето на справедливата стойност на финансови пасив, отчитани по амортизирана стойност. Те са представени в Ниво 3 по отношение на използваните хипотези. Лихвени проценти, определени от отдел Капиталови пазари и ликвидност на ПроКредит групата, са съобразени като са взети под внимание цената на финансиране в зависимост от валутата и матуритета, като е добавена и премия за риск, която зависи от вътрешния рисков профил за всяко дружество в рамките на ПроКредит групата (вкл. ПроКредит Банк (България) ЕАД). Вътрешно определените лихвени проценти регулярно се сравняват с тези, приложими при операции с трети лица и следователно са в съответствие с нормална сделка между пазарни участници към датата на оценка и при текущите пазарни условия.

6	Нетен доход от лихви	2020	2019
	Приходи от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент		
	Кредити и вземания от клиенти	65,241	60,946
	Общо приходи от лихви, изчислени по метода на ефективния лихвен процент	65,241	60,946
	Разходи за лихви и подобни разходи		
	Привлечени средства от клиенти	2,431	4,053
	Привлечени средства от банки и финансови институции	1,508	2,003
	Вземания от банки	1,089	328
	Пасиви по лизинг	97	128
	Инвестиционни ценни книжа	50	33
	Други лихвени разходи	94	100
	Общо разходи за лихви и подобни разходи	5,269	6,645
	Нетен доход от лихви	59,972	54,301
	В приходите от лихви от кредити и вземания от клиенти за 2020 г. са включени 1,496 хил. лева, които са били начислени лихви по обезценени кредити (2019 г.: 1,660 хил. лева).		
7	Разходи за обезценка/(възстановяване на обезценка)	2020	2019
	Увеличение на обезценката	19,434	18,386
	Намаление на обезценката	(13,241)	(18,487)
	Приходи от отписани вземания	(849)	(1,213)
	Директно отписани вземания	112	423
	Модификации	355	427
	Разходи за обезценка/(възстановяване на обезценка)	5,811	(464)
8	Нетен доход от такси и комисиони	2020	2019
	Приходи от такси и комисиони		
	Откриване и обслужване на сметки	9,962	11,114
	Такси, свързани с кредити	4,820	4,292
	Парични преводи	4,290	5,179
	Картови операции	3,133	3,700
	Касови операции на машини	2,079	1,820
	Застрахователни такси	925	945
	Комисиони за обслужване	315	473
	Други	225	265
	Общо приходи от такси и комисиони от клиенти	25,749	27,788
	Документарни операции	698	531
	Общо приходи от такси и комисиони	26,447	28,319

8 Нетен доход от такси и комисиони (продължение)

Разходи за такси и комисиони	2020	2019
Гаранции по програмите на ЕИФ	1,277	1,102
Картови операции	886	1,075
Кореспондентски сметки	659	705
Други	47	92
Общо разходи за такси и комисиони	2,869	2,974
Нетен доход от такси и комисиони	23,578	25,345

Таксите, свързани с кредити включват: такса за промяна в условията на кредита; такса за предсрочно погасяване; такса ангажимент; такса искане за кредит; такса за оценка на обезпечение.

9 Нетен доход от валутни операции	2020	2019
Печалба от сделки в чуждестранна валута	8,551	8,836
Печалба/(загуба) от валутна преоценка	392	(13)
Общо нетен доход от валутни операции	8,943	8,823

10 Други приходи / Други разходи	2020	2019
а) Други приходи		
Приходи от нефинансови услуги	817	743
Възстановяване на обезценка на иззети активи	382	573
Приходи от продажба на иззети активи	265	21
Дивиденди от инвестиционни ценни книжа	66	29
Печалба от продажба на активи	-	50
Други приходи	340	101
Общо други приходи	1,870	1,517
б) Други разходи		
Други разходи свързани с иззети активи	162	151
Такса за обслужване на закрити неактивни сметки	74	382
Резултат от деривативни финансови инструменти	20	125
Загуба от продажба на активи	5	-
Общо други разходи	261	658

Позицията "Дивиденди от инвестиционни ценни книжа" включва дивиденди, които са получени от дружества, в капитала на които Групата има неконтролиращо участие.

11 Разходи за персонала	2020	2019
Заплати	17,096	15,906
Разходи за пенсионно осигуряване	1,248	1,139
Други разходи за социално осигуряване	1,390	1,313
Други разходи за персонала	56	71
Общо разходи за персонала	19,790	18,429

12 Административни разходи	2020	2019
Плащания към Фонда за гарантиране на влоговете в банките и Фонда за реструктуриране на банките	6,864	5,658
Амортизация на дълготрайни активи (прил. 18)	6,011	6,310
Данъци, различни от тези върху печалбата	3,855	3,154
Консултантски, правни и одит услуги	3,365	2,949
Разходи за комуникация и транспорт	3,067	3,069
Други професионални услуги	2,199	2,454
ИТ разходи	1,078	1,224
Обучение	1,022	1,919
Поддръжка и комунални разходи	940	912
Охрана	783	777
Маркетинг, реклама и представителни разходи	381	1,552
Разходи за наем	19	72
Други административни разходи	1,014	900
Общо административни разходи	30,598	30,950

Сумите, начислени през 2020 г. за услугите, предоставени от регистрираните одитори за задължителен съвместен независим финансов одит, са както следва: за КПМГ Одит ООД: 106 хил. лева без ДДС, за Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД: 25.4 хил. лева без ДДС. През 2020 г. на Групата начисли суми за други незадължителни одиторски услуги, предоставяни от КПМГ Одит ООД на обща стойност 22.5 хил. лева без ДДС и от Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД: 1.0 хил. лева без ДДС.

Други незадължителни одиторски услуги, извършени от КПМГ Одит ООД, са както следва:

- Одит на финансова информация със специална цел на ПроКредит България ЕАД, изготвена към 31 декември 2020 г. в съответствие със счетоводните инструкции на ПроКредит Холдинг АГ & Ко. КГаА за компонентите, подлежащи на консолидация.
- Договорени процедури във връзка със системите за вътрешен контрол на Групата в съответствие с изискванията на чл. 76, ал. 7, т. 1 от Закона за кредитните институции и чл. 5 от Наредба 14 на БНБ за 2020 г.

Други незадължителни одиторски услуги, извършени от Бейкър Тили Клиту и Партньори ООД, са както следва:

- Договорени процедури във връзка със системите за вътрешен контрол на Групата в съответствие с изискванията на чл. 76, ал. 7, т. 1 от Закона за кредитните институции и чл. 5 от Наредба 14 на БНБ за 2020 г.

За 2019 г. начислената сума за услугите предоставени от външни одитори възлиза на 131 хил. лева без ДДС.

13 Разходи за данъци	2020	2019
Текущ данък	3,740	3,974
Отсрочен данък (прил. 19)	255	237
Общо разходи за данъци	3,995	4,211

Данъкът върху печалбата се различава от теоретичния данък, който възниква при използване на основната данъчна ставка, както следва:

13 Разходи за данъци (продължение)	2020	2019
Печалба преди данъчно облагане	37,903	40,413
Теоретичен данък при данъчна ставка 10 % (2019 г.: 10%)	3,790	4,041
Данъчен ефект от приходи необлагаеми за данъчни цели	(189)	(211)
Данъчен ефект от разходи непризнати за данъчни цели	394	381
Разходи за данъци	3,995	4,211

Ефективната данъчна ставка за 2020 г. е: 10.5% (2019 г.: 10.4%).

14 Парични средства и средства в централни банки	2020	2019
Парични средства в брой	33,337	34,574
Наличности по сметки в централни банки (без МЗР)	341,706	59,594
Обезценка за наличности по сметки в централни банки	(123)	(108)
МЗР	220,821	188,896
Общо парични средства и парични еквиваленти	595,741	282,956
Вземания от банки с матуритет до 3 месеца	122,938	325,389
МЗР неучастващи в паричните наличности за паричния поток	(220,821)	(188,896)
Общо парични средства и парични еквиваленти за целите на паричния поток	497,858	419,449

Следващата таблица показва средствата в централни банки в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2020 г.

Наличности по сметки в централни банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2019 г.	179,630	-	-	-	179,630
Отписване	-	-	-	-	-
Увеличение	68,860	-	-	-	68,860
Брутна стойност към 31 декември 2019 г.	248,490	-	-	-	248,490
Отписване	-	-	-	-	-
Увеличение	314,037	-	-	-	314,037
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	562,527	-	-	-	562,527

Обезценка за наличности по сметки в централни банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2019 г.	(108)	-	-	-	(108)
Отписване	-	-	-	-	-
Промяна в кредитния риск	-	-	-	-	-
Стойност към 31 декември 2019 г.	(108)	-	-	-	(108)
Отписване	-	-	-	-	-
Промяна в кредитния риск	(15)	-	-	-	(15)
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	(123)	-	-	-	(123)

15 Вземания от банки	2020	2019
Разплащателни сметки	79,276	250,142
Вземания от банки до 3 месеца	43,693	75,246
Обезценка за вземания от банки	(3)	(1)
Общо вземания от банки	122,966	325,387

Следващата таблица показва вземанията от банки в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2020 г.

Вземания от банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2019 г.	268,484	-	-	-	268,484
Нови финансови активи	9,700	-	-	-	9,700
Увеличение	47,204	-	-	-	47,204
Брутна стойност към 31 декември 2019 г.	325,388	-	-	-	325,388
Нови финансови активи	122,969	-	-	-	122,969
Отписване	(325,388)	-	-	-	(325,388)
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	122,969	-	-	-	122,969

Обезценка за вземания от банки

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2019 г.	(15)	-	-	-	(15)
Отписване	14	-	-	-	14
Стойност към 31 декември 2019 г.	(1)	-	-	-	(1)
Нови финансови активи	(3)	-	-	-	(3)
Отписване	1	-	-	-	1
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	(3)	-	-	-	(3)

16 Инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	2020	2019
Български държавни дългови ценни книжа	22,540	15,056
Акции	6,681	6,441
Общо инвестиционни ценни книжа (ССДВД)	29,221	21,497

Акциите включват участия в местни и чуждестранни финансови посредници.

16 Инвестиционни ценни книжа (продължение)

Следващата таблица показва дълговите ценни книжа в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2020 г.

Инвестиционни ценни книжа

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2019 г.	28,666	-	-	-	28,666
Нови финансови активи	(13,189)	-	-	-	(13,189)
Отписване	(421)	-	-	-	(421)
Брутна стойност към 31 декември 2019 г.	15,056	-	-	-	15,056
Нови финансови активи	20,496	-	-	-	20,496
Отписване	(12,844)	-	-	-	(12,844)
Други промени	(168)	-	-	-	(168)
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	22,540	-	-	-	22,540

Обезценка за инвестиционни ценни книжа

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2019 г.	(16)	-	-	-	(16)
Нови финансови активи					
Отписване	7	-	-	-	7
Промяна в кредитния риск	7	-	-	-	7
Стойност към 31 декември 2019 г.	(2)	-	-	-	(2)
Нови финансови активи	(11)	-	-	-	(11)
Промяна в кредитния риск	2	-	-	-	2
Стойност към 31 декември 2020 г.	(11)	-	-	-	(11)

Движението на акциите е представено в таблицата по-долу:

	2020	2019
Начално салдо	6,441	4,718
Печалби от промяна в справедливата стойност	769	1,638
Валутна преоценка	(529)	85
Крайно салдо	6,681	6,441

17 Кредити и вземания от клиенти, нетно

	2020	2019
Брутна стойност на кредити и вземания от клиенти	2,148,794	1,845,274
Обезценка	(39,046)	(35,192)
Общо кредити и вземания от клиенти, нетно	2,109,748	1,810,082

17 Кредити и вземания от клиенти, нетно (продължение)

Таблицата по-долу представя промените в брутната стойност и обезценката за кредитни загуби за кредити и вземания от клиенти, отчитани по амортизирана стойност в рамките на началото и края на отчетния период.

Кредити и вземания от клиенти

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2019 г.	1,557,546	31,922	46,670	940	1,637,078
Нови финансови активи	854,112	-	-	-	854,112
Модификации на договорените парични потоци	394	(12)	44	-	426
Погашение	(323,648)	(14,886)	(7,188)	-	(345,722)
Отписване	-	-	(2,559)	-	(2,559)
Промяна в начислената лихва	388	4	538	-	930
Промяна в главницата и таксите за отпускане	(292,859)	(1,049)	(5,006)	(77)	(298,991)
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	(94,189)	94,189	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	(1,022)	-	1,022	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	37,532	(37,532)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	(4,300)	4,300	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	2,037	(2,037)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	1,326	-	(1,326)	-	-
Брутна стойност към 31 декември 2019 г.	1,739,580	70,373	34,458	863	1,845,274
Нови финансови активи	759,061	-	-	-	759,061
Модификации на договорените парични потоци	432	(95)	18	-	355
Погашение	(196,215)	(13,119)	(2,307)	-	(211,641)
Отписване	-	-	(2,243)	-	(2,243)
Промяна в начислената лихва	780	111	180	-	1,071
Промяна в главницата и таксите за отпускане	(227,610)	(10,718)	(4,707)	(48)	(243,083)
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	(111,302)	111,302	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	(6,579)	-	6,579	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	92,749	(92,749)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	(22,115)	22,115	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	1,005	(1,005)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	1,199	-	(1,199)	-	-
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	2,052,095	43,995	51,889	815	2,148,794

17 Кредити и вземания от клиенти, нетно (продължение)

Обезценка за кредити и вземания от клиенти

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
Стойност към 31 декември 2019 г.	(7,394)	(4,668)	(26,876)	(63)	(39,001)
Нови финансови активи	(4,483)	-	-	-	(4,483)
Намаления, дължащи се на отписване	1,835	2,226	3,643	-	7,704
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	476	(476)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	5	-	(5)	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	(280)	280	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	430	(430)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	(231)	231	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	(31)	-	31	-	-
Увеличение на кредитния риск	(8,517)	(9,466)	(9,842)	(9)	(27,834)
Намаление на кредитния риск	5,555	9,024	10,111	70	24,760
Изписвания	-	-	3,662	-	3,662
Увеличение поради реструктуриране	-	-	-	-	-
Намаление поради реструктуриране	-	-	-	-	-
Стойност към 31 декември 2019 г.	(12,834)	(2,881)	(19,475)	(2)	(35,192)
Нови финансови активи	(6,377)	-	-	-	(6,377)
Намаления, дължащи се на отписване	862	583	786	-	2,231
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 2	877	(877)	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 1 и Фаза 3	125	-	(125)	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 1	(1,049)	1,049	-	-	-
Прехвърляния между Фаза 2 и Фаза 3	-	3,182	(3,182)	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 2	-	(76)	76	-	-
Прехвърляния между Фаза 3 и Фаза 1	(15)	-	15	-	-
Увеличение на кредитния риск	(7,320)	(5,510)	(8,777)	(24)	(21,631)
Намаление на кредитния риск	11,584	2,711	5,365	-	19,660
Изписвания	-	-	2,260	-	2,260
Увеличение поради реструктуриране	(2)	(9)	(25)	-	(36)
Намаление поради реструктуриране	5	2	32	-	39
Стойност към 31 декември 2020 г.	(14,144)	(1,826)	(23,050)	(26)	(39,046)

Следващите таблици показват дела на кредитния портфейл от клиенти, който е обект на мораториум поради COVID-19 или който е реструктуриран поради COVID-19. Мораториумът не води автоматично до прехвърляне в друга фаза.

	31 декември 2020				
Кредити и вземания от клиенти (брутна стойност)	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
В мораториум към момента:	5,085	1,705	-	-	6,790
само мораториум	5,085	1,705	-	-	6,790
мораториум и реструктуриране	-	-	-	-	-
С изтекъл мораториум:	248,652	4,510	10,228	-	263,390
само мораториум	248,652	3,895	9,977	-	262,524
мораториум и реструктуриране	-	615	251	-	866
Реструктуриране без мораториум:	-	2,809	3,295	-	6,104

	31 декември 2020				
Обезценка за кредити и вземания от клиенти	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	POCI	Общо
В мораториум към момента:	(40)	(1)	-	-	(41)
само мораториум	(40)	(1)	-	-	(41)
мораториум и реструктуриране	-	-	-	-	-
С изтекъл мораториум:	(2,388)	(295)	(4,571)	-	(7,254)
само мораториум	(2,388)	(254)	(4,450)	-	(7,092)
мораториум и реструктуриране	-	(41)	(121)	-	(162)
Реструктуриране без мораториум:	-	(317)	(1,625)	-	(1,942)

18 Дълготрайни материални и нематериални активи

	Земя и сгради	Обза- веждане	Активи с право на ползване- сгради	Немате- риални активи	Общо
Отчетна стойност					
Стойност към 1 януари 2019 г.	38,119	28,619	6,612	15,269	88,619
Придобити	2,539	3,561	645	1,679	8,424
Отписани	(378)	(5,310)	(2,084)	(18)	(7,790)
Стойност към 31 декември 2019 г.	40,280	26,870	5,173	16,930	89,253
Натрупана амортизация					
Стойност към 1 януари 2019 г.	8,068	19,294	-	10,202	37,564
Разходи за амортизация	1,095	2,768	1,191	1,256	6,310
Натрупана амортизация по отписани активи	(177)	(4,867)	(247)	(18)	(5,309)
Стойност към 31 декември 2019 г.	8,986	17,195	944	11,440	38,565
Балансова стойност					
Стойност към 1 януари 2019 г.	30,051	9,325	6,612	5,067	51,055
Стойност към 31 декември 2019 г.	31,294	9,675	4,229	5,490	50,688
Отчетна стойност					
Стойност към 1 януари 2020 г.	40,280	26,870	5,173	16,930	89,253
Придобити	10,540	1,389	1,384	1,891	15,204
Отписани	(220)	(2,122)	(1,334)	(12)	(3,688)
Стойност към 31 декември 2020 г.	50,600	26,137	5,223	18,809	100,769
Натрупана амортизация					
Стойност към 1 януари 2020 г.	8,986	17,195	944	11,440	38,565
Разходи за амортизация	1,109	2,583	943	1,376	6,011
Натрупана амортизация по отписани активи	(81)	(1,862)	(409)	(2)	(2,354)
Стойност към 31 декември 2020 г.	10,014	17,916	1,478	12,814	42,222
Балансова стойност					
Стойност към 1 януари 2020 г.	31,294	9,675	4,229	5,490	50,688
Стойност към 31 декември 2020 г.	40,586	8,221	3,745	5,995	58,547

19 Отсрочени данъчни активи

Отсрочените данъчни начисления включват следните временни разлики:

	2020	2019
Отсрочени данъчни активи		
Иззети активи	493	722
Неизползван отпуск от служители и провизии за пенсии	89	71
Други временни разлики	31	48
Общо отсрочени данъчни активи	613	841
Отсрочени данъчни пасиви		
Дълготрайни активи	509	482
Други временни разлики	46	46
Общо отсрочени данъчни пасиви	555	528
Нетни отсрочени данъци	58	313

Следващата таблица представя промяната на отсрочените данъци:

	2020	2019
Неизползван отпуск от служители и провизии за пенсии	18	5
Иззети активи	(229)	(264)
Дълготрайни активи	(27)	22
Други временни разлики	(17)	-
Обща промяна в отсрочените данъци (прил. 13)	(255)	(237)

20 Други активи

	2020	2019
Търговски вземания	4,208	5,456
Иззети активи	549	3,114
Авансови плащания и разходи за бъдещи периоди	771	857
Неразрешени овърдрафти	535	-
Други данъчни вземания	224	178
Обезценка за други активи	(27)	(33)
Общо други активи	6,260	9,572

Иззетите активи, които са показани в таблицата по-горе, включват недвижими имоти, селскостопанска и урегулирана земя и др. Те се отчитат по по-ниската от балансовата стойност на отписаните кредити или справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. В края на 2020 г. иззетите активи са само търговски имоти. Равнение на балансовата стойност на иззетите активи е, както следва:

Иззети активи	2020	2019
Стойност към 1 януари	3,114	5,349
Придобиване	367	251
Отписване/ (продажба)	(3,580)	(3,080)
Възстановяване на обезценка на иззети активи	648	594
Стойност към 31 декември	549	3,114

20 Други активи (продължение)

По отношение на иззети активи и инвестиционни имоти справедливата стойност се определя на база на вътрешни изчисления. Групата прилага следните модели на оценка:

- Метод на възстановителната стойност. При този метод под внимание се вземат текущите възстановителни разходи за възпроизвеждане на актива, като се включват и разходите за транспорт и за въвеждане в употреба.
- Метод на дисконтираните парични потоци (метод на приходната стойност). Отчита се настоящата стойност на нетните парични потоци, които се очаква да бъдат генерирани от актива, като се вземат предвид темпа на нарастване на приходите и планираните капиталови разходи; очакваните бъдещи парични потоци се дисконтират, като се прилагам лихвен процент, който е рисково претеглен.
- Метод на пазарните аналози. При този метод е налице пряко сравнение с продажните цени на сходни активи.

Следващата таблица показва стойността на другите финансови активи в три фази за целите на измерването на очакваните кредитни загуби към 31 декември 2020 г.

Други финансови активи

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Брутна стойност към 1 януари 2019 г.	4,859	-	-	-	4,859
Нови финансови активи	5,456	-	-	-	5,456
Отписване	(4,859)	-	-	-	(4,859)
Брутна стойност към 31 декември 2019 г.	5,456	-	-	-	5,456
Нови финансови активи	4,743	-	-	-	4,743
Отписване	(5,456)	-	-	-	(5,456)
Брутна стойност към 31 декември 2020 г.	4,743	-	-	-	4,743

Обезценка за други активи

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	РОСІ	Общо
Стойност към 1 януари 2019 г.	(29)	-	-	-	(29)
Нови финансови активи	(4)	-	-	-	(4)
Отписване	-	-	-	-	-
Стойност към 31 декември 2019 г.	(33)	-	-	-	(33)
Нови финансови активи	(6)	-	-	-	(6)
Отписване	12	-	-	-	12
Стойност към 31 декември 2020 г.	(27)	-	-	-	(27)

21 Привлечени средства от банки

	2020	2019
Разплащателни сметки	642	434
Получени заеми	7,114	27,200
Общо привлечени средства от банки	7,756	27,634

Разплащателните сметки включват задължения към ПроКредит Банк Германия и задълженията към други банки от ПроКредит Групата в размер на 17 хил. лева (2019 г.: 108 хил. лева). Получените заеми са задължения към ПроКредит Банк Германия в размер на 7,114 хил. лева (2019 г.: 27,200 хил. лева) и са с падеж 2024 г.

22 Привлечени средства от клиенти	2020	2019
Депозити на виждане		
- Физически лица	230,405	189,042
- Бизнес клиенти	841,667	598,981
Общо депозити на виждане	1,072,072	788,023
Спестовни влогове		
- Физически лица	380,983	307,316
- Бизнес клиенти	469,083	526,083
Общо спестовни влогове	850,066	833,399
Срочни депозити		
- Физически лица	220,712	221,689
- Бизнес клиенти	241,662	197,238
Общо срочни депозити	462,374	418,927
Преводи в процес на изпълнение	24,515	11,650
Общо привлечени средства от клиенти	2,409,027	2,051,999

23 Привлечени средства от финансови институции

Институция	Крайна година на падеж	2020	2019
Европейска банка за възстановяване и развитие (EBRD)	2023	89,282	97,554
Европейска инвестиционна банка (EIB)	2024	48,870	19,558
Черноморска банка за търговия и развитие	2021	39,158	-
Европейски инвестиционен фонд (EIF)	2026	20,188	28,342
Общо привлечени средства от финансови институции		197,498	145,454

Споразумението за заем с Европейския инвестиционен фонд е по програма Джереми и е насочено към съфинансиране на малки и средни предприятия. Групата е в съответствие с всички коефициенти, включени в съответните договори за 2020 г. Заемите, получени от финансови институции, не са обезпечени от Групата.

24 Пасиви по лизинг

Пасивите по лизинги могат да се анализират, както следва:

	31 декември 2020 г.	31 декември 2019 г.
Общо пасиви по лизинг	3,818	4,274
	31 декември 2020 г.	31 декември 2019 г.
Краткосрочни пасиви по лизинг	843	1,020
Дългосрочни пасиви по лизинг	2,975	3,254
Общо пасиви по лизинг	3,818	4,274

24 Пасиви по лизинг (продължение)

	31 декември 2020 г.	31 декември 2019 г.
Минимални лизингови вноски		
До 1 година	1,006	1,089
Между 1 и 5 години	2,708	2,818
Над 5 години	1,024	904
Общо минимални лизингови вноски	4,738	4,811
Намалени със сумите, представляващи финансови разходи	(920)	(537)
Настояща стойност на минималните лизингови вноски	3,818	4,274
	31 декември 2020 г.	31 декември 2019 г.
Разходи за лихви по пасиви по лизинг	97	128
Разходи, свързани с лизинг на активи с ниска стойност	91	271
Общо разходи, свързани с лизинг	188	399

Групата има общи изходящи парични потоци по лизинг в размер на 1,937 хил. лева през 2020 г. (1,564 хил. лева през 2019 г.).

25 Деривативни финансови пасиви

Деривативните финансови пасиви представляват нетната позиция на начислените лихви по лихвен суап с ПроКредит Банк Германия с договорен размер 10,270 хил. лева. Стойността му към 31 декември 2020 г. е 7,776 хил. лева (2019: 8,791 хил. лева). Справедливата стойност на деривативните финансови пасиви към 31 декември 2020 г. е 326 хил. лева (2019: 305 хил. лева).

26 Други пасиви	2020	2019
Кредитори	2,418	4,024
Други данъчни задължения	943	839
Приходи за бъдещи периоди	1	1
Други задължения	12	18
Общо други пасиви	3,374	4,882

Другите финансови пасиви представляват позицията "Кредитори" в горната таблица.

27 Провизии	2020	2019
Провизии за задбалансови ангажименти	682	626
Провизии за неизползван отпуск от служителите	410	281
Провизии за пенсии	222	174
Общо провизии	1,314	1,081

27 Провизии (продължение)

Задължения за дефинирани доходи при пенсиониране

Очакваната сума на задължението към всяка една отчетна дата, както и признатите разходи по отношение на доходите при пенсиониране, се базират на актюерски доклад (по-долу е представена информация за актюерските допускания). При плана за дефинирани доходи (задължение за изплащане на доходи при пенсиониране) не е налице инвестиране в специално определени активи.

Изменение на настоящата стойност на задълженията за дефинирани доходи

	2020	2019
Задължения за дефинирани доходи към 1 януари	174	126
Текущи разходи	24	23
Актюерска (печалба)/загуба от промяна във финансовите и демографски допускания	23	24
Разходи за лихви	1	1
Задължения за дефинирани доходи към 31 декември	222	174

Актюерски допускания

Основните актюерски допускания към отчетната дата са, както следва (представени като средно-претеглени величини).

	2020	2019
Дисконтов фактор към 31 декември	0.34%	0.68%
Норма на увеличение на възнагражденията	5.00%	5.00%
Промяна в лихвения процент	5.00%	5.00%

28 Собствен капитал

Акционерен капитал и премиен резерв

Към 31 декември 2020 г. собственият капитал на Групата се състои от акционерен капитал и премиен резерв. Акционерният капитал на Групата от 203,326 хил. лева е разделен на 203,326 хил. акции с номинална стойност от 1 лев всяка (2019 г: 203,326 хил.). Всички акции дават равно право на глас и са изцяло платени. ПроКредит Холдинг е едноличен собственик на капитала на Групата. Премийният резерв е 3,496 хил. лева. (2019 г: 3,496 хил. лева.).

Неразпределена печалба и резерви

Законови и други резерви - те са разпределени от нетната печалба на Групата в съответствие с Търговския закон, член 246. Средствата по тези резерви може да се използват само за покриване на текуща загуба или загуба от минали години.

Преоценъчни резерви – включват акумулираните преоценки на финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход.

Неразпределена печалба - включва натрупаната печалба на Групата. През 2020 г. Групата не изплати дивиденди в следствие на решението на БНБ за подпомагане на капиталовата база на ниво банкова система.

29 Равняване на движенията на задължения, произтичащи от финансови дейности, към паричните потоци

	Задължения към					Основен капитал			Общо
	Банки	Клиенти	Фин. институции	Пасиви по лизинг	Други пасиви	Собствен капитал/премия	Резерви	Неразпределена печалба	
Баланс към 1 януари 2019 г.	91,164	1,656,287	179,662	-	5,221	187,264	14,708	40,544	2,174,850
Постъпления от привлечени средства	-	-	97,792	-	-	-	-	-	97,792
Изплащане на привлечени средства	(25,426)	-	(132,307)	(1,436)	-	-	-	-	(159,169)
Изплатени дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	(35,423)	(35,423)
Общо промени от финансови парични потоци	(25,426)	-	(34,515)	(1,436)	-	-	-	(35,423)	(96,800)
Други промени									
Свързани с финансови задължения									
Краткосрочни привлечени средства от банки и фин. институции	(37,557)	-	-	-	-	-	-	-	(37,557)
Разходи за данъци	-	-	-	-	3,827	-	-	-	3,827
Платени данъци	-	-	-	-	(3,820)	-	-	-	(3,820)
Задължения към клиенти	-	395,692	-	-	-	-	-	-	395,692
Нереализирани (печалби)/загуби от валутна преоценка	-	13	-	-	-	-	-	-	13
Увеличение на лизинговия пасив	-	-	-	5,838	-	-	-	-	5,838
Увеличение на други пасиви	-	-	-	-	1,562	-	-	-	1,562
Разходи за лихви	1,011	4,053	1,092	-	-	-	-	-	6,156
Платени лихви	(1,558)	(4,046)	(785)	(128)	-	-	-	-	(6,517)
Общо други промени, свързани с финансови задължения	(38,104)	395,712	307	5,710	1,569	-	-	-	365,194
Свързани със собствения капитал									
Преоценка на инвестиционни ценни книжа	-	-	-	-	-	-	1,491	-	1,491
Трансфер	-	-	-	-	-	-	1,956	(1,956)	-
Увеличение на капитала	-	-	-	-	-	19,558	-	-	19,558
Печалба за годината	-	-	-	-	-	-	-	36,202	36,202
Общо други промени, свързани със собствения капитал	-	-	-	-	-	19,558	3,447	34,246	57,251
Баланс към 31 декември 2019 г.	27,634	2,051,999	145,454	4,274	6,790	206,822	18,155	39,367	2,500,495
Постъпления от привлечени средства	-	-	68,455	-	-	-	-	-	68,455
Изплащане на привлечени средства	(19,558)	-	(16,537)	(1,840)	-	-	-	-	(37,935)
Изплатени дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо промени от финансови парични потоци	(19,558)	-	51,918	(1,840)	-	-	-	-	30,520
Други промени									
Свързани с финансови задължения									
Краткосрочни привлечени средства от банки и фин. институции	209	-	-	-	-	-	-	-	209
Разходи за данъци	-	-	-	-	3,790	-	-	-	3,790
Платени данъци	-	-	-	-	(3,821)	-	-	-	(3,821)
Задължения към клиенти	-	357,448	-	-	-	-	-	-	357,448
Нереализирани (печалби)/загуби от валутна преоценка	-	(392)	-	-	-	-	-	-	(392)
Увеличение на лизинговия пасив	-	-	-	1,384	-	-	-	-	1,384
Намаление на други пасиви	-	-	-	-	(1,254)	-	-	-	(1,254)
Разходи за лихви	359	2,430	1,244	97	-	-	-	-	4,130
Платени лихви	(888)	(2,458)	(1,118)	(97)	-	-	-	-	(4,561)
Общо други промени, свързани с финансови задължения	(320)	357,028	126	1,384	(1,285)	-	-	-	356,933
Свързани със собствения капитал									
Преоценка на инвестиционни ценни книжа	-	-	-	-	-	-	685	-	685
Трансфер	-	-	-	-	-	-	1,956	(1,956)	-
Увеличение на капитала	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Печалба за годината	-	-	-	-	-	-	-	33,908	33,908
Общо други промени, свързани със собствения капитал	-	-	-	-	-	-	2,641	31,952	34,593
Баланс към 31 декември 2020 г.	7,756	2,409,027	197,498	3,818	5,505	206,822	20,796	71,319	2,922,541

30 Условни задължения и ангажименти

Задбалансови задължения

Таблицата, представена по-долу показва договорения размер на задбалансовите финансови инструменти на Групата, представляващи кредитни ангажименти:

	2020	2019
Ангажименти по предоставени кредити	372,994	279,696
Банкови гаранции и акредитиви	73,485	40,866
Общо условни задължения и ангажименти	446,479	320,562
Провизии по задбалансови задължения	2020	2019
В началото на годината	626	553
Намаление	(513)	(553)
Увеличение	569	626
В края на годината	682	626

31 Сделки със свързани лица

ПроКредит Холдинг е едноличен акционер, компания-майка на Групата и упражнява контрол върху нейната дейност. ПроКредит Банк има споразумение за стенд-бай линия с ПроКредит Холдинг за 10 млн. евро, която е насочена към управление на ликвидността, но не е усвоена към края на 2020 г. Групата плаща такса ангажимент съгласно споразумението за стенд-бай линията. Групата е взела кредити от ПроКредит Банк Германия (изцяло притежавано дъщерно дружество на ПроКредит Холдинг) съгласно няколко договора за кредит. Други банки от ПроКредит групата поддържат разплащателни сметки в Групата, които те са оповестени в прил. 21.

Обемът на сделките със свързани лица към края на отчетния период и съответните приходи и разходи за отчетния период са, както следва:

Транзакции/салда с ПроКредит Холдинг	2020	2019
Други приходи	196	198
Задължения в края на годината	124	108
Разходи за лихви	82	423
Други разходи	2,639	2,146
Транзакции/салда с други дружества от групата на ПроКредит Холдинг	2020	2019
Кредити и вземания в края на годината	99,155	317,024
Приходи от лихви	(13)	(131)
Други приходи	145	270
Задължения в края на годината	7,457	27,617
Разходи за лихви	372	699
Други разходи	1,538	2,900

31 Сделки със свързани лица (продължение)

През 2020 г. общото възнаграждение на ръководството е било 562 хил. лева (2019 г.: 655 хил. лева). Сумата е само за възнаграждения и други суми не са изплащани на ръководството.

32 Събития след датата на финансовия отчет

Собственикът на капитала на Групата на извънредна сесия проведена на 22 март 2021 г., взе решение за увеличаване на акционерния капитал на Групата с 29.3 мил. лева.

Собственикът на капитала на Групата на извънредна сесия проведена на 22 март 2021 г., одобри промени в Надзорния съвет на ПроКредит Банк, както следва:

- Освобождава г-н Клаус-Петер Цайтингер и г-н Кристиан Кистнер като членове на Надзорния съвет.
- Назначава г-н Патрик Силван Цайтингер и г-н Хубертус Петрус Мария Кнапен за нови членове на Надзорния съвет.

Частно средно училище Дени Дидро ЕАД беше вписано в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование към Министерството на образованието и науката на 18 март 2021 г.

Няма други събития, настъпили след отчетната дата, които да имат съществен ефект върху консолидирания финансов отчет за 2020 г.

Годишен консолидиран доклад за дейността на ръководството на ПроКредит Банк (България) ЕАД за 2020 година

Описание на дейността

Групата на ПроКредит Банк (България) ЕАД се състои от ПроКредит Банк (България) ЕАД, ПроКредит Пропъртийз ЕАД, ПроКредит Едюкейшън ЕАД и Частно средно училище Дени Дидро ЕАД (заедно: „Групата“).

ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“ или „Банката“) е основана на 6 юни 2001 г. в резултат на учредителното събрание на акционерите – а именно Европейската банка за възстановяване и развитие („EBRD“), Международната финансова корпорация („IFC“), ПроКредит Холдинг АГ & Ко. КГаА („ПроКредит Холдинг“), Дойче Инвестиционс-унд Ентвicklунгсгезелшафт ГмбХ („DEG“) и Комерцбанк АГ. Банката е регистрирана като българско акционерно дружество на 28 септември 2001 г. в Софийски градски съд. От началото на 2013 г. едноличен собственик на капитала на Банката е ПроКредит Холдинг.

ПроКредит Холдинг е компанията-майка на Банката и упражнява контрол върху нейната дейност.

Групата се управлява чрез Надзорен съвет, състоящ се от петима членове и Управителен съвет, състоящ се от четирима членове, избирани за период от три години.

ПроКредит Банк подкрепя развитието и предоставя пълно банково обслужване. Банката предлага отлично обслужване, както на предприятията, така и на физическите лица. В своята дейност ПроКредит Банк спазва няколко основни принципа: прозрачност в общуването с клиентите; не се насърчава потребителското кредитиране; предоставят се само услуги, които се базират, както на разбирането за профила на конкретния клиент, така и на задълбочен финансов анализ. Този отговорен подход към банковата дейност позволява изграждането на дългосрочни партньорства с клиентите, които са базирани на взаимно доверие и сътрудничество.

В работата си с бизнес клиентите, ПроКредит Банк се фокусира върху малките и средните предприятия, тъй като е уверена, че те създават работни места и имат жизненоважен принос за икономиките, в които работят. Като предлага разбираеми и достъпни депозити и други банкови услуги и инвестирайки значителни средства във финансовата образованост, ПроКредит Банк се стреми да изгражда култура на спестяване и отговорност, които спомагат за повече стабилност и сигурност във всяко домакинство.

Групата обособява своите клиенти в съответствие с техния бизнес потенциал, като групите биват – бизнес клиенти: малки и средни предприятия, както и физически лица. Бизнес клиентите, които се обслужват от ПроКредит Банк, включват: търговски дружества, земеделски производители и самонаети лица, докато фокусът при физическите лица са получателите на регулярен доход и собственици на бизнес. Групата се стреми да има детайлни познания за своите клиенти от гледна точка на бизнес модел и планове за развитие и инвестиции, като целта е да може да се приложи индивидуален подход към всеки клиент, както и дългосрочна стратегия за неговото обслужване. Стратегически фокус на Групата са производствени дружества, земеделски производители, финансирането на проекти в областта на енергийната ефективност, опазването на околната среда и възобновяемите енергийни източници.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Описание на дейността (продължение)

Акционерите на Групата очакват устойчива възвръщаемост на инвестициите в дългосрочен план, като краткосрочното максимизиране на печалбата не е цел. ПроКредит Банк инвестира усилено в обучението и развитието на своите служители, за да създаде открита и ползотворна работна атмосфера и да осигури професионално и компетентно обслужване за клиентите.

Към края на 2020 г. дейността на Групата се осъществява чрез централата ѝ в град София и 6 клон в страната и 1 в Солун (Гърция). Клоновата мрежа обхваща основните бизнес райони на Република България и по този начин Групата предлага пълна гама от банкови услуги в цялата страна.

Развитие и резултати от дейността през 2020 година

През 2020 г. ПроКредит Банк продължи своите усилия за подобряване на ефективността в работата си, като едновременно се фокусира върху разширяване на капацитета за предоставяне на качествено и компетентно обслужване, както и към изграждане на дългосрочни отношения със своите клиенти. В Групата функционира адекватна институционална структура под формата на специализирани отдели и тясна комуникация между тях и централно управление и клонова мрежа. Промените на процесите в Групата целят повишаване на ефективността и качеството на работа на институцията. През 2020 г. бяха налице следните основни развития:

- Въпреки предизвикателната среда заради пандемията COVID-19, бе реализирано солидно нарастване на кредитния и депозитния портфейл при основните целеви групи от клиенти – малки и средни предприятия и физически лица, като ръстът през 2020 г. на общия кредитен портфейл бе 16.6%, докато на общия депозитен портфейл бе 17.4% (и при двата – изпреварващо спрямо средните аналогични показатели за банковата система). Постигнатите резултати по отношение на основните бизнес сегменти се основават на оптимизирания процес по привличане на клиенти и одобрение на финансиране, на изготвяне на индивидуални стратегии за работата с отделните предприятия и физически лица, на целенасочените усилия на Групата за привличане на цялостния банков бизнес на клиентите, както и за повишаване на активността им по отношение на извършване на банкови операции. Същевременно, качеството на кредитния портфейл остана на много добро ниво в сравнение със средното на пазара, въпреки нарастването на дела на кредитите, класифицирани във фаза 3 или POCI по МСФО 9 от 1.9% към 31.12.2019 г. до 2.5% към 31.12.2020 г., в резултат на влошената макроикономическа среда и намалената бизнес активност поради ограниченията, свързани с пандемията от COVID-19.
- Групата продължи своя структуриран подход за привличане на нови бизнес клиенти и физически лица, както и цялостния им банков бизнес, като общият брой клиенти се увеличи с 3% през 2020 г. в сравнение с края на 2019 г. Развита и подобрена инфраструктура помогна за този процес, чрез прилагането на концепцията за директно банкиране (включително възможностите за отдалечена идентификация на клиенти, както и за привличане на клиенти чрез цифрови канали). Едновременно с това средно-месечния брой на извършените основни банкови операции от един клиент също се увеличи през 2020 г. в сравнение с 2019 г. Това развитие доказва гъвкавостта и устойчивостта на бизнес модела на Групата дори по време на стрес.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2020 година (продължение)

- Бяха направени инвестиции в развитие на нови функционалности на информационните системи и платформата за извършване на електронни банкови операции (системата за интернет банкиране ПроБанкинг) по отношение на разширяване на обхвата на автоматизирани клиентски заявки, обработени без участието на оператора. Контактният център на Групата бе развит допълнително за предоставяне на високо професионално обслужване, тъй като същият има ключова роля в процеса на привличане на клиенти. Дистанционната видео идентификация се използва за обслужване на настоящите клиенти и тази технология позволява разширяване на обхвата на обслужването на клиентите по ефективен и сигурен начин. Към края на 2020 г. практически 100% от клиентските операции се извършват по електронен път (чрез ПроБанкинг; операции с карти; операции на банкомат).
- Бяха реализирани редица проекти в областта на опазване на околната среда като: закупуване на 100% възобновяема електроенергия – за всички офиси на Групата; закупуване на сертификати за компенсиране на емисиите на CO₂ от потреблението на отопление за 2019 г. и 2020 г., като централата в София се превърна в първата въглеродно неутрална сграда в Европа, сертифицирана по EDGE Zero carbon през лятото на 2020 г.; провеждане на кампании за повишаване на осведомеността и обучения на персонала. Групата също така доразви своя опит в финансирането на проекти за възобновяеми енергийни източници, които бяха двигател на растежа на портфейла от зелени кредити през 2020 г.

Освен със своите клиенти, ПроКредит Банк гради дългосрочни взаимоотношения и със своите служители. Това е заложено от самото начало – със сериозен и прозрачен процес на подбор на бъдещите служители. Стремешът е да се привлекат отдадени личности, които разбират и подкрепят начина, по който работи Групата. Всички бъдещи служители на Групата преминават през един и същ процес на подбор. В рамките на програмата участниците придобиват знания и умения, както в дисциплини, свързани с банковото дело, така и в областта на комуникацията и аналитичното мислене. Курсът включва теоретични занятия и практическо обучение в клоновете и обслужващите офиси на ПроКредит Банк. Институцията се придържа към валидния за цялата ПроКредит група отговорен подход към персонала, като съблюдава своите етични ценности и не толерира проявите на дискриминация. ПроКредит Банк е уверена, че това гарантира успешно бъдещо сътрудничество със служителите, както и отворена и стимулираща работна среда. Групата е силно ангажирана с предоставянето на възможности за постоянно обучение и развитие на персонала на всички нива. Заедно с политиката за вътрешно израстване на служителите, тези възможности допринасят за изграждането на силен и мотивиран екип. За да отговарят на изискванията към отговорностите на ръководните позиции, всички ръководители задължително посещават курсовете в академиите на ПроКредит групата. През 2020 г. Групата инвестира в обучението на своите служители 1,022 хил. лева (2019 г.: 1,919 хил. лева).

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2020 година (продължение)

През 2020 г. ПроКредит Банк затвърди своята ангажираност към развитието на българския бизнес и насърчаването на спестовна култура и практика на изграждане на семейни активи сред домакинствата в страната. Групата продължи активно да предоставя нови кредити и да подкрепя реализацията на различни бизнес проекти на своите клиенти. Новият бизнес под формата на ново-отпуснати кредити през 2020 г. възлиза на 1,052 млн. лева (2019 г.: 880 млн. лева) (включително неусвоени ангажименти), като нетният кредитен портфейл отбеляза ръст спрямо нивото от края на 2019 г. с 16.6% (2020: 2,110 млн. лева, 2019: 1,810 млн. лева). В резултат на целенасочените усилия на Групата за развитие на спестовна култура сред своите клиенти, както и за привличане на целия им банков бизнес, през 2020 г. депозитите на клиенти отбелязаха солиден ръст спрямо предходната година. Увеличението е в размер на 17.4% в сравнение с края на 2019 г., като към 31.12.2020 г. общата депозитната база е в размер на 2,409 млн. лева (2019 г.: 2,052 млн. лева), като е важно да бъде отбелязан реализираният ръст в размер на 314 млн. лева (или 19.2%) при разплащателните сметки и спестовните влогове. Общата сума на активите се увеличи с 16.9% спрямо края на 2019 г. и достигна 2,923 млн. лева (2019 г.: 2,500 млн. лева). Активните депозитни клиенти, обслужвани от ПроКредит Банк към края на 2020 г., са 46,000.

ПроКредит Банк стратегически се фокусира към обслужването на производствени предприятия, тъй като при тях е налице възможност за устойчиво развитие и тяхната дейност има значителен ефект върху заетостта в отделните региони. През 2020 г. бяха финансирани близо 300 подобни фирми, като общата стойност на отпуснатите кредити бе в размер над 348 млн. лева.

Групата запазва лидерската позиция на българския финансов пазар по отношение на обслужването на земеделски производители, като в края на 2020 г. клиентите земеделски производители са 2,420. През 2020 г. на земеделски производители бяха отпуснати кредити на стойност 279 млн. лева, като по този показател Групата е една от водещите кредитни институции в страната.

Друг фокус в работата през годината по отношение на бизнес клиентите на Групата бе участието в съвместни програми с Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ). В допълнение към вече активни или завършени такива като: инициатива JEREMIE ("Съвместни европейски ресурси за микро, малки и средни предприятия"); програмата "InnovFin" чрез финансови инструменти „Хоризонт 2020“, с цел подпомагане на иновативни малки и средни предприятия в България и Гърция; оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ с цел подобряване на достъпа до финансиране за малки и средни предприятия, ПроКредит Банк и ЕИФ допълнително разшириха партньорството си, като сключиха нови гаранционни споразумения през 2020 г., както следва:

- JEREMIE Bulgaria – гаранция за документарно финансиране за портфейл от заеми и документарни операции.
- ESIF EAFRD Greece за портфейл от кредити за земеделски производители (приложимо за гръцки кредитополучатели).
- ESIF ERDF Greece за портфейл от кредити за МСП (приложимо за гръцки кредитополучатели).
- Разширяване на програмата InnovFin за портфейл от кредити за МСП, включително такива за подкрепа на COVID-19.

През 2020 г. Групата сключи и ново споразумение за гаранция с Гръцката банка за развитие (HDB) за портфейл от кредити за МСП. Програмата е приложима за гръцки кредитополучатели.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2020 година (продължение)

До края на 2020 г. по съвместните програми с ЕИФ и HDB, са отпуснати над 5,400 кредита в размер на 600 млн. евро. ПроКредит Банк ще продължи да разширява съвместната работа с ЕИФ по програмите за финансиране на малки и средни предприятия и през 2021 г.

Важен аспект в дейността на Групата е ангажираността ѝ в дейности, насочени към опазване на околната среда и подобряване на енергийната ефективност. Всички банки принадлежащи към ПроКредит групата задават високи стандарти по отношение на ефекта от техните операции върху околната среда. Банките ПроКредит имат тристранен подход към предизвикателствата, свързани с опазването на околната среда:

Първи стълб: Вътрешна система за управление на околната среда – във вътрешната организация на работа на Групата е въведен подход за по-доброто разбиране и подобряването на устойчивото потребление на енергия и ефекта на Групата върху околната среда.

Втори стълб: Управление на риска за околната среда при кредитиране – внедрена система за опазване на околната среда на базата на постоянна оценка на кредитния портфейл (включително отхвърляне на искания за кредит от предприятия участващи в дейности, които се считат за носещи риск за околната среда).

Трети стълб: Популяризирането на „зелени финанси“ – ПроКредит Банк цели да популяризира икономическото развитие, което е максимално съобразено с устойчивото използване на околната среда. Това на практика означава ангажиране в проекти, които се реализират в следните направления: (1) Подобряване на енергийната ефективност; (2) Производство на енергия от възобновяеми източници; (3) Мерки с благоприятно въздействие върху околната среда. Групата изгражда необходимия административен и експертен капацитет, които да ѝ позволят да бъде още по-активна в подкрепата си за реализацията на подобни проекти на своите клиенти.

Групата прилага специално разработена вътрешна методология, която позволява извършването на анализ и оценка на инвестициите на клиентите в областта на енергийната ефективност и опазването на околната среда. През 2020 г. ПроКредит Банк финансира, както бизнес клиенти, така и физически лица при осъществяване на „зелени“ проекти. Сумата на предоставените кредитите, възлиза на 528 млн. лева към 31.12.2020 г., като „зеленият“ портфейл на Групата реализира общ ръст от 58% през 2020 г. спрямо края на 2019 г. (основно поради увеличаване на финансирането за производство на енергия от възобновяеми източници). Основен фокус в бизнес дейността на Групата и през 2021 г. ще бъде финансирането на проекти, свързани с подобряване на енергийната ефективност и опазването на околната среда.

През годината ПроКредит Банк продължи да насърчава своите клиенти да ползват пълно банково обслужване от институцията, като различните възможности за електронни и безкасови операции като интернет банкиране, използване на банкови карти и различни устройства, които са на разположение в 24-часовите зони за обслужване, и комуникация с Контактен център са ключови елементи от бизнес стратегията. Този подход в работата спестява време на клиентите, като същевременно позволява служителите да се фокусират върху качеството на обслужване и консултации с клиентите.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Развитие и резултати от дейността през 2020 година (продължение)

По отношение на качеството на активите на Групата в резултат на организирания и структуриран подход в работата с проблемни кредити, нивото на подобни експозиции е значително по-ниско от средното за банковата система. Към 31.12.2020 г. експозициите в просрочие над 90 дни възлизат на 1.4% от общия кредитен портфейл, докато аналогичният показател за банковата система към същата дата според данните публикувани от БНБ е 5.0%. Един от основните показатели, който Групата наблюдава в процеса на управление на кредитния риск – съотношението на сумата от кредитите в просрочие над 30 дни към общия кредитен портфейл – възлиза на 1.5% към 31.12.2020 г. (2019 г.: 1.4%).

Финансови показатели

Изложените по-долу финансови показатели се базират на годишния финансов отчет, изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО).

Отчет за приходи и разходи

Нетен доход от лихви

През финансовата 2020 г. отчетената сума на нетните приходи от лихви възлиза на 59,972 хил. лева. (2019 г.: 54,301 хил. лева), като промяната спрямо предходната година е увеличение в размер на 10.4%.

Приходи от лихви: приходите от лихви в размер на 65,241 хил. лева на практика изцяло се формират от приходи от лихви от отпуснати кредити. В сравнение с 2019 г. (60,946 хил. лева) общите приходи от лихви се увеличават с 7.0% в резултат на увеличаване на кредитния портфейл и плавно намаление на нетния лихвен марж през 2020 г.

Разходи за лихви: общите разходи за лихви през 2020 г. възлизат 5,269 хил. лева (2019 г.: 6,645), като основният разход за лихви (46.1%) е сформирани от лихвите по привлечени средства от клиенти и е в размер на 2,431 хил. лева (2019 г.: 4,053 хил. лева). Останалите разходи за лихви се дължат на лихвите, начислени по привлечени средства от банки и други финансови институции и пасиви по лизинг, в размер на 1,699 хил. лева (32.2%) (2019 г.: 2,231 хил. лева). и разходи за лихви по активи за 1,139 хил. лева (21.6%) (2019: 361 хил. лева). В сравнение с 2019 г. е налице намаление от 20.7% в общите разходи за лихви. Това е в резултат от по-ниските средно-годишни лихвени проценти, както по депозитите на клиенти, така и по привлечените средства от финансови институции, което е в съответствие и с най-ниските исторически нива на лихвените проценти на европейския финансов пазар.

Нетен доход от комисиони

Отчетеният нетен размер на приходи от комисиони възлиза общо в размер на 23,578 хил. лева (2019 г.: 25,345 хил. лева), като е налице 7.0% общ спад.

Приходи от комисиони: общият размер на приходите от комисиони възлиза на 26,447 хил. лева и в сравнение с 2019 г. (28,319 хил. лева) бележи спад в размер на 6.6%, който се поражда основно от намаляване на цените на основни банкови операции (като плащания в лева и чужда валута, което бе свързано и с влизането в сила на Регламент (ЕС) 2019/518) и намалена бизнес и клиентска активност поради ограничителните мерки, наложени във връзка с пандемията COVID-19.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Разходи за комисиони: общият размер на разходите за комисиони през 2020 г. възлиза на 2,869 хил. лева. В сравнение с 2019 г. (2,974 хил. лева) общият размер на платените такси намалява с 3.5%, като основно това се дължи на намаление на таксите за платежни услуги.

Нетен доход от валутни операции

Общият размер на нетния доход от търговски операции през 2020 г. възлиза на 8,943 хил. лева (2019 г.: 8,823 хил. лева) като налице е ръст от 1.4%, поради увеличението на извършваните транзакции. Сумата на нетния доход от търговски операции включва приходи от валутни операции и валутни преоценки.

Други приходи/ разходи от дейността

Основно перо от тази позиция представляват приходите или разходите, свързани с обезценка и администриране на придобити активи, които са били обезпечения по проблемни кредитни вземания. През 2020 г. е налице приход от 220 хил. лева, което е намаление спрямо 2019 г. (422 хил. лева).

Разходи по Отчета за приходи и разходи

Разходи за обезценка на финансови активи: през 2020 г. Групата е начислила приходи от реинтегриране на обезценка в размер на 5,811 хил. лева (2019 г.: 464 хил. лева възстановяване на обезценка). Резултатът за 2020 г. е свързан с нарастване на кредитния портфейл и повишен кредитен риск за определени експозиции, които се оценяват индивидуално.

Разходи за дейността: общата сума на разходите за дейността на Групата за 2020 г. възлиза на 50,388 хил. лева, което означава увеличение със 2.0% спрямо равнището от 2019 г. (49,379 хил. лева). През 2020 г. нивото на оперативните разходи остава почти същото като през 2019 г. Основната позиция, при която има увеличение, са разходите за персонал, като те се увеличават с 7,4% в сравнение с отчетените през 2019 г. В същото време останалата част от оперативните разходи са намалели с общо 1,1%, като по-значителни намаления са реализирани в: разходи, свързани с обучение (включително пътувания с цел обучение), разходи за маркетинг, разходи за други услуги.

Разпределението на разходите по направления по Отчета за приходи и разходи за 2020 г. е, както следва:

- разходи за персонала: 19,790 хил. лева (2019 г.: 18,429 хил. лева);
- плащания към Фонда за гарантиране на влоговете и Фонда за реструктуриране на банките: 6,864 хил. лева (2019 г.: 5,658 хил. лева);
- разходи за амортизации на активи: 6,011 хил. лева (2019 г.: 6,310 хил. лева)
- други разходи за дейността: 17,723 хил. лева (2019 г.: 18,982 хил. лева).

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Финансов резултат

Финансовият резултат на Групата преди данъчно облагане е в размер на 37,903 хил. лева (2019 г.: 40,413 хил. лева), а след облагане нетната печалба е в размер на 33,908 хил. лева (2019 г.: 36,202 хил. лева). Групата отчита намаление на нетната печалба с 6.3%, като увеличението на нетният доход от лихви се компенсира с намалението на нетният доход от комисионни и разходи за обезценка. Възвращаемостта на собствения капитал за 2020 г. е 12.0% (2019 г.: 14.3%), като по този показател ПроКредит Банк е над средното за банковата система (5.5%) през 2020 г.

Отчет за финансово състояние

АКТИВИ

Към 31.12.2020 г. активите на ПроКредит Банк по балансова стойност възлизат на 2,922,541 хил. лева (2019 г.: 2,500,495 хил. лева), като е налице ръст от 16.9% спрямо предходната година, породен от растежа на кредитния и депозитния портфейл от клиенти.

Парични средства и средства в централни банки

Парични средства и средства в централни банки към 31.12.2020 г. възлизат на 595,741 хил. лева (2019 г.: 282,956 хил. лева). Изменението спрямо предходната година е увеличение с 111%.

Вземания от банки

Вземанията от банки към 31.12.2020 г. възлизат на 122,966 хил. лева (2019 г.: 325,387 хил. лева), като спрямо предходната година е налице намаление с 62.2%. Вземанията към края на 2020 г. са формирани от наличности по разплащателни сметки и депозити към банки, като намалението спрямо предходната година се дължи на по-малки наличности по сметките в ПроКредит Банк Германия.

Инвестиционни ценни книжа

Инвестиционните ценни книжа към 31.12.2020 г. са в размер на 29,221 хил. лева (31.12.2019 г.: 21,497 хил. лева). Включват се две основни групи от активи: (1) инвестиции в държавни ценни книжа, които се третират като ликвиден буфер (2020 г.: 22,540 хил. лева и 2019 г.: 15,056 хил. лева) и (2) притежавани акции в дружества, които изпълняват дейности по финансово посредничество (2020 г.: 6,681 хил. лева и 2019 г.: 6,441 хил. лева). Групата не инвестира във финансови инструменти с цел извличане на спекулативни печалби, като това е регламентирано в политиките за управление на риска.

Към края на 2020 г. общата сума на ликвидните активи на Групата (парични средства и наличности по сметки в централни банки, вземания от други банки с остатъчен матуритет до 7 дни и инвестиции в държавни ценни книжа) възлиза на 711,902 хил. лева (2019 г.: 557,879 хил. лева), което е увеличение с 27.6% спрямо 2019 г. Това съответства на високо ниво на съотношението между сумата на ликвидните активи и депозитите на клиенти, което към 31.12.2020 г. е 29.6% (31.12.2019 г.: 27.2%). Стабилното ниво на ликвидност към края на 2020 г. е в резултат на солидния ръст на привлечените средства от клиенти. За 2021 г. са налице очаквания ръстът на кредитния портфейл да се финансира основно с увеличение на клиентския депозитен портфейл, което да позволи запазване на нивата на ликвидност.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Кредити на клиенти

Предоставените кредити на клиенти заемат основен дял в активите на Групата и към 31.12.2020 г. нетната балансова стойност на тези активи възлиза на 2,109,748 хил. лева или 72.2% (2019 г.: 72.4%) от общо активи. Спрямо 2019 г. (1,810,082 хил. лева) сумата на кредитния портфейл отбелязва ръст от 16.6%. Реализираният ръст се свързва с активното таргетиране и силен стратегически фокус за обслужване и финансиране на малки и средни предприятия с формализирана структура, високо качество на управление и устойчив бизнес модел. Над от 60% от ръста на кредитния портфейл през 2020 г. се дължи на зелени кредити.

Групата е фокусирана в цялостното обслужване на малки и средни предприятия. Поради това кредитният портфейл на тези клиенти заема доминираща част от общия портфейл на ПроКредит Банк – към 31.12.2020 сумата възлиза на 1,879,247 хил. лева или 89.1% от общия кредитен портфейл. През годината бе налице ръст от 16.1% спрямо края на 2019г. (1,618,170 хил. лева). Друг основен фокус са жилищните кредити на физически лица, сумата на които към 31.12.2020 възлиза на 201,687 хил. лева или 9.6%, като при този портфейл бе реализиран ръст от 18.8% през 2020 г. (2019 г.: 169,810 хил. лева).

Дълготрайни активи

Балансовата стойност на дълготрайните материални и нематериални активи към 31.12.2020г. възлиза на 58,547 хил. лева, като увеличава стойността си в сравнение с предходната година (2019 г.: 50,688 хил. лева). Увеличението от 15.5% е главно свързано с развитието на проекта за училище от ПроКредит Едюкейшън ЕАД и Частно средно училище Дени Дидро ЕАД.

Други активи

Към 31.12.2020 г. другите активи на Групата възлизат на 6,260 хил. лева (2019 г.: 9,572 хил. лева), като изменението е намаление от 34.6%. Активите, придобити в резултат на неизпълнение на договори за кредити, представляват най-значителната част от спада, тъй като стойността им намалява до 549 хил. лева в края на 2020 г. (2019 г.: 3 114 хил. лева). За тези активи са налице активни мерки за тяхната продажба, свързани с наличие на маркетингово промотиране и план за реализацията им.

ПАСИВИ

Привлечени средства от банки и институции

Към 31.12.2020 г. общият размер на привлечените средства от банки и институции възлиза на 205,254 хил. лева, като в тази сума са включени 7,756 хил. лева задължения към банки и 197,498 хил. лева привлечени средства от международни финансови институции. В сравнение с 2019 г. (173,088 хил. лева) общият размер на финансирането от тези контрагенти се увеличава с 18.6%, като резултат от усвояване на ново финансиране от ЕИФ и Черноморската банка за търговия и развитие насочено към кредити за подпомагане на МСП и дружества със средна капитализация.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Финансови показатели (продължение)

Привлечени средства от клиенти

Към 31.12.2020 г. привлечените средства от клиенти на Групата възлизат на 2,409,027 хил. лева (2019 г.: 2,051,999 хил. лева). Прямо предходната година привлечените средства от клиенти отбелязват солиден ръст от 17.4%. В структурно отношение продължава увеличението на относителният дял на депозитите на виждане и спестовните влогове (продукт „FlexSave“) в общата сума на привлечените средства, като в края на 2020 г. достига 80.8% (2019 г.: 79.6%). Изменението е свързано с привличането на бизнес клиенти и физически лица и цялостния им банков бизнес, както и с възможностите за активно управление и използване на средствата, които са налични по разплащателни и спестовни сметки.

Собствен капитал

Собственият капитал на Групата включва акционерен капитал и премиен резерв в размер на 206,822 хил. лева (2019 г.: 206,822 хил. лева), неразпределена печалба и резерви в размер на 92,115 хил. лева (2019 г.: 57,522 хил. лева). През 2020 г. Групата не изплати дивиденди в следствие на решението на БНБ за подпомагане на капиталовата база на ниво банкова система.

Акционерният капитал в размер на 203,326 хил. лева е разпределен в 203,326 хиляди акции с номинална стойност 1 лев всяка. Всяка акция дава едно право на глас на притежателя си. Сумата на акционерният капитал на Групата е, както следва:

Акционер	2020		2019	
	Брой акции (хил. бр.)	Дял (%)	Брой акции (хил. бр.)	Дял (%)
ПроКредит Холдинг	203,326	100.0%	203,326	100.0%
Общо акции	203,326	100.0%	203,326	100.0%

Дейности в областта на научноизследователската и развойната дейност

Групата не извършва дейности в областта на научноизследователската и развойна дейност.

Информация за придобиване на собствени акции, изисквана по реда на чл. 187 д от Търговския закон

Групата няма придобити собствени акции.

Информация по чл. 247 на Търговския закон

През 2020 г. общото възнаграждение на членовете на Управителния съвет на Групата е било 562 хил. лева (2019 г.: 655 хил. лева). Членовете на Надзорния съвет не получават възнаграждение от Групата.

Членовете на Управителния и Надзорен съвет не притежават, както и не са извършвали придобиване или прехвърляне на акции или облигации на Групата през 2020 г.

Членовете на Управителния и Надзорен съвет имат следните участия в други дружества (съгласно постановките на чл. 247, ал. 2, т. 4 на Търговския закон):

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Членове на Надзорен съвет

Петър Славов, председател

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – член на Надзорен съвет
- ПроКредит Пропъртийз ЕАД – член на Надзорен съвет
- ПроКредит Развитие България АД – член на Съвета на директорите
- ПроКредит Едюкейшън АД – член на Надзорен съвет
- Проглед ООД – съдружник и управител
- Частно средно училище Дени Дидро ЕАД – член на Надзорен съвет

Клаус-Петер Цайтингер

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – председател на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Ukraine – председател на Надзорен съвет

Джан Марко Феличе

- ProCredit Bank Bosnia – председател на Надзорен съвет
- Banco ProCredit Ecuador –заместник-член на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Germany – член на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Romania – член на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Serbia – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Bank Ukraine – член на Надзорен съвет
- Quipu GmbH – председател на Надзорен съвет
- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Управителен съвет

Кристиан Кремер

- ProCredit Holding AG & Co. KGaA – член на Надзорен съвет
- ProCredit General Partner AG – член на Надзорен съвет
- PATRIP Foundation – председател на Съвета на директорите
- KfW Development Bank – директор за Афганистан, Пакистан, Ирак; упълномощен представител (прокурист)

Кристиан Кистнер

- ProCredit Bank Macedonia – член на Надзорен съвет

Членове на Управителен съвет

Рени Пейчева

- ПроКредит Развитие България АД – член на Съвета на директорите

Румяна Тодорова

- ПроКредит Пропъртийз ЕАД – член на Управителен съвет

Иван Дачев

- ПроКредит Развитие България АД – изпълнителен директор и член на Съвета на директорите
- Частно средно училище Дени Дидро ЕАД – член на Надзорен съвет

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Членове на Управителен съвет (продължение)

Камелия Минева

- ПроКредит Еджукейшън АД – член на Управителен съвет
- Частно средно училище Дени Дидро ЕАД – член на Управителен съвет

Членовете на Надзорния и Управителния съвет на Групата не са сключвали през 2020 г. договори с Групата, които излизат извън обичайната ѝ дейност или такива, чието сключване макар и да представлява част от обичайната дейност на Групата, съществено се отклоняват от пазарните условия.

Важни събития, които са настъпили след датата, към която е съставен годишният консолидиран финансов отчет

Собственикът на капитала на Групата на извънредна сесия проведена на 22 март 2021 г., взе решение за увеличаване на акционерния капитал на Групата с 29.3 милиона лева.

Собственикът на капитала на Групата на извънредна сесия проведена на 22 март 2021 г., одобри промени в Надзорния съвет на ПроКредит Банк, както следва:

- Освобождава г-н Клаус-Петер Цайтингер и г-н Кристиан Кистнер като членове на Надзорния съвет.
- Назначава г-н Патрик Силван Цайтингер и г-н Хубертус Петрус Мария Кнапен за нови членове на Надзорния съвет.

Частно средно училище Дени Дидро ЕАД беше вписано в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищното образование към Министерството на образованието и науката на 18 март 2021 г.

Няма други събития, настъпили след отчетната дата, които да имат съществен ефект върху консолидирания финансов отчет за 2020 г.

Структура на Групата

Към 31 декември 2020 г. Групата оперира с 6 клона на територията на страната и 1 в Гърция (Солун). Централният офис на Групата и нейната администрация се помещава на адрес: гр. София, бул. „Тодор Александров” N 26. Персоналът на Групата към 31 декември 2020 г. се състои от 406 служители (не се включват служители по майчинство или заети в спомагателни дейности).

Финансови инструменти и управление на финансовия риск

Използваните от Групата финансови инструменти, политиката по тяхното оценяване и представяне, както и експозицията на Групата по отношение на кредитен, пазарен и ликвиден риск са описани в Приложение 4 на годишния консолидиран финансов отчет.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Предвиждано развитие на ПроКредит Банк (България) ЕАД и цели през 2021 година

Развиващата се пандемия от нов коронавирус (Covid-19) поставя много сериозни предизвикателства за предстоящото икономическо и социално развитие през 2021 г. Прекъсването на стопански дейности и наложените ограничителни мерки за придвижване са част от ефектите, които засягат непосредствено икономическата активност, като очакванията са тя да бъде повлияна негативно по отношение на съвкупното търсене и потребление. Тъй като текущото развитие на българската икономика зависи и от развитието на външните партньори от ЕС, както и на оптималното оползотворяване на структурните фондове от ЕС и доколкото един от основните центрове на заразата са страните от ЕС, то това допълнително би оказало негативно влияние върху българската икономика.

Независимо от горепосоченото, банките започват 2021 г. с високи равнища на ликвидност и капитализация, което до голяма степен предполага стабилност за клиентите им. Отчитайки пазарната ситуация, ПроКредит Банк ще залага на разумен подход в кредитирането към малките и средни предприятия, като целта е да се заздравят тяхната стабилност, подобри ефективността и ускори развитието и растежа им. Групата прилага индивидуален и прагматичен подход при оценка на финансовото състояние на клиентите си, за да може да предложи най-оптималното решение за финансиране от гледна точка на запазване и подобряване на кредитоспособността.

Групата ще поддържа дългосрочни отношения с настоящите си клиенти, като разширява и задълбочава бизнес връзките си с тях, като целта е да бъде единствена банка на обслужване за своите клиенти. Активното привличане на нови клиенти ще продължи да бъде основен фокус в бизнес стратегията на ПроКредит Банк. Едновременно с това през 2020 г. Групата ще продължи да полага усилия за запазване високото качество на кредитния портфейл. ПроКредит Банк ще остане печеливша институция в резултат от високата ефективност и разширяващите се бизнес отношения със своите клиенти.

Предизвикателство ще бъде запазването на равнището на оперативните приходи в условията на едновременно намаление на лихвения марж и ограниченото финансиране на инвестиции от предприятията. Едновременно с това, високото качество на активите и оптимизираната структура на Групата, ще имат за резултат оптимизирани разходи за обезценка и административни разходи. Нивата на ликвидност и капиталова адекватност ще бъдат поддържани с достатъчни буфери в дългосрочен план.

Стратегията за развитие на Групата за 2021 г. е в съответствие с нейната бизнес философия: ПроКредит Банк вярва, че откритата и активна комуникация с клиентите, отговорният подход във всекидневното банкиране, както и много доброто качество на предоставяните услуги, я позиционират като една от банките, представляващи първи избор за клиента. Заедно с това ПроКредит Банк цели да се превърне в надежден и основен партньор на фирми и граждани при осъществяване на проекти в областта на „зелените финанси“ чрез прилагането на завършена методология и експертен потенциал за екологично финансиране като част от комплексния подход на Групата към околната среда.

Годишен консолидиран доклад за дейността (продължение)

Отговорности на ръководството

Годишният консолидиран финансов отчет за 2020 г. е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети и отразява достоверно имущественото и финансово състояние на Групата и финансовите резултати за отчетния период. Годишният консолидиран финансов отчет е изготвен на принципа на действащото предприятие, като счетоводната политика на Групата е прилагана последователно и всички преценки и предположения са направени в съответствие с принципа на предпазливост при изготвянето на финансовия отчет за 2020 г.

Ръководството е отговорно за коректното водене на счетоводните регистри, за целесъобразното управление на активите и за предприемането на необходимите мерки за избягването и откриването на евентуални злоупотреби и други нередности.

Годишният консолидиран доклад за дейността е одобрен от Управителния съвет и подписан от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет

Консолидирана декларация за корпоративно управление

Документи за корпоративно управление

По отношение на своето корпоративно управление ПроКредит Банк (България) ЕАД („ПроКредит Банк“ или „Банката“) съблюдава следните документи:

1. **Устав на ПроКредит Банк.** Основополагащ документ, в който се уреждат създаването и компетенциите на основните управленски органи на Банката. Уставът е достъпен за преглед от заинтересованите лица в досието на ПроКредит Банк в Търговския регистър: (<https://portal.registryagency.bg/CR/Reports/VerificationPersonOrg>). Уставът е приет от Общото събрание на акционерите. Към 31.12.2020 г. промяна на устава може да се извършва само на заседанията на Едноличния собственик на капитала на Банката.
2. **Кодекс на поведение на ПроКредит групата.** Корпоративните ценности са основата на бизнес етиката на Банката, като част от ПроКредит Груп, като следните принципи ръководят дейността на институциите ПроКредит: Прозрачност; Култура на открита комуникация; Социална отговорност и толерантност; Високи професионални стандарти; Почтеност и лична ангажираност. Тези принципи представляват гръбнака на корпоративната култура на ПроКредит и се прилагат активно в ежедневната работа на институцията. Те са описани в Кодекса на поведение на ПроКредит (достъпен на <https://www.procreditbank.bg/web/files/richeditor/coc-web-202006.pdf>), който превръща етичните принципи на Групата в практически указания за целия ѝ екип.

През изминалата 2020 г. ПроКредит Банк съблюдава без изключения изискванията на изброените документи по отношение на своето корпоративно управление. Групата спазва по целесъобразност и Националния кодекс за корпоративно управление (<http://www.bse-sofia.bg/?page=CodeGovernance>).

Информация по отношение на изискванията на чл. 10, параграф 1 от Директива 2004/25/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 21 април 2004 година:

- Буква „в“ е неприложима за Групата, тъй като няма значими преки или косвени акционерни участия (включително косвени акционерни участия чрез пирамидални структури и кръстосани акционерни участия) по смисъла на член 85 от Директива 2001/34/ЕО;
- Буква „г“ е неприложима за Групата, тъй като не притежава ценни книжа със специални права на контрол;
- Буква „е“ е неприложима, тъй като банка няма съществени инвестиции в други дружества, както и информация за наложени и ограничения върху правата и на глас;
- Буква „з“. Правилата, с които се регулира назначаването или смяната на членове на Управителния и Надзорния Съвет, както и внасянето на изменения в учредителния договор са посочени в Устава на Групата; Членовете на Управителния съвет се назначават от Надзорния съвет за срок от 3 години. Членовете на Надзорния съвет се назначават от Едноличният собственик на капитала за срок от 3 години. Решения за промяна на учредителния договор се вземат от Едноличния собственик на капитала на Групата;
- Буква „и“. Правомощията на членовете на Управителния и Надзорния съвет и по-специално правото да се емитират или изкупуват обратно акции са посочени в устава на Групата. Решения за емитиране или изкупуване обратно на акции се взимат от Едноличния собственик на капитала на Групата.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи за управление

Органите за управление на Групата са, както следва:

- Управителен съвет
- Надзорен съвет.

ПроКредит Банк прилага двустепенна система на управление.

Управителен съвет

Групата се управлява и представлява от Управителен съвет, който извършва своята дейност под контрола на Надзорния съвет. Управителният съвет се състои от четирима члена, избирани от Надзорния съвет за срок от три години. Отношенията между Групата и член на Управителния съвет се уреждат с договор за възлагане на управлението. Управителният съвет след предварително одобрение на Надзорния съвет възлага на двама или повече от членовете си текущото управление и представителство на Групата (изпълнителни директори). Изпълнителните директори могат да упълномощават трети лица за извършване на отделни действия. Не може да бъде член на Управителния съвет лице, което е член на Надзорния съвет на Групата. Компетенциите на Управителния съвет са, както следва:

1. осигурява изготвянето на годишния счетоводен отчет и доклада за дейността на Групата;
2. взема решение и подготвя свикването на заседание на Едноличния собственик на капитала и изготвя предложение за вземане на решения от Едноличния собственик на капитала;
3. изготвя периодични отчети до Надзорния съвет;
4. приема Правилник за дейността си и взема решения за промени в Правилника за дейността си (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
5. приема годишен бюджет и годишен бизнес план, касаещи дейността на Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
6. определя структурата и длъжностите в Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
7. решава всички други въпроси, поставени за решаване от председателя на Управителния съвет или от друг негов член;
8. открива и закрива клонове и представителства на Групата (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
9. взема решения за прехвърляне или предоставяне ползването на цялото търговско предприятие (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
10. взема решения за разпореждане с активи, чиято обща стойност през текущата година надхвърля половината от стойността на активите на Групата съгласно последния заверен годишен счетоводен отчет (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
11. взема решения за поемане на задължения или предоставяне на обезпечения към едно лице или към свързани лица, чийто размер през текущата година надхвърля половината от стойността на активите на Групата съгласно последния заверен годишен счетоводен отчет (вземането на решение по тази точка изисква предварително съгласие на Надзорен съвет);
12. одобрява вътрешните нормативни актове на Групата;
13. взема решения за предоставяне на кредити в случаите по чл.45 от Закона за кредитните институции;
14. взема решенията, които водят до формиране на големи експозиции;

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи за управление (продължение)

15. определя деловата дейност на Групата в рамките на основните насоки, приети от Едноличния собственик на капитала и ръководи ежедневната оперативна дейност на Групата в съответствие с тях;
16. изготвя предложения до Едноличния собственик на капитала за промени в Устава или основните насоки в дейността на Групата;
17. назначава и освобождава служителите на Групата и определя възнаграждението им;
18. решава всички въпроси, засягащи Групата в рамките на нейния предмет на дейност, освен онези които са от изключителната компетентност на Едноличния собственик на капитала или Надзорния съвет - съобразно закона и настоящия устав, и изпълнява всички други функции, възложени му от Едноличния собственик на капитала или Надзорния съвет.

Управителният съвет се свиква на заседание по искане на всеки един от членовете му или на членовете на Надзорния съвет.

Решенията на Управителния съвет се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите и представените членове с изключение на следните случаи: решенията по изброените по-горе точки 8-11, 13, както и решенията по точка 14 в случаите, когато експозицията надхвърля 15 на сто от собствения капитал на Групата, се вземат с единодушие на всички членове на Управителния съвет.

Решения на Управителен съвет, които се отнасят до сключване на сделки, чиято стойност надвишава 10% от регистрирания капитал на Групата, също изискват предварително съгласие на Надзорния съвет.

Управителният съвет докладва за дейността си най-малко веднъж на 3 месеца пред Надзорния съвет.

Надзорен съвет

Надзорният съвет се състои от петима членове, мандатът на които е три години, като отношенията между Групата и член на Надзорния съвет се уреждат с договор. Членовете на Надзорния съвет се избират и освобождават от Едноличния собственик на капитала. Надзорният съвет избира председател и заместник-председател измежду своите членове. Надзорният съвет не участва в управлението на Групата, като той представлява Групата само в отношенията с Управителния съвет. Надзорният съвет има право по всяко време да поиска от Управителния съвет да представи сведения или доклад по всеки въпрос, който засяга Групата. Също така Надзорният съвет може да прави необходимите проучвания в изпълнение на задълженията си, като членовете му имат достъп до цялата необходима информация и документи, както и може да използва експерти.

За определени решения на Управителния съвет се изисква предварително съгласие на Надзорния съвет – това е указано в частта за компетенциите на Управителен съвет. Надзорният съвет проверява годишния счетоводен отчет, доклада за дейността на Групата и предложението за разпределение на печалбата и след одобрението им приема решение за свикване на редовно заседание на Едноличния собственик на капитала.

Надзорният съвет провежда своите заседания най-малко веднъж на три (3) месеца. В заседанията могат да участват и членовете на Управителния съвет със съвещателен глас. Решенията на Надзорния съвет се вземат с обикновено мнозинство от представените на заседанието членове.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Избягване на конфликт на интереси

Процедурите за избягване и разкриване на конфликти на интереси по отношение на членовете на органите за управление на ПроКредит Банк са регламентирани в Устава на Групата. Членовете на Управителния и Надзорен съвет са длъжни да поставят интересите на Групата и на нейните клиенти над своите собствени. Те декларират и/или разкриват информация за участията си в търговски дружества, както и за всеки съществен търговски, финансов или друг делови интерес, който те или членовете на семействата им имат от сключването на търговска сделка с Групата.

Одит и вътрешен контрол

Общият вътрешен контрол в Групата се осъществява от Надзорния съвет и Управителния съвет. Надзорният съвет контролира дейността на Управителния съвет. Управителният съвет контролира дейността на отделните структурни единици. Дейността на Групата се осъществява на база вътрешни правила и процедури, както и на действащото законодателство.

ПроКредит Банк осигурява функционална независимост между бизнес отделите, които поемат риск и отделите, които са отговорни за оценка на риска. Съгласно структурата на Групата, бизнес процесите са разграничени до ниво ресорен член на Управителния съвет от звената, които оценяват нивото на риска. В допълнение, оценката на нивото на риска и решенията за неговото управление се извършва в комитетите за управление и оценка на видовете риск, които предполагат обективен контрол и мониторинг на изложеността на Групата към всеки един риск.

В Групата функционира отдел „Вътрешен одит“, който се отчита директно на Едноличния собственик на капитала (ПроКредит Холдинг). Вътрешният одит проверява всички аспекти от дейността на Групата, като извършва проверки на процесите, както и проверки за съответствие на извършваните дейности с нормативните актове, устава и вътрешната нормативна уредба на Групата. За резултатите от направените проверки ръководителят на отдел „Вътрешен одит“ уведомява Управителния съвет на Групата и членовете на Одитния комитет на Групата, като минимум три пъти годишно се провеждат срещи на Одитния комитет, на които отдел „Вътрешен одит“ отчита дейността си. Одитният комитет е създаден в началото на 2009 година и неговите членове са независими от Управителния съвет на Групата.

Специализираните одиторски предприятия, които извършват независим финансов одит на финансовите отчети на Групата, се утвърждават от Едноличния собственик на капитала след представяне на мотивирано искане и в резултат на организиран търг от страна на Управителен съвет. Одитният комитет осигурява надзор на дейностите по вътрешен одит и следи за цялостните взаимоотношения с външния одитор в това число и за естеството на несвързани с одита услуги, предоставяни от специализираните одиторски предприятия.

Основни характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса на финансово отчитане

Контролна среда

Наличието на адекватна среда за вътрешен контрол в Групата се предполага от самия бизнес модел и етични ценности на институцията. Бизнес моделът притежава ясно изразен фокус към осигуряване на пълно банково обслужване на малките и средни предприятия и физически лица посредством предоставяне на високо качествени услуги. Фокусирането към бизнес клиенти с ясна визия и устойчиво развитие означава, че ПроКредит Банк изгражда с тях дългосрочни отношения, базирани на разбиране на нуждите на клиентите и предлагане на уместни решения, като се осигурява недопускане на свръх задлъжнялост.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Основни характеристики на системите за вътрешен контрол и управление на риска във връзка с процеса на финансово отчитане (продължение)

Както е утвърдено в Кодекса за поведение на ПроКредит групата, концепцията за развитие и подходът към клиентите е свързан с голяма отговорност към обществото, в което Групата работи. Също така е налице прилагането на самоналожени етични принципи. Тези принципи могат да съществуват само, ако се предават ефективно, разбират се и се приемат от всички служители, като това намира израз в начина на внимателно избиране и развитие на служителите на Групата.

Управление на риска

ПроКредит Банк разбира, че поемането на риск е неразделна част от дейността ѝ. Поради това са налице механизми за идентифициране на различните рискове и оценяване на потенциалния ефект, който имат върху финансовото състояние и постигането на бизнес целите на Групата. Неразделна част от бизнес и риск стратегията на институцията са наличието на осъзнаване от страна на ръководството и служителите на риска от дейността, присъщият консервативен подход към управлението на риска и последователното прилагане на диверсификация. В допълнение основните принципи за риск стратегията (фокус върху основната дейност; високо ниво на прозрачност, опростеност и диверсификация; внимателен подбор на персонала и интензивно обучение) допринасят съществено за ефективното управление на рисковете, на които е изложена Групата.

Контролни дейности

Контролните дейности в рамките на стратегията за управление на риска са документирани в специално утвърдени групови политики, групови стандарти и други документи, които обхващат всички материални рискове, на които Групата е изложена и които подsigуряват извършването по сигурен начин на различните операции, като транзакциите се отразяват в съответствие с изискванията на ръководството. Контролните дейности се прилагат във всички нива и процеси в институцията, като се базират на принципите на четирите очи и на разделение на задълженията. Базисен организационен принцип е разделиението до ниво Управителен съвет на направления на риск и бизнес, което гарантира функционална независимост между бизнес отделите, които поемат риск и отделите, които са отговорни за оценка на риска.

Информационни и комуникационни потоци

Налице са функциониращи ефективни комуникационни канали, които подsigуряват обмен на информация в рамките на хоризонталната и вертикална организационна структура на институцията. Изградени са и механизми за получаване и споделяне на информация от външни източници (като регулаторни органи, акционери и клиенти), както и за последваща комуникация с тези лица. Управителен съвет получава регулярно (ежедневно, месечно и тримесечно) доклади, свързани с управлението на риска. В случаите на идентифициране на нови рискови събития, неизпълнение на утвърдени вътрешни лимити и при увеличена вероятност за реализиране на загуба се прилагат механизми за ескалация и извънредна отчетност.

Мониторинг

В Групата са налице разработени механизми за текущ мониторинг на различните дейности, както и на системите за вътрешен контрол. Мониторингът се осъществява, както от ръководството, така и от страна на съответните отговорни служители. Отдел „Вътрешен одит“ също така е ангажиран в извършване на независима оценка на системите за вътрешен контрол съгласно план, който се утвърждава от Едноличния собственик на капитала. Установени пропуски в системата за вътрешен контрол се ескалират и могат да бъдат докладвани на Управителен съвет, Надзорен съвет или Одитен комитет.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете. Съществуващи комитети в структурата на Групата

В Групата е създадена адекватна система за идентифициране, управление и контрол на риска. В основата на тази система са комитетите за управление на отделните видове риск, чиято основна функция е създаване и поддържане на подходяща контролна среда, която се основава на принципите и механизмите за идентифициране, определяне, оценяване, мониторинг и контрол/ограничаване на действието на отделните видове риск. Комитетите са основните органи, които вземат корективни или превантивни решения за минимизиране изложеността към отделните видове риск. Дейността на комитетите се подпомага от отдел „Управление на риска“ и отдел „Управленска информационна система“ посредством изготвяне на доклади за рискови показатели и предоставяне на анализи на съответните показатели, както и допълнителни анализи, които да подпомагат вземането на управленски решения за контрол и управление на рисковете. Решенията, които се вземат от отделните комитети, се потвърждават от Управителен съвет.

Основните комитети за наблюдение, анализ и контрол на различните видове риск включват представители, както на направлението за управление на риска, така и на бизнес направлението, а също и на направления, които изпълняват административни функции. Това позволява както синергичен ефект от представяне на различните гледни точки по отношение на въпроси, засягащи управлението на рисковете, така и обхващане на отделните направления на дейността и тяхното влияние върху рисковите експозиции. Основните комитети са, както следва:

Комитет по управлението на активите и пасивите

Целта на комитета по управление на активите и пасивите (АЛКО) в ПроКредит Банк е да установява, оценява, обсъжда и управлява финансовите рискове, които включват: ликвиден риск; пазарен риск (включително валутен и лихвен); риск от контрагента; адекватност на капитала. АЛКО следи състоянието и ефекта на осъществяваните стратегии за управление на активите/пасивите, както и разработва нови такива.

В състава на комитета влизат членовете на Управителен съвет, както и ръководители и експерти от отдели „Управленска информационна система“ и „Управление на риска“. Редовните заседания на АЛКО се провеждат поне веднъж месечно. Комитетът се избира и ръководи от Управителен съвет.

Комитет за оценка на общия риск

Редовните заседания на комитета се провеждат веднъж на три месеца с цел да се анализира общата рискова експозиция на Групата (с изключение на оперативния риск), както и да се обсъдят и приемат стратегически въпроси. За заседанията на комитета се изготвя на тримесечна база доклад за общия риск от отдел „Управление на риска“, който включва основни и второстепенни показатели на видовете риск, както и техният анализ.

В състава на комитета влизат членове на Управителен съвет, ръководители от отдели „Управленска информационна система“, „Управление на риска“ и „Бизнес отдел – Малки и средни предприятия“. Комитетът се избира и ръководи от Управителен съвет.

Комитет за оценка на операционния риск

Комитетът за оценка на операционния риск е орган в структурата на Групата, който се избира и ръководи от Управителния съвет. Комитетът осигурява възможност за адекватно управление на операционните рискове, както и вземането на решения в тази насока. В комитета за оценка на операционния риск са интегрирани и следните два подкомитета: Комитет за съответствие с външната нормативна уредба и Комитет за безопасност на условията на труд.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете. Съществуващи комитети в структурата на Групата (продължение)

В състава на комитета влиза членовете на Управителен съвет с ресорно направление „Риск“ и „Финанси“, както и ръководители от отдели „Бизнес отдел – Малки и средни предприятия“, „Бизнес отдел – Физически лица“, „Управление на риска“, „Счетоводство“, „Информационни технологии“ и „Кредитна администрация“. Редовните заседания на комитета се провеждат веднъж на три месеца за разглеждане на отчета за операционния риск, както и за разглеждане на събитията, довели до загуба за Групата в резултат на операционни събития.

Комитет за управление на кредитния риск

Комитетът за управление на кредитния риск е орган в структурата на Групата, който се избира и ръководи от Управителния съвет. Функциите на комитета са свързани с проследяване, анализ и обсъждане на въпроси и теми, които са свързани с кредитния риск и неговото проявление в Групата. Също така комитетът е ангажиран в процеса на определяне на разходите за загуби от обезценка при индивидуално оценявани кредитни експозиции.

В състава на комитета влиза член на Управителен съвет с ресорно направление „Риск“, както и ръководители от отдели „Управление на риска“ и „Кредитен риск“. Редовните заседания на комитета се провеждат поне веднъж на три месеца с цел да се оцени въздействието на съответните фактори, свързани с управлението на кредитния риск.

Кредитен съвет за реструктуриране

Кредитният съвет за реструктуриране извършва наблюдение и оценка на рисковите експозиции на Групата, като взема решение за реструктурирането и класифицирането им. Реструктуриране е налице, когато се променят условия по кредитна експозиция посредством сключване на договор между Банката и клиента, с който се променят условията за изплащане на заема в резултат на увеличен риск от неизпълнение по експозицията, свързан с кредитополучателя. Членове на кредитния съвет за реструктуриране са служители на звено „Проблемни вземания“ към отдел „Управление на риска“ на Банката, като заседанията се провеждат седмично или при необходимост.

Комитет по съдебни вземания

Целта на Комитета по съдебни вземания е да поставя, обсъжда и взема решения за стратегията за събиране на съдебни вземания в размер над 100,000 евро, да определя срокове и отговорни лица за действията, които следва да се извършват и да проследява изпълнението им. Членовете на комитета се определят от Управителния съвет. В състава на комитета влиза член на Управителен съвет, както и ръководител на звено „Проблемни вземания“. Заседанията на комитета се провеждат не по-малко от един път месечно.

Комитет за опазване на околната среда

Комитетът поставя на обсъждане и взема решения по въпроси, които са свързани с екологичните стандарти и цялостната политика и стратегия на ПроКредит Банк по отношение на системата за управление на въздействието върху околната среда. В състава на комитета влизат членовете на Управителен съвет и ръководители от отдели „Опазване на околната среда“, „Бизнес отдел – Малки и средни предприятия“, „Кредитен риск“ и „Администрация“. Заседанията се провеждат поне веднъж на тримесечие.

Консолидирана декларация за корпоративно управление (продължение)

Органи, отговорни за превантивно и текущо управление на рисковете. Съществуващи комитети в структурата на Групата (продължение)

Комитет за управление на кризи

Задачата на Комитета за управление на кризи е да дефинира и ръководи мерките, които Групата предприема за справяне с кризисна ситуация, възникнала в следствие на материализирана заплаха. Той има постоянен състав, в който влизат членовете на Управителен съвет и ръководителите на основни бизнес процеси. Председател е член на Управителен съвет или друго определено от УС лице. Комитетът за управление на кризи е упълномощен да обезпечавя и разпределя необходимите за справяне с кризата ресурси (човешки и материални), както и контрола и отчетността на разходите. Комитетът за управление на кризи ръководи и динамично разпределя отговорности към Екипа за оценка на повреди, Комитета за управление на ИТ кризи и координаторите по непрекъсваемост на бизнеса в отделите и офисите.

Комитет Човешки ресурси

Комитетът следи за промени в конюнктурата на пазара на труда в страната, нивата на заплащане в и извън Групата, преразглежда трудови възнаграждения и взема решения по теми, засягащи настоящите или потенциалните служители в Групата. В състава му влизат председателят на Надзорен съвет, членовете на Управителен съвет и управител на бизнес единица. Заседанията се провеждат ежемесечно.

Комитет за подбор на кандидати за членове на УС

Комитетът заседава при необходимост. В състава си включва председателят на Надзорен съвет и още един от членовете на Надзорен съвет.

Комитет по безопасни условия на труд

Комитетът оценява безопасността на условията на труд в Групата, дава препоръки за тяхното оптимизиране и представя анализи, свързани с тези теми. Инциденти, свързани с безопасността на труда, ако има такива, също се представят на комитета. Той е интегриран в комитета за оценка на операционния риск.

Политика на многообразие, прилагана по отношение на административните, управителните и надзорните органи

ПроКредит групата цени разнообразието по отношение на личните качества и опит на своите служители. В тази връзка процесът по избор на членовете на Управителен и Надзорен съвет има за цел да подsigури адекватно ниво на многообразие, което да е налично в органите за управление. В резултат и двата органа включват лица, които имат различни профили по отношение на образование, националност, професионален опит и възраст. От общо деветте членове на органите за управление на ПроКредит Банк три са жени.

Консолидираната декларация за корпоративно управление е одобрена от Управителния съвет и подписана от негово име от:

Рени Пейчева
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет
22 април 2021 г.

Иван Дачев
Изпълнителен директор и
Член на Управителния съвет